

RAPORT O STANIE MIASTA 2010

SUWAŁKI

Sierpień 2011

SPIS TREŚCI

I	OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA	4	IV	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	72
1.1	Położenie	5	4.1	Infrastruktura drogowa	73
1.2	Struktura	6	4.2	Infrastruktura komunalna	74
1.3	Demografia	9	4.3	Transport	79
II	INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	12	4.4	Zasoby mieszkaniowe	81
2.1	Ochrona zdrowia	13	V	PRZESTRZEŃ MIEJSKA	84
2.2	Pomoc społeczna	20	5.1	Środowisko przyrodnicze	85
2.3	Oświata	26	5.2	Planowanie przestrzenne	89
2.4	Kultura i turystyka	34	5.3	Gospodarka nieruchomości	91
2.5	Sport	46	VI	ZARZĄDZANIE MIASTEM	94
2.6	Bezpieczeństwo publiczne	54	6.1	Władze Suwałk	95
III	SFERA GOSPODARCZA	60	6.2	Finanse Miasta	98
3.1	Podmioty gospodarcze	61	6.3	Urząd Miejski	106
3.2	Rynek pracy	66	6.4	Współpraca międzynarodowa	
3.3	Inwestycje	68		i promocja miasta	112

Urząd Miejski w Suwałkach 2011
©Copyright by Urząd Miejski w Suwałkach

Opracowanie:
Wydział Strategii i Rozwoju Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Zdjęcia:
Urząd Miejski w Suwałkach
Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Suwałkach
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Suwałkach Sp. z o.o.

Okładka i skład:
Piotr Staśkiewicz

Przygotowanie do druku i druk:

Szanowni Państwo,

Mam przyjemność przekazać Państwu drugi Raport o stanie miasta. Powstał on w wyniku przyjęcia przez Radę Miejską w Suwałkach Strategii Zrównoważonego Rozwoju Miasta Suwałki do roku 2020. Raport ten przedstawia różne dziedziny życia naszego miasta: społeczną, gospodarczą, infrastrukturalną, przestrzeń miejską oraz zarządzanie miastem według stanu na koniec 2010 roku.

Miniony rok był szczególnie trudny dla naszego miasta i suwalskiego samorządu. 25 lipca 2010 r. zmarł nagle wieloletni prezydent Suwałk Józef Gajewski, który wywarł ogromny wpływ na zmiany zachodzące w Suwałkach. W listopadzie 2010 r. Suwalczanie wybrali nową Radę Miejską oraz Prezydenta Miasta Suwałk.

Rok 2010 – to czas dużych inwestycji na których realizację przeznaczono z budżetu miasta rekordową kwotę ok. 114 mln zł. W wielu prestiżowych rankingach Suwałki uplasowały się w czołówce miast pod względem wartości inwestycji w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Na każdego mieszkańca Suwałk w 2010 roku wydano 1 646 zł na inwestycje. Wśród ważniejszych inwestycji zakończonych w ubiegłym roku wymienić należy: przebudowę ulicy Reja, budowę nowoczesnego Aquaparku z pływalnią czy zakup kolejnych 15 niskopodłogowych autobusów miejskich. Rozpoczęto również budowę sali koncertowo-teatralnej, przebudowę stadionu piłkarskiego na ul. Zarzecze, budynku Muzeum Okręgowego oraz budowę obiektów Parku Naukowo-Technologicznego Polska-Wschód. Inwestycje te z pewnością odmienią nasze miasto i przybliżą je do standardów europejskich w wielu dziedzinach życia społeczno-gospodarczego. Istotny wkład w rozwój miasta mają także inwestycje podmiotów prywatnych m.in.: otwarte w 2010 r. centrum handlowo-rekreacyjne Plaza oraz market budowlany OBI. Na grudzień 2011 r. zaplanowano otwarcie obiektu firmy TESCO. W budowie jest także kilka hoteli, które sprawią, iż miasto będzie jeszcze chętniej odwiedzane przez turystów i przyjezdnych gości. Inwestycje miejskie, jak i inwestorów prywatnych nie tylko zmieniają oblicze miasta, ale także tworzą nowe miejsca pracy dla wielu Suwalczan.

Mam świadomość, iż przed nami jeszcze wiele pracy, ale kierunek zmian jest właściwy. Suwalczanie zasługują na to by ich miasto było miastem nowoczesnym i przyjaznym, oferującym szeroką, różnorodną i dobrze zorganizowaną ofertę usług publicznych. W Suwałkach powinno żyć się bezpiecznie i wygodnie. Dlatego też z roku na rok, coraz więcej pieniędzy z kasy miejskiej jest przeznaczanych na oświatę, pomoc społeczną, gospodarkę komunalną, kulturę i sport. A wszystko po to by uczynić Suwałki jeszcze bardziej przyjaznym miastem dla jego mieszkańców. Istotny jest również fakt, że wszystkie te działania są bezpieczne dla miejskiego budżetu i nie stwarzają zagrożeń dla finansów Miasta. Chciałbym aby wszyscy Suwalczanie byli dumni ze swego Miasta i chcieli tu żyć.

Mam nadzieję, że raport dostarczy Państwu niezbędnej i rzetelnej wiedzy o Suwałkach, która pozwoli wyrobić własną opinię o stanie miasta. Uważam, iż należy wykorzystać obecny czas na zmiany z myślą o przyszłych pokoleniach oraz bezpiecznym i zrównoważonym rozwoju naszego miasta.

Prezydent Miasta Suwałki

Czesław Renkiewicz

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA

1.1. Położenie

Polska, województwo, region

Suwałki położone są w północno-wschodniej Polsce, w północnej części województwa podlaskiego, nad rzeką Czarna Hańcza, w pobliżu granic z Litwą, Białorusią i Rosją (Obwodem Kaliningradzkim). Suwałki są miastem na prawach powiatu, siedzibą licznych instytucji administracji rządowej i samorządowej. Na obszarze 65,5 km² mieszka ok. 69,5 tys. osób. Suwałki są drugim co do wielkości, po Białymstoku, miastem w województwie podlaskim.

Przeważająca część miasta znajduje się w północnej części Równiny Augustowskiej, zwanej Obniżeniem Suwalskim, niewielkie północne fragmenty miasta (Wysoczyzna Szurpił i Krzemianek) oraz północno-wschodnie (Wysoczyzna Szwajcarii i Osinek) należą do Pojezierza Wschodniosuwalskiego. Wokół Suwałk leżą atrakcyjne i szczególnie cenne tereny i obiekty – zarówno pod względem przyrodniczym, jak i krajoznawczym (zespoły poklasztorne, ruiny pałaców i dworów, ozdobne budownictwo drewniane, zabytki sakralne) oraz turystyczno-rekreacyjny (jeziora, rzeki, lasy i trzy puszcze: Augustowska, Romincka i Borecka). Bezpośrednie sąsiedztwo z dwoma parkami ochrony przyrody: Wigierskim Parkiem Narodowym i Suwalskim Parkiem Krajobrazowym sprawia, że miasto stanowi doskonałą bazę wypadową do wszystkich najpiękniejszych zakątków Suwalszczyzny i wschodnich Mazur.

Przez miasto przebiegają ważne szlaki komunikacyjne – z Berlina przez Warszawę do Sankt Petersburga oraz z Warszawy do Helsinek (przyszła droga tranzytowa szybkiego ruchu Via Baltica łącząca kraje bałtyckie z Europą Zachodnią) oraz szlak kolejowy (przyszła Rail Baltica). Obecnie obsługa komunikacyjna miasta odbywa się poprzez drogę krajową nr 8, będącą częścią międzynarodowej trasy E67 oraz trasę kolejową z Warszawy przez Białystok na Litwę.

Najbliżsi sąsiedzi zagraniczni

Republika Litewska: poprzez przejście graniczne w Budzisku (osobowe i towarowe) – 28 km od Suwałk; poprzez przejście graniczne w Ogrodnikach (osobowe) – 43 km od Suwałk; ponadto poprzez przejście graniczne kolejowe w Trakiszkach – 33 km od Suwałk;

Obwód Kaliningradzki Federacji Rosyjskiej: poprzez przejście graniczne osobowe w Gołdapi – 68 km od Suwałk;
Republika Białorusi: poprzez przejście graniczne w Kuźnicy Białostockiej (towarowo-osobowe i kolejowe) – 125 km od Suwałk.

1.2. Struktura przestrzenna miasta

Struktura użytkowania terenów

Gmina Miasto Suwałki obejmuje obszar 6 551 ha. Wśród użytków gruntowych dominują użytki rolne – 54%, grunty zabudowane i zurbanizowane – 19%, lasy i użytki leśne – 14%, tereny komunikacyjne – 9%.

W 2010 r. miały miejsce znaczące zmiany w strukturze użytkowania gruntów. W stosunku

do roku 2009 spadła powierzchnia użytków rolnych (o 8 ha) oraz gruntów zabudowanych (o 4 ha) na rzecz terenów komunikacyjnych.

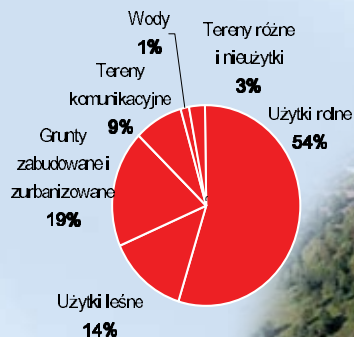
Zmiany te związane były z planowanymi i realizowanymi inwestycjami miejskimi oraz podmiotów prywatnych.

Tabela 1.2.1 Zmiany w strukturze użytków gruntowych w latach 2007-2010

Rodzaj gruntów	2007	2008	2009	2010
Użytki rolne	3 594	3 590	3 567	3 559
Użytki leśne	922	915	915	915
Grunty zabudowane i zurbanizowane	1 237	1 240	1 249	1 245
Tereny komunikacyjne	529	537	552	564
Wody	78	78	78	78
Tereny różne i nieużytki	191	191	190	190
Razem	6 551	6 551	6 551	6 551

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji, Gospodarki Nieruchomościami i Rolnictwa

Wykres 1.2.1.: Struktura użytkowania gruntów w 2010 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji, Gospodarki Nieruchomościami i Rolnictwa Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Podział przestrzenno-geodezyjny miasta*

Obręb 1

Najbardziej na północ wysunięta część miasta zajmująca 8,78 km² o łącznej liczbie mieszkańców 15 059 osób i gęstości zaludnienia 1 715,1 osoby na km².

Północną część obrębu stanowią obszary rolnicze i leśne. Na terenie obrębu znajdują się dwie drogi wylotowe: w kierunku Budziska (droga krajowa nr 8) i Jeleniewa (droga wojewódzka nr 655). W skład obrębu wchodzi Osiedle Północ II wraz z najgęściej zaludnioną ulicą w mieście – ul. A. Wierusza-Kowalskiego oraz znaczna część ul. Szwajcaria

Obręb 2

Północno-zachodni obręb miasta zajmuje obszar 5,95 km² o łącznej liczbie mieszkańców 6 523 osób i gęstości zaludnienia 1 096,3 osoby na km². Tworzą go przede wszystkim Osiedle Niepodległości i sołectwo Krzywólka.

Obręb 3

Część zachodnia miasta obejmuje obszar o wielkości 8,8 km². Zamieszkiwany jest przez 2 498 osób, natomiast gęstość zaludnienia wynosi 283,9 osoby na km². Tworzą go przede wszystkim dwa osiedla domków jednorodzinnych – Osiedle Staszica oraz Osiedle Piastowskie. Przez obręb przebiega również droga wylotowa w kierunku Filipowa.

Obręb 4

Północno-wschodnia część miasta zajmuje obszar 6,36 km², na którym mieszka 14 644 osób. Gęstość zaludnienia 2 302,5 osoby na km². Dominuje tu tzw. zabudowa wielorodzinna (Osiedle Północ I i Osiedle Kolejowe) oraz tereny rolnicze. W skład obrębu wchodzi również ul. Szwajcaria oraz Czarnoziem.

Obręb 5

Północna część centrum zajmuje obszar 1,83 km² z 10 594 mieszkańcami i gęstością zaludnienia wynoszącą 5 789,1 osoby na km². Dominuje tu zabudowa jednorodzinna w części zachodniej obrębu, wielorodzinna w części środkowej i przemysłowo-magazynowa w zachodniej.

Obręb 6

Południowa część centrum miasta zajmuje obszar 1,22 km². Przy 7 273 mieszkańcach, gęstość zaludnienia wynosi 5 961,5 osoby na km². Dominującą formą zabudowy są dwupiętrowe budynki o charakterze mieszkalno-usługowym.

Obręb 7

Obejmuje swoimi granicami obszar o wielkości 9,79 km². Zamieszkuje go 4 948 osób. Gęstość zaludnienia wynosi 505,4 osoby na km². Tworzą go przede wszystkim dwa osiedla domków jednorodzinnych (Osiedle Powstańców Wielkopolskich i Osiedle Hańcza) oraz część strefy przemysłowej Papiernia. W obrębie znajdują się również główne tereny rekreacyjne miasta (m.in. Zalew Arkadia) oraz znaczne obszary wykorzystywane rolniczo.

Obręb 8

Jest to najbardziej na południe wysunięty fragment miasta Suwałk zajmujący powierzchnię 10,14 km². W związku z przemysłowym charakterem obrębu, zamieszkiwany jest jedynie przez 187 osób, a gęstość zaludnienia wynosi 18,4 osoby na km². W granicach tego obrębu znajdują się teren Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

Obręb 9

Południowo-wschodnia część miasta zajmująca obszar 8,62 km² przy 2 223 mieszkańcach i gęstości zaludnienia 257,9 osoby na km². Tworzą go m.in. dwa osiedla domków jednorodzinnych – Osiedle Polna i Osiedle Klasztorna. Znaczną część obrębu zajmują również tereny przemysłowe i rolnicze, w tym teren Parku Naukowo-Technologicznego Polska-Wschód w Suwałkach Sp. z o.o.

Obręb 10

Wschodnia część miasta o powierzchni 4,01 km² zamieszkiwana jest przez 1 642 mieszkańców. Gęstość zaludnienia tego obszaru wynosi 409,5 osoby na km². Dominującymi funkcjami obrębu są funkcja przemysłowa i funkcja mieszkalna (Osiedle Jaćwingów (Kamena) i Dąbrówka).

Rysunek 1.2.1 Plan przestrzenno-geodezyjny obrębów miasta Suwałk

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji, Gospodarki Nieruchomościami i Rolnictwa Urzędu Miejskiego w Suwałkach

1.3. Demografia

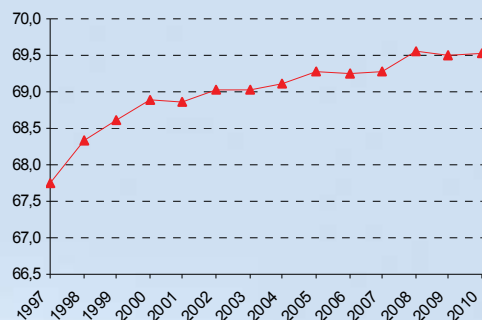
Liczba i struktura ludności miasta

Pod koniec 2010 roku, w Suwałkach mieszkało 69 527 osób. Gęstość zaludnienia wynosiła 1 061 osób na km².

Zarówno w roku 2010, jak i latach wcześniejszych w Suwałkach mieszkało więcej kobiet niż mężczyzn (w roku 2010 o blisko 3 tysiące).

Ludność Suwałk powoli lecz systematycznie starzeje się. O ile w roku 2002 jedynie około 11% mieszkańców miasta było w wieku poprodukcyjnym, to w roku 2010, odsetek ten wynosił już ponad 13%. Jednocześnie spadła znacznie liczba osób w wieku przedprodukcyjnym (o ponad 4,5 tys. osób, tj. z 27% do 20% mieszkańców miasta). Rok 2010 był również kolejnym rokiem spadku odsetka osób w wieku nieprodukcyjnym, co jest zjawiskiem bardzo korzystnym z punktu widzenia lokalnej gospodarki oraz budżetu miasta.

Wykres 1.3.1 Liczba ludności Miasta Suwałki w latach 1997-2009 w tys. osób

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Tabela 1.3.1 Liczba i struktura ludności Miasta Suwałki w latach 2002-2010

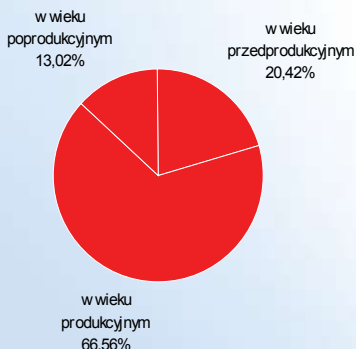
Wyszczególnienie	Stan na koniec roku								
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Liczba ludności ogółem:	69 031	69 014	69 113	69 268	69 246	69 281	69 554	69 499	69 527
Ludność wg płci:									
- mężczyźni	33 156	33 129	33 160	33 215	33 161	33 132	33 303	33 292	33 307
- kobiety	35 875	35 885	35 953	36 053	36 085	36 149	36 251	36 207	36 220
Liczba kobiet na 100 mężczyzn	108	108	108	109	109	109	109	109	109
Ludność wg grup ekonomicznych:									
- w. przedprodukcyjny	18 666	17 791	17 058	16 766	15 914	15 448	14 982	14 594	14 197
- % ogółu ludności	27,04	25,78	24,68	24,20	22,98	22,30	21,54	20,99	20,42
- w. produkcyjny	42 927	43 644	44 385	44 714	45 371	45 648	46 135	46 192	46 280
- % ogółu ludności	62,19	63,24	64,22	64,55	65,52	65,89	66,33	66,46	66,56
- w. poprodukcyjny	7 438	7 579	7 670	7 716	7 961	8 185	8 437	8 713	9 050
- % ogółu ludności	10,77	10,98	11,10	11,14	11,50	11,81	12,13	12,54	13,02
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	60,8	58,1	55,7	54,8	52,6	51,8	50,8	50,5	50,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Suwałkach oraz Głównego Urzędu Statystycznego

Liczba mieszkańców miasta w poszczególnych obrębach jest bardzo zróżnicowana. W 2010 roku najwięcej osób zamieszkiwało obręby 1 (15 059 osób) i 4 (14 644 osoby). Najmniej osób zamieszkiwało obręb 8 (187 mieszkańców).

Gęstość zaludnienia na obszarach obrębów waha się od 18 osób na km² do niemal 6 tys. osób na km². Pod względem gęstości zaludnienia dominują obręby centralne 5 i 6, gdzie na stosunkowo niewielkim obszarze mieszka duża liczba mieszkańców. Najmniej osób w stosunku do wielkości obrębu zamieszkiwało obręb 8.

Wykres 1.3.2 Struktura ludności miasta Suwałki wg stopnia aktywności finansowej

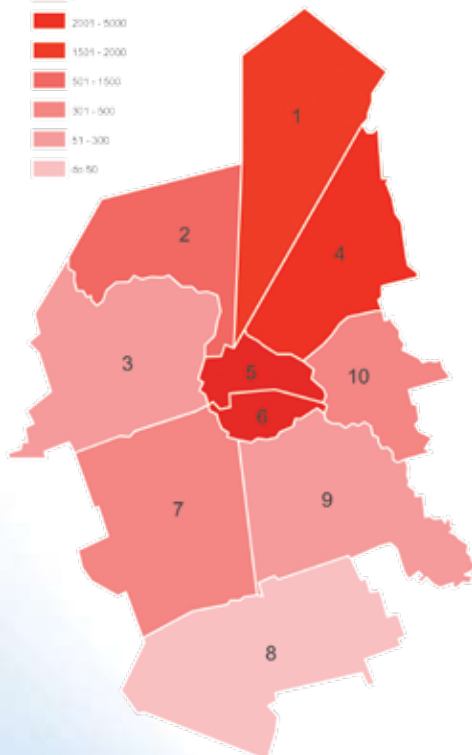

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Rysunek 1.3.1 Struktura gęstości zaludnienia obrębów w 2010 roku

Legenda:

gęstość zaludnienia (os./km²)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie materiałów Wydziału Geodezji, Gospodarki Nieruchomościami i Rolnictwa oraz Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Ruch naturalny ludności, migracja

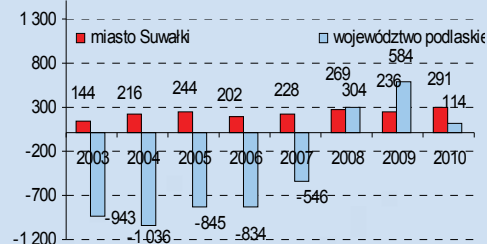
W 2010 roku urodziło się w Suwałkach 769 dzieci, o 45 więcej niż w roku poprzednim, a liczba zgonów spadła o 10 i wynosiła 478.

W 2010 roku zawarto 421 małżeństw przy czym rok wcześniej zawarto ich 365.

W 2010 r. po raz kolejny na przestrzeni ostatnich 12 lat zanotowany został w Suwałkach dodatni przyrost naturalny (współczynnik przyrostu naturalnego wyniósł 4,2). Jest to zjawisko wyjątkowe nie tylko w skali województwa, ale i kraju.

W 2010 roku, najwięcej suwalczan, ok. 11% (75 osób) przeprowadziło się z miasta na teren Gminy Suwałki, co związane jest z obserwowaną w ostatnich latach w całym kraju tendencją przenoszenia się bardziej zamożnych mieszkańców miast na tereny podmiejskie, gdzie powstają osiedla domków jednorodzinnych. Mieszkańcy Suwałk oprócz Gminy Suwałki na swoje nowe miejsce zamieszkania wybrali głównie okoliczne gminy powiatu suwalskiego jak: Jeleniewo, Filipów, Przerośl, Bakałarzewo, Raczek, Szypliszki, Rutka Tartak i Wiżajny oraz duże miasta na terenie całego kraju, jak np. Warszawa, do której przeprowadziło się 46 osób.

Wykres 1.3.3 Przyrost naturalny w Suwałkach na tle województwa podlaskiego w latach 2003-2010 (w osobach)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Tabela 1.3.2 Ruch naturalny ludności w latach 2002-2010

Płeć		Stan na koniec roku								
		2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Małżeństwa		313	313	337	356	369	389	437	365	421
Rozwody		121	118	185	190	181	164	180	155	168
Urodzenia żywe	kobiety	333	306	338	335	342	365	350	337	367
	mężczyźni	365	308	342	368	363	354	367	387	402
	ogółem	698	614	680	703	705	719	717	724	769
Zgony	kobiety	194	222	222	203	228	230	214	211	210
	mężczyźni	237	248	242	256	275	261	234	277	268
	ogółem	431	470	464	459	503	491	448	488	478
Niemowląt ogółem		7	4	4	3	8	7	4	5	6
Przyrost naturalny	kobiety	139	84	116	132	144	135	136	126	157
	mężczyźni	128	60	100	112	88	93	133	160	134
	ogółem	267	144	216	244	202	228	269	236	291
Dynamika demograficzna (stosunek urodzin żywych do liczby zgonów)		1,62	1,31	1,47	1,53	1,40	1,46	1,60	1,48	1,61

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Tabela 1.3.3 Migracje ludności w latach 2002-2010

Wyszczególnienie		Stan na koniec roku								
		2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Napływ	kobiety	401	380	373	374	429	323	340	283	291
	mężczyźni	349	336	317	356	373	306	279	242	265
	ogółem	750	716	690	730	802	629	619	525	556
	kobiety	3	10	12	18	17	13	13	15	9
	mężczyźni	4	5	13	12	29	17	25	28	21
	ogółem	7	15	25	30	46	30	38	43	30
Odływ	kobiety	424	429	424	450	542	477	415	370	435
	mężczyźni	370	359	401	418	539	451	354	304	384
	ogółem	794	788	825	868	1081	928	769	674	819
	kobiety	40	23	12	54	83	37	37	17	19
	mężczyźni	31	13	20	61	118	70	54	23	17
	ogółem	71	36	32	115	201	107	91	40	36
Saldo migracji	kobiety	-23	-49	-51	-76	-113	-154	-75	-87	-144
	mężczyźni	-21	-23	-84	-62	-166	-145	-75	-62	-119
	ogółem	-44	-72	-135	-138	-279	-299	-150	-149	-263

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Infrastruktura Społeczna i Bezpieczeństwo

2.1. Ochrona zdrowia

Charakterystyka systemu ochrony zdrowia w Suwałkach

W 2010 roku na terenie Miasta Suwałki działały 72 podmioty, które udzielały świadczeń zdrowotnych w różnym zakresie i miały podpisane kontrakty z Narodowym Funduszem Zdrowia. Na terenie Suwałk działało również 25 aptek.

Wśród 72 podmiotów - 13 to Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej świadczące usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej (POZ). Przedmiotem umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej zawartych ze świadczeniodawcami z terenu Miasta Suwałki były świadczenia udzielane świadczeniobiorcom (pacjentom) w warunkach ambulatoryjnych, a w przypadkach uzasadnionych medycznie - w warunkach domowych lub w środowisku nauczania i wychowania. Świadczenia w POZ ukierunkowane są na promocję zdrowia, profilaktykę, diagnostykę schorzeń, leczenie, zapobieganie lub ograniczenie niepełnosprawności oraz usprawnianie i pielęgnację pacjenta. W ramach podstawowej opieki zdrowotnej zabezpieczone są świadczenia w zakresie:

- ◇ świadczenia lekarza, pielęgniarstwa, położnej,
- ◇ świadczenia pielęgniarstwa szkolnego,
- ◇ nocna i świąteczna opieka lekarska i pielęgniarstwa,
- ◇ transport sanitarny.

W 2010 roku w Suwałkach funkcjonowały trzy publiczne szpitale: Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki, Samodzielny Publiczny Specjalistyczny Psychiatryczny Zakład Opieki Zdrowotnej i Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Rehabilitacji. Łącznie w szpitalach publicznych zatrudnionych było 129 lekarzy różnych specjalności oraz 515 pielęgniarek i położnych.

Tabela 2.1.1 Szpitale w Suwałkach w 2010 roku

Rodzaje placówek	Liczba	
	Placówek	Łóżek
Szpitale ogółem	3	742
Szpitale publiczne, w tym	2	570
ogólne	2	570
Specjalistyczne psychiatryczne	1	172
resortowe	-	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Centrum Zdrowia Publicznego.

Świadczenia opieki zdrowotnej w rodzaju opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień w 2010 roku realizowane były w Mieście Suwałki w warunkach:

- ◇ ambulatoryjnych (porady lekarskie diagnostyczne i terapeutyczne, porady psychologiczne, sesje psychoterapii: indywidualnej, rodzinnej, grupowej, sesje wsparcia psychospołecznego);
- ◇ domowych (porady diagnostyczne, terapeutyczne, psychologiczne realizowane przez poradnię zdrowia psychicznego lub wizyta terapeuty środowiskowego, udzielane w miejscu zamieszkania pacjenta);
- ◇ ośrodka dziennego (świadczenia obejmujące diagnostykę, leczenie, rehabilitację osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych, rehabilitację osób z zaburzeniami psychicznymi, działania konsultacyjno-edukacyjne dla rodzin);
- ◇ stacjonarnych (diagnostyka i leczenie osób z zaburzeniami psychicznymi, nerwowymi, uzależnionych od alkoholu, osób z alkoholowym zespołem abstynencyjnym).

Tabela 2.1.2 Opieka paliatywna, hospicyjna, świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze

Świadczeniodawca	Zakres świadczeń
Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Paliatywnej w Suwałkach	<p>świadczenia zespołu długoterminowej opieki domowej dla pacjentów wentylowanych mechanicznie</p> <p>świadczenia zespołu długoterminowej opieki domowej dla dzieci wentylowanych mechanicznie</p> <p>świadczenia w pielęgniarstwie długoterminowej</p> <p>świadczenia w hospicjum domowym</p> <p>świadczenia w hospicjum domowym dla dzieci</p>
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Pielęgniarek Środowiskowo-Rodzinnych	świadczenia w pielęgniarstwie długoterminowej
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "POL-MED" - Dariusz Michał Dudarewicz Pielęgniarska Opieka Długoterminowa	świadczenia w pielęgniarstwie długoterminowej
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Usług Pielęgniarskich Beata Wilczewska	świadczenia w pielęgniarstwie długoterminowej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Podlaskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia

Tabela 2.1.3 Stan zdrowia mieszkańców Suwałk w wieku 19 lat i więcej będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w latach 2009-2010

Rozpoznanie	Osoby, u których stwierdzono schorzenia ogółem (chorobowość)		Osoby, u których stwierdzono schorzenia po raz pierwszy (zachorowalność)	
	2009	2010	2009	2010
Gruźlica	72	55	15	9
Nowotwory	973	710	155	129
Choroby tarczycy	1 529	1 391	251	207
Cukrzyca	2 825	2 679	378	316
w tym: leczeni insuliną	786	721	82	69
Niedokrwistość	533	477	124	82
Choroby obwodowego układu nerwowego	1 947	2 676	252	670
Choroby układu krążenia, w tym:	11 012	12 442	1 340	1 527
przewlekła choroba reumatyczna	374	108	68	34
choroba nadciśnieniowa	7 897	9 505	743	1 037
choroba naczyń mózgowych	628	400	112	79
niedokrwienna choroba serca	1 913	2 112	133	223
Z niedokrwiennej choroby serca przeżyty zawał serca	442	382	58	46
Przewlekły nieżyt oskrzeli, dychawica oskrzelowa	1 847	1 485	191	190
Przewlekła choroba układu trawienego	1 180	1 875	175	499
Choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej	1 950	3 671	212	843
Pacjenci z innymi schorzeniami wymagającymi opieki czynnej	740	436	124	80
Ogółem leczenia:	23 032	25 069	3 136	4 095

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Centrum Zdrowia Publicznego

Stan zdrowia mieszkańców uzależniony jest od warunków społeczno-ekonomicznych, stylu życia mieszkańców, jakości środowiska w miejscu zamieszkania i pracy, poziomu zabezpieczenia potrzeb zdrowotnych i socjalnych.

W roku 2010 ponad 25 tysięcy dorosłych mieszkańców Suwałk znajdowało się pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej. Po raz pierwszy schorzenie wykryte zostało u ponad 4 tysięcy dorosłych mieszkańców. Najwięcej osób dorosłych chorowało na choroby układu krążenia

(prawie 12,5 tysiąca osób), choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (3 671 osób), cukrzycę (2 679 osób), choroby obwodowego układu nerwowego (2 676 osób), przewlekłą chorobę układu trawienego (1 875 osób).

W zachorowalności dominowały takie choroby jak: układ krążenia (1 527 osób), układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (843 osoby), obwodowego układu nerwowego (670 osób), układu trawienego (499 osób).

Tabela 2.1.4 Stan zdrowia dzieci i młodzieży w Suwałkach w wieku 0-18 lat będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w latach 2009-2010

Rozpoznanie	Osoby, u których stwierdzono schorzenia ogółem (chorobowość)		Osoby, u których stwierdzono schorzenia po raz pierwszy (zachorowalność)	
Ogółem leczenia	2009	2010	2009	2010
Nowotwory	12	17	5	5
Niedokrwistość	55	81	4	43
Choroby tarczycy	106	103	18	31
Cukrzyca	30	31	5	3
Niedożywienie	45	81	17	22
Otyłość	135	78	22	13
Zaburzenia odżywiania	56	16	8	3
Upośledzenie umysłowe	64	47	11	7
Padaczka	85	87	3	10
Dziecięce porażenie mózgowe	31	34	7	6
Zaburzenia refrakcji i akomodacji oka	537	591	59	86
Choroba nadciśnieniowa	27	36	6	23
Alergie	1 010	757	178	243
Zniekształcenia kręgosłupa	721	689	106	104
Choroba układu moczowego	77	67	21	13
Wady rozwojowe, w tym:	292	211	38	35
układu nerwowego	20	28	2	9
układu krążenia	168	149	20	20
narządów płciowych	26	10	7	2
aberracje chromosomowe	31	16	7	3
inne	47	8	2	1
Zaburzenia rozwoju, w tym:	120	67	26	19
fizycznego	57	36	15	11
psychomotorycznego	63	31	11	8
Trwałe uszkodzenie narządu ruchu *	23	27	4	0
Pacjenci z innymi schorzeniami wymagającymi opieki czynnej	568	334	129	73

* wszystkie uszkodzenia bez względu na przyczynę niepełnosprawności

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Centrum Zdrowia Publicznego

Programy profilaktyki zdrowotnej

W 2010 r. obligatoryjnie, w ramach zawartych umów z Narodowym Funduszem Zdrowia, realizowane były programy:

- ◇ profilaktyki chorób układu krążenia - w zakresie świadczeń lekarza POZ
- ◇ profilaktyki gruźlicy - w zakresie świadczeń pielęgniarki POZ
- ◇ profilaktyki raka szyjki macicy - w zakresie świadczeń lekarza ginekologa

Oprócz programów realizowanych przez lekarzy Podstawowej Opieki Zdrowotnej i lekarzy ginekologów, kobiety w wieku od 50 do 69 lat mogły skorzystać z badań mammograficznych w ramach programu profilaktyki raka piersi wykonywanych na terenie Suwałk przez Niepubliczny ZOZ Przychodnia Profilaktyki i Diagnostyki Obrazowej T.N.N w Białymstoku (MAMMOBUS).

Tabela 2.1.5 Wydatki z budżetu miasta na wybrane formy ochrony zdrowia w latach 2009-2010 (w zł)

Placówka	2009	2010
Szpital	48 257	100 000
Izba Wyrzecznień w Suwałkach	964 340	1 063 324
Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii	821 156	1 097 267
Programy profilaktyki zdrowotnej	45 193	105 870

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Zdrowia i Pomocy Społecznej oraz Wydziału Finansowego Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Tabela 2.1.6 Profilaktyczne programy zdrowotne finansowane z budżetu miasta w 2010 roku

Nazwa programu	Wydatkowana kwota z budżetu miejskiego w zł	Liczba osób które skorzystały z programu
„Matko sprawdź krew swojemu dziecku”	6 528	544 uczniów
„Studio świadomych narodzin – Szkoła Macierzyństwa i Ojcostwa”	34 400	86 ciężarnych wraz z partnerami
„Programu pierwotnej profilaktyki raka szyjki macicy dla mieszkank Suwałk w wieku 13 lat.”	61 056,66	101 dziewcząt
Szczepienia przeciwko grypie dla osób powyżej 75 roku życia	3 650	146
Światowy Dzień Walki z Cukrzycą – przesiewowe badania poziomu cukru we krwi połączone z pomiarem wysokości i masy ciała	236	250 osobom wykonano pomiar cukru we krwi, 120 osobom poziom cholesterolu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Zdrowia i Pomocy Społecznej Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii

W ramach realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w 2010 r. na realizację różnego rodzaju działań mających na celu ograniczenia przyczyn i skutków nadużywania alkoholu i narkomanii przeznaczono kwotę 1 097 267,95 zł w następujących celach:

1. Ograniczanie rozmiarów szkód zdrowotnych spowodowanych nadużywaniem napojów alkoholowych i zażywaniem środków psychoaktywnych – 246 254,38 zł
2. Ograniczanie rozmiarów zaburzeń życia rodzinnego i społecznego spowodowa-

nych nadużywaniem alkoholu, zażywaniem narkotyków oraz przemocą domową – 453 184,96 zł

3. Zapobieganie spożywaniu napojów alkoholowych oraz innych środków psychoaktywnych ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży – 295 243,83 zł
4. Zmniejszanie rozmiarów naruszeń prawa na rynku napojów alkoholowych – 900 zł
5. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień – 48 298,44 zł

6. Koszty związane z obsługą Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym koszty wynagrodzenia członków Komisji – 53 386,34 zł.

Środki finansowe na realizację tych zadań pochodziły z opłat wnoszonych przez podmioty prowadzące na terenie Suwałk sprzedaż napojów alkoholowych. Według stanu na 31 grudnia 2010 r. na terenie miasta sprzedaż napojów alkoholowych prowadziło 217 punktów, w tym: 150 punktów – w zakresie sprzedaży detalicznej oraz 67 punktów – w zakresie sprzedaży gastronomicznej. Łącznie dochody miasta w 2010 r. z tytułu korzystania przez przedsiębiorców z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wyniosły 1 320 137,06 zł.

Środki finansowe pozyskane z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych niewykorzystane w 2010 r. zasyliły fundusz przeciwdziałania alkoholizmowi w 2011 r. i służyły realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomani i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w tym roku. Środki niewykorzystane z 2010 roku są przeznaczone na ten sam cel w roku następnym.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych od wielu lat szczególną uwagę zwraca na problemy związane z funkcjonowaniem rodziny osoby uzależnionej oraz na problemy i potrzeby dzieci i młodzieży. W związku z tym najwięcej środków finansowych w 2009 r. przekazano na:

- ◊ pomoc udzielaną członkom rodzin, w których występuje problem alkoholowy i przemoc w rodzinie – 41% ogółu wydatków,
- ◊ działalność informacyjną i edukacyjną oraz organizację czasu wolnego dla dzieci i młodzieży – 27% ogółu wydatków.

Miedzy innymi zapewniono kompleksową pomoc członkom rodzin dotkniętym problemem przemocy poprzez prowadzenie:

1. czterech punktów pomocy prawnej i psychologicznej dla ofiar przemocy w rodzinie (łącznie udzielono 786 porad prawnych oraz 272 porady psychologiczne),
2. schroniska dla ofiar przemocy w Miejskim

Centrum Interwencji Kryzysowej przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej – skorzystały 33 osoby,

3. grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy – łączna liczba uczestników 93 osoby,
4. zajęć korekcyjnych dla sprawców przemocy domowej – łącznie udział wzięło 10 osób.

W 2010 r. w Poradni Leczenia Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu leczyły się 702 osoby, w tym:

- ◊ 553 osoby uzależnione, w tym 461 mężczyzn i 92 kobiety;
- ◊ 149 osób współuzależnionych, w tym 14 mężczyzn i 135 kobiet.

Poradnia Leczenia Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu działa w ramach Specjalistycznego Psychiatrycznego SP ZOZ w Suwałkach. W poradni prowadzone są działania profilaktyczne i lecznicze, udzielana jest pomoc osobom uzależnionym i członkom ich rodzin. Głównym zakresem działania poradni jest:

- ◊ diagnozowanie pacjentów uzależnionych od alkoholu,
- ◊ konstruowanie osobistych programów terapii,
- ◊ leczenie i rehabilitacja,
- ◊ prowadzenie psychoterapii indywidualnej i grupowej,
- ◊ kontaktowanie się w razie potrzeby z rodzinami pacjentów.

Poradnia ma następującą ofertę terapeutyczną:

- ◊ IV-etapowe leczenie osób uzależnionych: 1 etap podstawowy, 2 etap rehabilitacyjny, 3 etap pogłębiony, 4 etap after-care tj. 9 grupowych zajęć terapeutycznych w tygodniu (oraz maratony terapeutyczne).
- ◊ III-etapowe leczenie osób współuzależnionych: 1 etap wstępny, 2 etap podstawowy, 3 trening umiejętności interpersonalnych (4 mityngi w tygodniu grup ruchu samopomocowego).

W sumie daje to 16 grupowych zajęć terapeutycznych w tygodniu, które odbywają się w 3 salach terapeutycznych.

W 2010 r. w Poradnia Leczenia Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych:

- ◇ leczyl się 184 pacjentów, w tym 105 uzależnionych od narkotyków (w tym 23 nieletnich) i 79 osób współuzależnionych,
- ◇ udzielono 1 384 porad,
- ◇ wystawiono 47 skierowań do ośrodków stacjonarnych i na oddziały detoksykacyjne.

W 2010 r. zatrzymano i doprowadzono do Izby Wyrzeźwień 2 423 osoby, w tym:

- ◇ 2 275 mężczyzn,
- ◇ 138 kobiet,
- ◇ 10 osób nieletnich (9 chłopców i 1 dziewczyna).

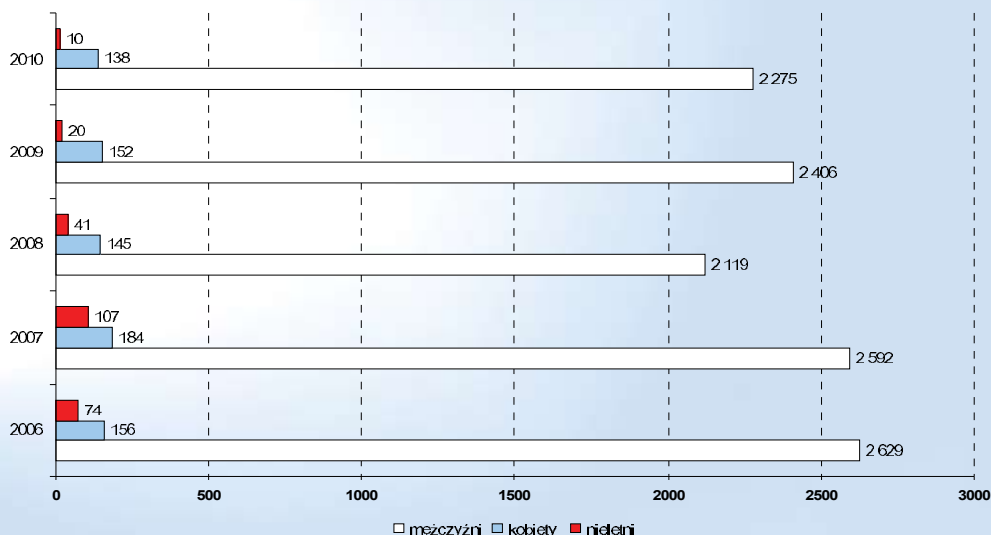
Głównym zakresem działania Izby Wyrzeźwień jest:

1. Opieka nad osobami nietrzeźwymi, które swoim zachowaniem dały powód do zgorszenia w miejscu publicznym lub

zakładzie pracy albo znajdowały się w okolicznościach zagrażających ich życiu lub zdrowiu, bądź życiu i zdrowiu innych osób.

2. Zapewnienie przyjętym osobom nietrzeźwym opieki lekarskiej i pierwszej pomocy w nagłych wypadkach.
3. Udzielanie osobom w stanie nietrzeźwości świadczeń higieniczno – sanitarnych.
4. Nakłanianie osób uzależnionych od alkoholu do poddania się leczeniu odwykowemu, łącznie z wydaniem przez lekarza izby skierowań na leczenie odwykowe dla osób wyrażających na to zgodę.
5. Prowadzenie działalności wychowawczej i informacyjnej o szkodliwości nadużywania napojów oraz udzielanie pomocy psychologicznej osobom opuszczającym izbę i ich rodzinom.

Wykres 2.1.1 Liczba osób przebywających w Izbie Wyrzeźwień w latach 2006-2010 z podziałem na płeć z wyszczególnieniem osób nieletnich

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Izby Wyrzeźwień w Suwałkach

2.2. Pomoc społeczna

Charakterystyka systemu pomocy społecznej

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS), Dom Pomocy Społecznej „Kalina”, Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą, Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy, organizacje pozarządowe i fundacje. MOPS jest narzędziem jednostki organizacyjnej systemu pomocy społecznej w Suwałkach.

Celem pomocy społecznej jest:

- ◇ zaspokajanie uzasadnionych potrzeb życiowych osób i rodzin;
- ◇ umożliwianie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka;
- ◇ doprowadzanie w miarę możliwości do życiowego usamodzielniania się osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Praca w MOPS ukierunkowana jest w szczególności na:

- ◇ pomoc finansową,
- ◇ pomoc rzeczową,
- ◇ pomoc usługową,
- ◇ pracę socjalną polegającą na wspieraniu osób i rodzin oraz wzmacnianiu zdolności do wypełniania ról społecznych,
- ◇ pomoc instytucjonalną.

Infrastruktura systemu pomocy społecznej

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej;
2. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności;
3. Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi i Niepełnosprawnych Intelaktualnie – 35 miejsc;
4. Noclegownia – 20 miejsc;
5. Mieszkania Chronione – 4 mieszkania, 11 miejsc;
6. Zawodowe Rodziny Zastępcze – 5 rodzin, 26 miejsc;
7. Warsztat Terapii Zajęciowej – 35 miejsc;
8. Dom Pomocy Społecznej „Kalina” – 195 miejsc;
9. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – 30 miejsc;
10. Ośrodek Adopcyjno Opiekuńczy;
11. Miejskie Centrum Interwencji Kryzysowej – 13 miejsc;
12. 8 Placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego;
13. Ośrodek Informacji dla Osób Niepełnosprawnych.

Tabela 2.2.1 Wydatki na zadania realizowane przez jednostki pomocy społecznej w Suwałkach w latach 2008-2010 (w zł)

Rodzaj wydatków	2008	2009	2010
Łącznie wydatki MOPS	35 099 841	36 771 976	38 267 864
Pomoc społeczna	31 787 533	33 745 809	36 229 075
Ochrona zdrowia	15 000	70 659	138 213
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	379 585	455 106	576 954
Fundusz celowy PFRON	2 081 086	1 603 654	1 323 622
EFS (Europejski Fundusz Społeczny)	836 637	896 859	0
Dom Pomocy Społecznej	4 902 809	5 371 818	5 597 474
Placówka Opiekuńczo Wychowawcza	1 728 211	1 843 035	1 945 676
Ośrodek adopcyjno Opiekuńczy	289 770	343 470	318 620
Dofinansowanie organizacji pozarządowych realizujących zadania pomocy społecznej	70 000	70 000	75 000
Razem	42 090 631	44 400 299	46 204 634

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Zdrowia i Pomocy Społecznej Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Działania

Bezrobotni klienci MOPS w 2010 r. stanowili 37,75% wszystkich bezrobotnych w mieście oraz 45,16% wszystkich rodzin objętych pomocą. W stosunku do roku 2009 zauważalny jest znaczący wzrost ogólnej liczby rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu bezrobocia.

Ośrodek przeciwdziałając wykluczeniu przy współpracy z PUP od 2006 r. realizuje prace społecznie użyteczne jako uzupełniającą formę wsparcia dla osób długotrwale bezrobotnych. Stanowią one element reintegracji zawodowej osób o najniższym statusie społecznym zagrożo-

nych wykluczeniem społecznym i marginalizacją. Celem tych prac jest aktywizacja zawodowa przygotowująca do wejścia na otwarty rynek pracy poprzez wdrażanie do systematyczności, punktualności, przestrzegania dyscypliny pracy oraz wyrabiania nawyków pozyskiwania środków na utrzymanie własną pracą.

Na terenie miasta funkcjonuje jeden dom pomocy społecznej dla przewlekle somatycznie chorych, liczący 195 miejsc o zasięgu ponadlokalnym. W 2010 r. 43 osoby z terenu miasta Suwałk zostały umieszczone w domach pomocy społecznej.

Schemat 2.2.1 System wsparcia osób niepełnosprawnych na terenie miasta Suwałki

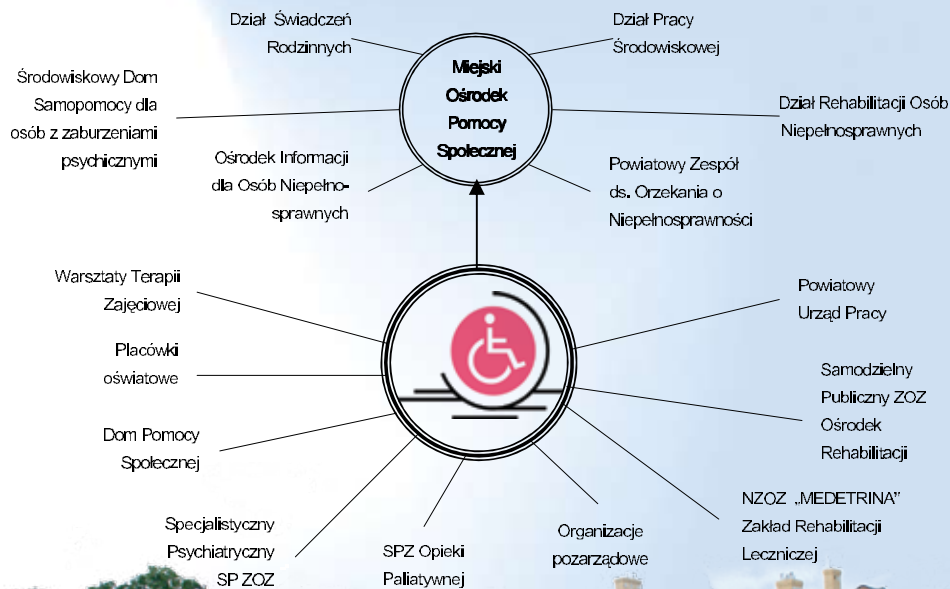

Tabela 2.2.2 Liczba rodzin korzystających z systemu opieki społecznej w latach 2009-2010

	Pomoc społeczna	Świadczenia rodzinne	Zaliczki alimentacyjną i funduszem alimentacyjnym
2009	3 160	5 944	710
2010	3 658	4 941	690

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS Suwałki

Działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Środowiskowy Dom Samopomocy - ośrodek wsparcia dla Osób z Zaburzeniami psychicznymi i Niepełnosprawnych Intelaktnie.

Dom liczy 35 miejsc. Zapewnia opiekę dzienną, poradnictwo, terapię i rehabilitację. W 2010 r. z usług domu skorzystało 51 osób, które były uczestnikami zajęć prowadzonych w 7 pracowniach terapeutycznych: muzycznej, techniczno-plastycznej, sportowo-rekreacyjnej, komputerowej, życia codziennego, krawieckiej i ceramicznej.

Miejskie Centrum Interwencji Kryzysowej - od września 2009 roku w strukturach MOPS funkcjonuje ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie. Jest to placówka wielofunkcyjna zapewniająca całodobowe schronienie, pomoc terapeutyczną oraz poradnictwo specjalistyczne: psychologiczne, prawne, pedagogiczne i socjalne. W celu zmniejszenia zjawiska przemocy na terenie miasta podejmowano szereg działań profilaktycznych w zakresie radzenia sobie z zachowaniami agresywnymi, szczególnie wśród dzieci i młodzieży. W ostatnich 5 latach zwiększył się dostęp do różnych form pomocy zarówno ofiarom jak i sprawcom. Spośród działań jakie podjęto wobec osób uwikłanych w przemoc można wymienić*:

1. Działania interwencyjne 1 136 co stanowi ok. 60% ogółu spraw,
2. Poradnictwo specjalistyczne - 673 porady,
3. Działania terapeutyczno-wspierające - 152 osoby,
4. Całodobowe schronienie - 33 osoby (1 416 osobodni)
5. Realizację programów korekcyjno-edukacyjnych - 68 sprawców,
6. Udzielano pomocy materialnej w związku z trudną sytuacją - 32 rodziny,

7. W wyniku współpracy z Policją na 161 zgłoszeń, Ośrodek wypełnił 80 Niebieskich Kart, co oznacza, że procedura Niebieskiej Karty była kontynuowana w co 2 rodzinie,
8. Realizowano współpracę Lokalnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie w wyniku, której prowadzono interdyscyplinarne działania w odniesieniu do 17 rodzin,
9. Do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wpłynęło 226 wniosków, w 191 przypadkach komisja wszczęła postępowanie dotyczące zastoso-sowania leczenia odwykowego, a 139 spraw skierowano do Sądu z uwagi na szkody moralne i zakłócanie spokoju innym.
10. Interwencje policji wobec sprawców - 361, w tym izolację sprawców zastosowano w 113 przypadkach.

* Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Komendy Miejskiej Policji, Stowarzyszenia „Wybór”, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Ośrodek Informacji Osób Niepełnosprawnych - jest to istotny element wsparcia osób niepełnosprawnych realizowany w ramach Programu PFRON „Ośrodki Informacji dla Osób Niepełnosprawnych 2008”. Świadczy usługi informacyjne będące merytorycznym wsparciem w zakresie wiedzy dotyczącej ulg i uprawnień oraz systemowych rozwiązań dotyczących różnych dziedzin życia społecznego i zawodowego tego środowiska. W 2010 r. z usług OION skorzystało 1 437 odbiorców, którym udzielono 3 488 stosownych porad, informacji i materiałów (informacje przekazane w siedzibie Ośrodka i na spotkaniach zorganizowanych), 549 przekazano telefonicznie i 23 sporządzono na piśmie (drogą e-mail).

Realizowano program „Pomoc - Wsparcie - Rozwój”, którego efektem były następujące działania:

- ◊ Rozwój pozainstytucjonalnych form opieki zastępczej poprzez stworzenie 3 zawodowych rodzin zastępczych;
- ◊ Rozwój poradnictwa specjalistycznego w wyniku, którego udzielono 26 porad i konsultacji psychologicznych, 54 porad prawnych i 31 konsultacji pedagogicznych;
- ◊ Prowadzenie terapii rodzinnej, która służyła odzyskaniu zdolności do wypełniania ich zadań poprzez modelowanie harmonijnych zmian w obszarze zaburzonego funkcjonowania i poprawę relacji między członkami;
- ◊ Przeszkolenie 66 przedstawicieli Lokalnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zaangażowanych w pracę interdyscyplinarną.

Działania innych placówek pomocy społecznej

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza - jest publiczną placówką typu interwencyjno-socjalizacyjnego. Trafiają tu dzieci zarówno przywożone przez policję bezpośrednio przez policję bezpośrednio z interwencji, jak też kierowane wyrokami przez Sąd Rodzinny i Nieletnich. Są to dzieci pochodzące z rodzin niewydolnych wychowawczo, a często także patologicznych.

Celem działalności Placówki jest zapewnienie dzieciom i młodzieży, pozbawionym całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej oraz niedostosowanym społecznie całodobowej, ciągłej lub okresowej opieki i wychowania, jak również wspieranie działań rodziców w sprawowaniu opieki.

Placówka w szczególności zapewnia dziecku:

1. doraźną opiekę na czas trwania sytuacji kryzysowej,
2. dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych,
3. opiekę i wychowanie do czasu powrotu rodziny naturalnej lub umieszczenia w rodzinie zastępczej, placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego,
4. dostęp do pomocy psychologiczno-pedagogicznej odpowiedniej do zaburzeń i odchył rozwojowych lub specyficznych trudności w uczeniu się,
5. zajęcia wychowawcze, korekcyjne, kompensacyjne, terapeutyczne, rekompensujące brak wychowania w rodzinie i przygotowujące do życia społecznego,

a dzieciom niepełnosprawnym - odpowiednią rehabilitację.

6. opiekę całodobową i wychowanie oraz zaspokajają jego niezbędne potrzeby,
7. kształcenie, wyrównywanie opóźnień rozwojowych i szkolnych,
8. podejmowanie działań w celu powrotu dziecka do rodziny naturalnej, znalezienia rodziny przysposabiającej lub umieszczenia w rodzinnych formach opieki zastępczej,
9. współpracuje z rodziną dziecka.

Zgodnie ze standardami Placówka przeznaczona jest na 30 miejsc dla dzieci i młodzieży od 3 roku życia: posiada 20 miejsc socjalizacyjnych oraz 10 interwencyjnych.

W 2010 r. w Placówce przebywało ogółem 37 wychowanków, przyjęto do Placówki 9 osób - z różnych przyczyn, m.in.: niewydolności wychowawczej rodziców, alkoholizmu rodziców, itp., do domów rodzinnych powróciły 3 osoby, w rodzinach zastępczych umieszczono 3 dzieci, do DPS trafił 1 podopieczny, 5 wychowanków usamodzielniano (4 zostało objętych programem usamodzielnienia), 2 wychowanków otrzymało zakwaterowanie w mieszkaniu chronionym, 3 pełnoletnich podopiecznych powróciło do domu.

Miesięczna odpłatność za jedno dziecko pochodzące z innych powiatów, a umieszczone w Pla-

cówce w Suwałkach w 2010 roku wyniosła 5 176,08 zł, podczas gdy w 2009 roku odpłatność taka wynosiła 4 519,82 zł. Całoroczny koszt funkcjonowania Placówki w 2009 r. zamknął się kwotą 1 843 035,00 zł, natomiast w 2010 r. wyniósł on 1 945 676,20 zł.

Pracownicy socjalni placówki współpracują z rodzinami naturalnymi wychowanków. Przede wszystkim przeprowadzają, nie rzadziej niż co pół roku, wywiady środowiskowe, udzielają porad specjalistycznych, informują o zasadach udzielania pomocy społecznej na zasadach określonych ustawą o pomocy społecznej, wspierają rodzinę w sytuacji kryzysu. Koordynują i aranżują działania mające na celu wyjście rodziny z trudnej sytuacji życiowej. Za szczególne zaangażowanie w działania na rzecz pomocy dziecku i rodzinie pracownicy socjalni otrzymali wyróżnienie Wojewody Podlaskiego.

Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy - działa na terenie Miasta Suwałk, przy czym pracownicy Ośrodka muszą wyjeżdżać poza Suwałki w celu przeprowadzenia wywiadów środowiskowych: u kandydatów na rodziny adopcyjne oraz w rodzinach naturalnych dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych.

Ośrodek w realizowaniu swoich zadań kieruje się dobrem dziecka i poszanowaniem jego praw. Podejmuje działania mające na celu zapewnienie dziecku pozbawionego opieki rodziców biologicznych, odpowiedniej opieki w rodzinie adopcyjnej, zastępczej oraz placówce opiekuńczo-wychowawczej.

W 2010 roku opieką objęto 125 rodzin zastępczych (124 w 2009 r.), w których przebywało 194 dzieci (195 dzieci w 2009 r.). W tym 104 rodziny spokrewnione (110 w 2009 r.), 16 rodzin niespokrewnionych (9 w 2009 r.), 4 rodziny zastępcze wielodzietne i 1 rodzinę zawodową zastępczą o charakterze pogotowia rodzinnego. W okresie sprawozdawczym utworzono także 14 nowych spokrewnionych rodzin zastępczych (26 w 2009 r.), w których umieszczono 22 dzieci (32 dzieci w 2009 r.).

Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy dla potrzeb

Sądu Rejonowego III Wydział Rodzinny i Nietletnich sporządził 10 opinii o kandydatach na rodziców zastępczych i adopcyjnych. Ośrodek poszukiwał rodzinnych form opieki zastępczej dla 16 dzieci zgłoszonych przez Sąd Rejonowy i szpitale. W rodzinach zastępczych umieszczono 3 dzieci, a w przypadku 5 rozpoczęto procedurę adopcyjną. Czworo dzieci postanowieniem sądu zostało skierowanych do Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej, a w przypadku 4 dzieci sąd zastosował nadzór kuratora nad rodziną biologiczną.

W roku 2010 r. pracownik socjalny zatrudniony w Ośrodku prowadził pracę ze 124 rodzicami naturalnymi dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych - w formie wywiadów środowiskowych i porad udzielanych na terenie Ośrodka.

W roku 2010 Ośrodek realizował 2 projekty współfinansowane przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej:

„Spójrz inaczej” - młodzież w obliczu ubóstwa i wykluczenia społecznego” w ramach Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym z dofinansowaniem Unii Europejskiej i Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w wysokości 18 630 zł. Całkowita wartość projektu wynosiła 21 885,26 zł. Projekt realizowano od 1 marca do 30 listopada 2010 r.

Zadaniem priorytetowym realizowanego projektu były działania skierowane na rzecz dzieci i młodzieży pochodzącej z rodzin dysfunkcyjnych, umieszczonych w zastępczych środowiskach rodzinnych, a mimo to przejawiających zachowania aspołeczne prowadzące do demoralizacji i wykluczenia społecznego. Głównym celem projektu „Spójrz inaczej” była integracja tej młodzieży ze środowiskiem prezentującym ugruntowane, pozytywne wzorce zachowań. Programem objęto 30 podopiecznych z rodzin zastępczych z terenu miasta Suwałk w wieku 13-17 lat.

W ramach projektu zrealizowano szereg zadań służących podniesieniu świadomości młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym w formie:

- ◇ wykładów z zakresu wykluczenia społecznego,
- ◇ zajęć warsztatowych: zajęcia z komunikacji, zajęcia terapeutyczne – Trening

Zastępowania Agresji, realizowane podczas wyjazdu rekreacyjnego.

- ◊ konsultacji ze specjalistami,
- ◊ udziału młodzieży w formach teatralnych - wystawienie dramy „Spójrz inaczej” - służyło to również podniesieniu świadomości społeczności lokalnej na temat wykluczenia społecznego.

„Stopień wyżej - wyrównajmy szansę” - projekt z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną współfinansowany przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w wysokości 9 400 zł. Całkowita wartość projektu wynosiła 11 752 zł. Projekt realizowany w okresie od 1 czerwca do 31 grudnia 2010 r.

Projekt był skierowany do dzieci z rodzinnych form opieki zastępczej w wieku szkolnym w przedziale klas IV-VI szkoły podstawowej oraz młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej. Głównym celem projektu było umożliwienie wyrównania szans edukacyjnych dzieci z rodzin zastępczych ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. W ramach projektu zorganizowano 33 uczestnikom projektu udział w:

- ◊ zajęciach o charakterze wyrównawczym z języka angielskiego,
- ◊ zajęciach z języka angielskiego dla grupy średniozaawansowanej,
- ◊ zajęciach w formie pomocy w nauce matematyki.

2.3. Oświata

Organizacja przedszkoli, szkół i placówek oświatowych

W roku szkolnym 2010/2011 Miasto Suwałki prowadziło następujące publiczne jednostki oświatowe: 9 przedszkoli, 9 szkół podstawowych (3 funkcjonujące w zespołach szkół oraz 1 specjalna), 8 gimnazjów (1 samodzielne, 6 gimnazjów funkcjonuje w zespołach szkół, 1 specjalne), 1 samodzielne liceum ogólnokształcące, 9 zespołów szkół (w tym: 3 zespoły szkół podstawowych z gimnazjum, 3 zespoły szkół ponadgimnazjalnych z gimnazjum, 3 zespoły szkół ponadgimnazjalnych), 2 placówki oświatowe - Centrum

Kształcenia Praktycznego i Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Ustawicznego, 2 ośrodki szkolno-wychowawcze (internat, szkoła podstawowa, gimnazjum, zasadnicza szkoła zawodowa, szkoła przysposabiająca do pracy), Bursę Szkolną, Młodzieżowy Dom Kultury i Poradnię Psychologiczno - Pedagogiczną.

Do ewidencji placówek i szkół niepublicznych prowadzonej przez Miasto Suwałki wpisanych zostało 32 szkoły niepubliczne, w tym 31 z uprawnieniami szkół publicznych oraz 1 bez uprawnień szkół publicznych. Ponadto w ewidencji obecnie figuruje 16 placówek niepublicznych.

W roku szkolnym 2010/2011, w naszym mieście, opieką przedszkolną objęto 1 721 dzieci (o 103 dzieci więcej niż w roku ubiegłym). Do szkół podstawowych uczęszczało 4 651 (w tym 323 uczniów w klasach „0”) uczniów (spadek o 186 uczniów w stosunku do poprzedniego roku). Liczba uczniów w gimnazjach wynosiła 2 616 (o 130 uczniów mniej). W szkołach ponadgimnazjalnych uczyło się 4 212 uczniów (o 25 uczniów mniej), natomiast w szkołach dla dorosłych kształciło się 449 słuchaczy (o 16 słuchaczy mniej).

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Suwałkach w roku szkolnym 2010/2011 obejmowała poradnictwem 24 790 dzieci i młodzieży z Suwałk i terenu powiatu. W Bursie Szkolnej w Suwałkach zakwaterowanych było 105 wychowanków. Natomiast w zajęciach Młodzieżowego Domu Kultury w Suwałkach uczestniczyło 1 195 osób.

W roku szkolnym 2010/2011 utworzono 3 klasy pierwsze integracyjne w Szkole Podstawowej nr 10 (w ZS nr 10) i Szkole Podstawowej nr 11 oraz 3 klasy pierwsze integracyjne w Gimnazjum nr 7 (w ZS nr 10) i Gimnazjum nr 5 (w ZS nr 3). Ogółem w roku szkolnym 2010/2011 w ogólnodostępnych szkołach podstawowych funkcjonowało 14 oddziałów integracyjnych oraz 6 oddziałów

Tabela 2.3.1 Liczba oddziałów i uczniów w przedszkolach i poszczególnych typach szkół

Typ placówki	Liczba oddziałów	Liczba uczniów
Przedszkola	63	1 721
Szkoły podstawowe	192 (w tym 14 oddziałów klas „0”)	4 651
Gimnazja	98	2 616
Szkoły ponadgimnazjalne	168	4 212
Specjalne ośrodki	29	196
Szkoły dla dorosłych	17	449
Razem	567	13 845

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty, Wychowania i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Tabela 2.3.2 Liczba oddziałów i uczniów ośrodków szkolno-wychowawczych

Typ placówki	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	grupy internackie/ liczba wychowanków
Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy nr 1 w Suwałkach	25	157	4/38
Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy nr 2 w Suwałkach	4	39	1/12
Razem	29	196	5/50

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty, Wychowania i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach

integracyjnych w gimnazjach. Do 4 oddziałów integracyjnych funkcjonujących w przedszkolach uczęszczało 20 dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Zajęciami w ramach wczesnego wspomagania rozwoju dziecka objętych zostało 98 dzieci (137,50 godziny tygodniowo).

Tabela 2.3.2 Liczba uczniów i etatów nauczycieli w latach 2007-2010

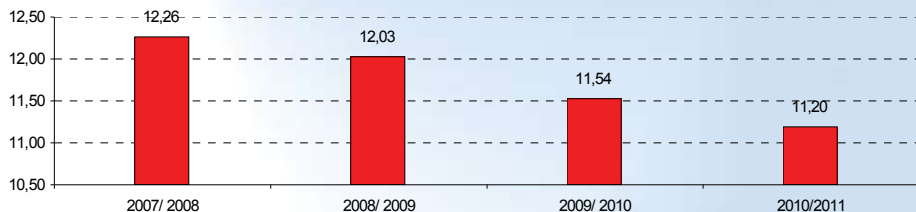
	Rok szkolny			
	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/2011
Etaty nauczycieli	1 281,79	1 220,18	1 224,39	1 236,68
Uczniowie	15 721	14 683	14 124	13 845

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty, Kultury Fizycznej i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach

W latach 2007-2010 nastąpił spadek liczby uczniów w suwałskich szkołach o 11,9%, natomiast liczba etatów nauczycielskich spadła o 3,5%.

Wykres 2.3.1 Liczba uczniów przypadających na jeden etat nauczycielski w latach szkolnych 2007-2011

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty, Wychowania i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Kadra pedagogiczna

Od 1 września 2010 r. w przedszkolach i we wszystkich typach szkół, placówkach oświatowych funkcjonujących na terenie miasta Suwałk zatrudnionych jest ogółem 1 358 nauczycieli na 1 236,68 etatach.

Tabela 2.3.3 Struktura kadry pedagogicznej placówek oświatowych, z podziałem na stopnie awansu zawodowego oraz wymiar zatrudnienia

		2010/2011	
		Pełnozatrudnionych	Niepełnozatrudnionych
Stopień zawodowy/ nauczycieli	Liczba nauczycieli ogólnie	1 146	212
Sażyści	67	1 358	
Kontraktowi	207		
Mianowani	307		
Dyplomowani	777		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty, Wychowania i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Egzaminy

Sprawdzian

W 2010 roku sprawdzian został przeprowadzony w ośmiu publicznych szkołach podstawowych w Suwałkach. Ogółem do sprawdzianu przystąpiło 855 uczniów.

Najwyższe wyniki na sprawdzianie osiągnęli uczniowie SP nr 10. Wysokie osiągnięcia na sprawdzianie uzyskały również następujące szkoły: SP nr 2, SP nr 11, SP nr 5 i SP nr 6 (powyżej średniej krajowej i wojewódzkiej). SP nr 7 uzyskała średni wynik równy średniej krajowej, ale niższy od średniej wojewódzkiej (o 1%), natomiast SP nr 4 i SP nr 9 uzyskały wyniki niższe od średniej krajowej i wojewódzkiej.

W obszarze umiejętności „czytanie” najwyższe wyniki osiągnęły następujące szkoły: SP nr 11, SP nr 2, SP nr 6, SP nr 5 i SP nr 10 (powyżej średniej krajowej i wojewódzkiej). Pozostałe szkoły osiągnęły wyniki niższe od średniej krajowej i wojewódzkiej.

W obszarze umiejętności „pisanie” najwyższy wynik osiągnęła SP nr 10. Wyniki wyższe od średniej krajowej i wojewódzkiej osiągnęły rów-

nież: SP nr 2, SP nr 5, SP nr 6, SP nr 7 i SP nr 11. Niższe wyniki osiągnęli jedynie uczniowie SP nr 4 i SP nr 9.

W obszarze umiejętności „rozumowanie” najwyższe wyniki osiągnęły następujące szkoły: SP nr 2, SP nr 10, SP nr 11, SP nr 5 i SP nr 6 (powyżej średniej krajowej i wojewódzkiej). Pozostałe szkoły osiągnęły wyniki niższe od średniej krajowej i wojewódzkiej.

W obszarze umiejętności „korzystanie z informacji” najwyższe wyniki osiągnęły następujące szkoły: SP nr 2, SP nr 11, SP nr 5, SP nr 10 i SP nr 6 (powyżej średniej krajowej i wojewódzkiej). SP nr 9 uzyskała średni wynik równy średniej krajowej, ale niższy od średniej wojewódzkiej (o 1%). Pozostałe szkoły osiągnęły wyniki niższe od średniej krajowej i wojewódzkiej.

W obszarze umiejętności „wykorzystywanie wiedzy w praktyce” najwyższe wyniki osiągnęły następujące szkoły: SP nr 11, SP nr 10, SP nr 5 i SP nr 2 (powyżej średniej krajowej i wojewódzkiej). SP nr 6 uzyskała średni wynik równy średniej wojewódzkiej i wyższy od średniej krajowej (o 1%), a SP nr 4 uzyskała średni wynik równy

średniej krajowej, ale niższy od średniej wojewódzkiej (o 1%), Pozostałe szkoły osiągnęły wyniki niższe od średniej krajowej i wojewódzkiej.

Egzamin gimnazjalny

Egzamin gimnazjalny odbył się w dniach 27-29 kwietnia 2010 roku w siedmiu publicznych gimnazjach w Suwałkach oraz jednym specjalnym, w którym uczestniczyli jedynie uczniowie upośledzeni w stopniu lekkim. Ogółem do egzaminu gimnazjalnego przystąpiło 1 016 uczniów.

Egzamin gimnazjalny składa się z trzech części: humanistycznej, matematyczno – przyrodniczej oraz języka obcego.

Najlepsze wyniki osiąga i utrzymuje od 2005 roku Gimnazjum nr 3 w Zespole Szkół nr 2 w Suwałkach oraz Gimnazjum nr 5 w Zespole Szkół nr 3 w Suwałkach.

W trakcie egzaminu na zakończenie gimnazjum w roku szkolnym 2009/2010 uczniowie suwalskich gimnazjów w części humanistycznej lepiej radzili sobie z czytaniem i odbiorem tekstów kultury, słabiej z tworzeniem własnego tekstu. W części matematyczno – przyrodniczej lepsze wyniki uczniowie uzyskali z zakresu wyszukiwania i stosowania informacji, umiejętności stosowania terminów, pojęć i procedur, wskazywania i opisywania faktów, związków i zależności, słabiej natomiast poradzili sobie w stosowaniu zintegrowanej wiedzy.

Egzamin maturalny

W 2010 roku ogółem do egzaminu maturalnego przystąpiło w Mieście Suwałki 1 027 uczniów.

Zdawalność egzaminu maturalnego w Mieście Suwałki w 2010 r. wyniosła 89,97%. Nastąpił więc wzrost zdawalności tego egzaminu w stosunku do roku 2009, kiedy to maturę zdało 87,73% maturzystów.

Analiza wyników egzaminu maturalnego w roku szkolnym 2009/2010 wskazuje, że uzyskane wyniki w suwalskich szkołach są efektem dobrego poziomu nauczania. Większość uczniów wybrało poziom podstawowy egzaminu. Najlepiej „maturę” napisali uczniowie liceów ogólnokształcących, słabiej uczniowie liceów i techników uzupełniających. Dobry wynik z egzaminu maturalnego uczniowie suwalskich szkół uzyskali z języka angielskiego, języka polskiego, matematyki i historii, natomiast słabszy – z geografii oraz biologii.

Egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 83, poz. 562 z późniejszymi zmianami) egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe, zwany egzaminem zawodowym, jest przeprowadzany dla absolwentów szkół ponadgimnazjalnych: zasadniczych, szkół zawodowych, techników, techników uzupełniających i szkół policealnych.

Egzamin zawodowy jest formą oceny poziomu opanowania wiadomości i umiejętności z zakresu danego zawodu, określonych w standardach wymagań będących podstawą przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe.

W 2010 roku do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w Mieście Suwałki przystąpiło ogółem 928 uczniów. Dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe otrzymało 576 osób, co stanowi 62,07 % wszystkich zdających.

Osiągnięcia uczniów w konkursach i olimpiadach przedmiotowych

Od sześciu lat w Urzędzie Miejskim w Suwałkach organizowane jest spotkanie Prezydenta Miasta Suwałk z uczniami szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych – laureatami wojewódzkich konkursów przedmiotowych oraz laureatami szczebla okręgowego i centralnego. Uczniowie są wyróżniani tytułem „Mądrej Sowy”. W roku szkolnym 2009/2010 dziesięciu uczniów suwalskich szkół podstawowych uzyskało tytuł laureata konkursów przedmiotowych:

- ◊ Zespół Szkół nr 8 Szkoła Podstawowa nr 2 w Suwałkach – jeden uczeń (konkurs matematyczny);
- ◊ Zespół Szkół nr 9 Szkoła Podstawowa nr 5 w Suwałkach – jeden uczeń (konkurs języka polskiego);
- ◊ Szkoła Podstawowa nr 6 w Suwałkach – dwóch uczniów (konkurs przyrodniczy i historyczny);
- ◊ Szkoła Podstawowa nr 7 w Suwałkach –

dwóch uczniów (konkurs historyczny

- ◊ i matematyczny);
- ◊ Zespół Szkół nr 10 Szkoła Podstawowa nr 10 w Suwałkach – dwóch uczniów (konkurs języka polskiego);
- ◊ Szkoła Podstawowa nr 11 z Oddziałami Integracyjnymi w Suwałkach – dwóch uczniów (konkurs języka polskiego i historyczny);

Ponadto tytuł laureata konkursów przedmiotowych w roku szkolnym 2009/2010 uzyskało dwudziestu jeden uczniów gimnazjów:

- ◊ Zespół Szkół nr 8 Gimnazjum nr 1 w Suwałkach – trzech uczniów (konkurs biologiczny i chemiczny);
- ◊ Zespół Szkół nr 4 Gimnazjum nr 2 w Suwałkach – jeden uczeń (konkurs matematyczny i fizyczny);
- ◊ Zespół Szkół nr 2 Gimnazjum nr 3 w Suwałkach – sześciu uczniów (konkurs języka polskiego, języka angielskiego i matematyczny);
- ◊ Zespół Szkół nr 3 Gimnazjum nr 5 z Oddziałami Integracyjnymi w Suwałkach – dwóch uczniów (konkurs historyczny);
- ◊ Zespół Szkół nr 9 Gimnazjum nr 4 w Suwałkach – trzech uczniów (konkurs języka polskiego i matematyczny);
- ◊ Gimnazjum nr 6 w Suwałkach – pięciu uczniów (konkurs fizyczny, matematyczny, geograficzny i biblijny);
- ◊ Zespół Szkół nr 10 Gimnazjum nr 7 z Oddziałami Integracyjnymi w Suwałkach – jeden uczeń (konkurs geograficzny).

Finansowanie oświaty

W 2010 r. Prezydent Miasta Suwałk przyznał uczniom i studentom szkół funkcjonujących na terenie Suwałk 13 stypendiów za wybitne osiągnięcia w nauce na łączną kwotę 12 900,00 zł. W 2009 r. zostało przyznanych 12 takich stypendiów na łączną kwotę 11 700,00 zł.

Tabela 2.3.6 Wydatki miasta na oświatę w latach 2008-2010 (w tys. zł) wraz z wydatkami majątkowymi

	Lata		
	2008	2009	2010
Wydatki	93 463	101 065	98 568

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty, Wychowania i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach

W ramach wspierania działalności szkół w zakresie pomocy materialnej uczniom, samorząd suwalski w 2010 roku udzielił 2 599 uczniom pomocy materialnej na łączną kwotę 822 689,00 zł, w tym:

◇ 2 155 uczniów otrzymało stypendia so-

cialne oraz zasiłki szkolne na łączną kwotę 728 688,00 zł,

◇ 444 uczniów otrzymało dofinansowanie na zakup podręczników szkolnych na łączną kwotę 94 001,00 zł.

Tabela 2.3.7 Stypendia oraz zasiłki przyznane uczniom i studentom w 2010 roku

Typ stypendium	Liczba wypłaconych stypendiów		Kwota wydatkowana na stypendia (w złotych)	
	2009	2010	2009	2010
Stypendia szkolne o charakterze socjalnym	2 396	2 128	763 458,02	715 693,00
Zasiłki szkolne	28	27	7 360,00	12 995,00
Stypendia Prezydenta Miasta Suwałk przyznawane uczniom i studentom za wybitne osiągnięcia w nauce	12	13	11 700,00	12 900,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty, Wychowania i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Tabela 2.3.8 Projekty realizowane przez jednostki oświatowe w 2010 roku

Placówka	Tytuł projektu	Wartość całkowita projektu	Zakres projektu
Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy nr 1 w Suwałkach	„Klucz do świata marzeń”	99 980,00 zł	Wyrównanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych
Zespół Szkół nr 9 w Suwałkach	„Moja szkoła, mój sukces – zajęcia pozalekcyjne dla uczniów Zespołu Szkół nr 9 Szkoły Podstawowej nr 5 im. Alfreda Wierusz – Kowalskiego w Suwałkach”	99 864,84 zł	
Zespół Szkół nr 9 w Suwałkach	„Otwarta szkoła – zajęcia pozalekcyjne dla młodzieży Gimnazjum nr 4 w Zespole Szkół nr 9 w Suwałkach”	99 871,42 zł	
Zespół Szkół nr 10 w Suwałkach	„Zrozumieć siebie - zrozumieć świat”	99 977,00 zł	
Szkoła Podstawowa nr 9 w Suwałkach	„Transfer szans”	284 190,00 zł	
Zespół Szkół nr 4 w Suwałkach	„Poznaj siłę wyobraźni”	300 000,00 zł	Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego.
Zespół Szkół Technicznych w Suwałkach	„Zawód to klucz do sukcesu”	249 963,36 zł	
Zespół Szkół nr 4 w Suwałkach	„Poprawa warunków kształcenia zawodowego w Zespole Szkół nr 4 w Suwałkach”	1 592 225,27 zł	
Zespół Szkół nr 6 im. Karola Brzostowskiego w Suwałkach	„Od nauki do sukcesu – adaptacja pomieszczeń do praktycznej nauki zawodu w zespole Szkół nr 6 im. Karola Brzostowskiego w Suwałkach”	1 666 478,51 zł	
Zespół Szkół nr 1 w Suwałkach	ARCHIMEDES	143 831,50 zł	Modernizacja treści i metod kształcenia
Zespół Szkół nr 2 w Suwałkach	ARCHIMEDES	143 831,50 zł	
Zespół Szkół Technicznych w Suwałkach	ARCHIMEDES	143 831,50 zł	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty, Wychowania i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Tabela 2.3.9 Wydatki na zadania inwestycyjne w zakresie oświaty i wychowania w latach 2008-2010 (w tys. zł)

Wydatki	Lata		
	2008	2009	2010
I. Wydatki na zadania własne gminy, w tym:	797,6	2 425,8	5 787,7
Szkoły podstawowe	709,5	2 295,4	1 558,4
Przedszkola	88,1	122,9	45,4
Gimnazja	-	7,5	-
II. Wydatki na zadania własne powiatu, w tym:	1 404,8	2 039,1	4 183,9
Szkoły podstawowe specjalne	830,6	-	-
Licea ogólnokształcące	15,4	389,4	-
Szkoły zawodowe	558,8	1 649,7	4 183,9
Ogółem	2 202,4	4 464,9	9 971,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty, Wychowania i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Tabela 2.3.10 Średni roczny koszt nauczania jednego ucznia w jednostkach oświatowych (bez wydatków majątkowych), dla których organem prowadzącym jest Miasto Suwałki, w latach 2009 - 2010

Typ placówki	2009	2010
Przedszkola	5 469	5 813
Szkoły podstawowe + świetlice + stołówki	5 726	5 874
Gimnazja + stołówki	5 477	6 026
Szkoły podstawowe specjalne	21 558	26 132
Gimnazja specjalne	19 860	21 838
Licea ogólnokształcące	5 087	5 352
Szkoły zawodowe wraz z centrami kształcenia ustawicznego i praktycznego	5 310	5 742
Szkoły zawodowe specjalne	17 304	18 374

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty, Wychowania i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Szkolnictwo wyższe

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Suwałkach

Powstała 15 lipca 2005 r. na mocy decyzji Rady Ministrów z dnia 21 czerwca 2005 r.

3 października 2005 r. w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Suwałkach oficjalnie rozpoczęło naukę ok. 500 studentów, z czego blisko połowa w systemie studiów dziennych na kierunkach: finanse i bankowość oraz rolnictwo. Wraz z upływem lat następował systematyczny rozwój uczelni, która kształci obecnie 1 854 studentów na następujących kierunkach m.in.: architektura i urbanistyka, budownictwo, kosmetologia, ekonomia, pielęgniarstwo, ratownictwo medyczne, rolnictwo, zarządzanie i inżynieria, transport. Ponadto planowane jest uruchomienie następnych kierunków nauczania.

Zaplecze dydaktyczne stanowi budynek po byłym Urzędzie Wojewódzkim w Suwałkach, mieszczący się przy ul. Noniewicza 10, przekazany na potrzeby szkoły przez władze Miasta Suwałki. Ponadto miasto Suwałki przekazało na potrzeby PWSZ teren i budynek przy ul. Ogrodowej. Szkoła korzysta także z bazy Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach.

Wyższa Szkoła Suwalsko-Mazurska im. Papieża Jana Pawła II w Suwałkach

Powstała z inicjatywy „Stowarzyszenia Integracja Europy”. Zgodnie z decyzją Ministra Edukacji Narodowej została wpisana do Rejestru Uczelni Wyższych Niepaństwowych MEN pod nr 136 w 1997 r. Kadre Wyższej Szkoły Suwalsko-Mazurskiej stanowi 80 profesorów, adiunktów

Tabela 2.3.4 Liczba studentów na uczelniach w Suwałkach w roku szkolnym 2010/2011

Uczelnia wyższa	Liczba studentów
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Suwałkach	1 854
Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny Politechniki Białostockiej	97
Kolegium Języków Obcych	22
Wyższa Szkoła Suwalsko-Mazurska im. Jana Pawła II	ok. 600

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z uczelni

i asystentów z renomowanych ośrodków akademickich, takich jak: Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytet w Białymstoku, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, UMCS w Lublinie i innych. Siedziba Uczelni znajduje się przy ul. M.C. Skłodowskiej 5. W budynku przy ul. E. Plater 2A mieści się biblioteka akademicka z bogatym księgozbiorem, czytelnia z sześćdziesięcioma stanowiskami, z dostępem do Internetu, w której można skorzystać z wiedzy „bez granic” oraz pracownia komputerowa.

Tabela 2.3.5 Kierunki studiów na uczelniach wyższych w Suwałkach

Uczelnia wyższa	Kierunki kształcenia
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Suwałkach	Finanse i rachunkowość Budownictwo Architektura i urbanistyka Ekonomia Filologia angielsko-rosyjska Pedagogika Pielęgniarstwo Ratownictwo medyczne Kosmetologia Rolnictwo Zarządzanie i inżynieria produkcji Transport
	Mechanika Budowa maszyn
Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny Politechniki Białostockiej	Język angielski
Kolegium Języków Obcych	Administracja Pedagogika
Wyższa Szkoła Suwalsko-Mazurska im. Jana Pawła II	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z uczelni

2.4. Kultura i turystyka

Suwałki są największym ośrodkiem życia kulturalnego w północnej części województwa podlaskiego. W mieście funkcjonują liczne jednostki kulturalne, które oferują suwalczanom bogatą ofertę kulturalno-rozrywkową.

Do najważniejszych wydarzeń kulturalnych w 2010 roku należały obchody Roku Marii Konopnickiej usta-

nowionego uchwałą Rady Miejskiej w Suwałkach dla uczczenia 100. rocznicy śmierci poetki. W ramach obchodów m. in. został wyemitowany dukat lokalny o nominale 7 suwali z wizerunkiem suwalskiego pomnika Marii Konopnickiej według projektu prof. Jana Bohdana Chmielewskiego. Wydany został w ramach stypendium Miasta

Suwałki „Śpiewnik dla dzieci” wraz z płytą CD zawierający piosenki z tekstami Marii Konopnickiej i muzyką Zygmunta Noskowskiego w aranżacji Grzegorza Bogdana. Stowarzyszenie Przyjaciół Suwalszczyzny w Suwałkach wznowiło książkę „Suwalskie lata Marii Konopnickiej” Zygmunta Filipowicza. Muzeum Okręgowe w Suwałkach wydało zaś tomik poezji „Maria Konopnicka. Przychodzę śpiewać z nimi. Poezje dla najmłodszych”. Suwalskie jednostki kultury przygotowały z tej okazji wiele imprez. Były to m. in. całoroczna akcja „W poszukiwaniu krasnoludka”, konferencja „Wokół Marii Konopnickiej”, całoroczny projekt skierowany do przedszkolaków „Nie tylko o krasnoludkach i sierotce Marysi. Wartości ukryte pod piórem Marii Konopnickiej”, projekt (dofinansowany przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego) „Cztery Pory Roku z Marią Konopnicką”, impreza „Urodziny Marii Konopnickiej. Spotkanie w Ogrodzie Baśni”, blok imprez z okazji Dnia Dziecka poświęcony Marii Konopnickiej oraz inne konkursy, imprezy i spotkania. Kulminacją obchodów Roku Marii Konopnickiej było odsłonięcie 8 października 2010 r. pomnika w brązie Marii Konopnickiej w Suwałkach. Poprzedni, wykonany z piaskowca, został przeniesiony na teren posesji Muzeum im. Marii Konopnickiej przy ul. Kościuszki 31.

Działalność samorządowych placówek kultury

Regionalny Ośrodek Kultury i Sztuki w Suwałkach

Jednostka kultury, która odpowiada za organizację życia kulturalno-artystycznego miasta. Instruktorzy zatrudnieni w placówce prowadzą warsztaty i konsultacje w dziedzinach: muzyki, tańca, sztuk wizualnych, teatru i kultury tradycyjnej. ROKiS organizuje wystawy, wernisaże, konkursy, przeglądy, festiwale oraz większość cyklicznych wydarzeń artystycznych w mieście, takich jak np. Suwałki Blues Festival, Dni Suwałk, Międzynarodowy Festiwal Teatrów Dzieci i Młodzieży „Wigraszek”, „Włócznia Jaćwingów”,

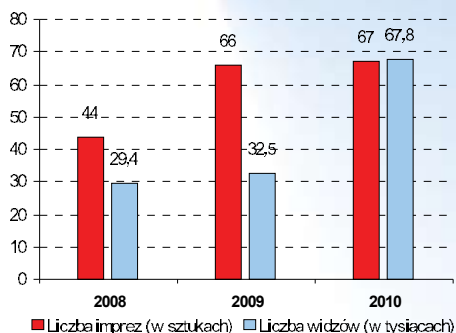
„Suwalski Jarmark Folkloru”, Ogólnopolskie Spotkania z Monodramem „O Złotą Podkowę Pegaza” i wiele innych. W ramach ROKiS działalność prowadzą m. in.: Suwalska Orkiestra Kameralna „Camerata dell’Arte”, Tygodnik Suwalski, Zespół Pieśni i Tańca „Suwalszczyzna”, Centrum Międzynarodowej Informacji Kulturalno-Turystycznej, Suwalska Formacja Szantowa „Zmiana Władzy”, zespół „Lustro”, grupa wokalna „Świetlik”. W 2010 roku odbyło się w sumie 67 imprez tzw. środowiskowych, w których uczestniczyło ok. 67,8 tys. osób.

Tabela 2.4.1 Liczba uczestników (artystów) festiwa, konkursów, przeglądów organizowanych przez ROKIS

Impreza	Liczba uczestników		
	2008	2009	2010
Ogólnopolski Konkurs Recytatorski	30	25	20
Kaziuk Suwalski	92	96	130
Konfrontacje Artystyczne „Marzeńtańce”	270	230	300
Przegląd Talentów Wokalnych „Światlik”	28	20	15
Plener Malarski „U Źródła”	16	18	21
Międzynarodowy Festiwal Teatrów Dzieci i Młodzieży „Wigraszek”	180	170	250
Łato na Chłodnej	40	45	50
Suwałki Blues Festival	130	150	160
Suwałski Maraton Szantowy	30	40	20
Plener Fotograficzny „Fotoinspiracje”	13	-	10
Ogólnopolskie Spotkania z Monodramem „O Złotą Podkowę Pegaza”	28	30	25
Wigilia Chłopska	225	220	300
Razem	1 082	1 044	1 301

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury, Turystyki i Promocji Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Wykres 2.4.1 Imprezy realizowane przez ROKIS w latach 2008-2010

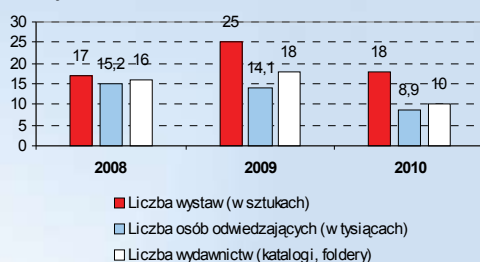

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury, Turystyki i Promocji Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Wystawy organizowane w 2010 r. przez Regionalny Ośrodek Kultury i Sztuki w Suwałkach zwiedziło ogółem ok. 8 950 osób. Były to między innymi:

1. Wystawa malarstwa Jojo Darskiego „Wielostronne poglądy”,
2. Wystawy fotografii Vytautasa Pletkusa „Approaches/Ujęcia”,
3. Wystawa fotografii Katarzy Widmańskiej „Anatomia melancholii”,
4. Wystawa fotografii trójwymiarowej „Zgubi się” Macieja Szala i Krzysztofa Gajewskiego,
5. Wystawa zbiorowa „Suwałki Blues Festival w obiektywie”.

Wykres 2.4.2 Wystawiennictwo w Regionalnym Ośrodku Kultury i Sztuki w Suwałkach w latach 2008-2010

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury, Turystyki i Promocji Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Tabela 2.4.2 Liczba uczestników zajęć edukacyjnych ROKIS

Rodzaj zajęć	Liczba uczestników		
	2008	2009	2010
Edukacja muzyczna	117	110	97
Edukacja taneczna	46	51	57
Edukacja teatralna	226	215	300
Edukacja plastyczna i fotograficzna	67	67	55
Edukacja regionalna	540	315	375
Razem	996	758	884

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury, Turystyki i Promocji Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Suwalska Orkiestra Kameralna

„Camerata dell'Arte”

Od października 2007 roku działa przy Regionalnym Ośrodku Kultury i Sztuki Suwalska Orkiestra Kameralna „Camerata dell'Arte”.

W 2010 roku Orkiestra dała 27 koncertów, 22 audycje muzyczne i 8 poranków muzycznych, których wysłuchało w sumie ponad 10 000 osób. Nowością był cykl koncertów „Przy Fontannie”, które miały miejsce w otwartej przestrzeni parku Konstytucji 3 Maja w okresie wakacji letnich.

Muzeum Okręgowe

Do głównych zadań jednostki należy gromadzenie i prezentacja materialnych dóbr kultury. Ponadto jednostka prowadzi prace badawcze i naukowe w zakresie: archeologii, etnografii, historii i sztuki. W jej strukturze działają jako oddziały: Muzeum im. Marii Konopnickiej oraz Centrum Sztuki Współczesnej – Galeria Andrzeja Strumiłły. Placówka organizuje imprezy cykliczne: „Noc Muzeów”, „Jaćwieski Festyn Archeologiczny”, „Piknik Kawaleryjski”, „Zimowy Pałac Świętego Mikołaja”. Prowadzi również działalność oświatowo – naukową, organizuje lekcje muzealne i wykłady o charakterze naukowym i popularnonaukowym. Placówka zajmuje się również działalnością wydawniczą – publikacyjną.

W związku z remontem 2010 r. Resursy Obywatelskiej – głównego budynku Muzeum wystawy zostały przeniesione do budynków przy ul. Kościuszki 31.

Wystawiennictwo

1. Wystawy stałe:

- a) w Muzeum im. Marii Konopnickiej
  - „Galeria malarstwa monachijskiego” (22 obrazy malarzy polskich z przełomu XIX

i XX w.),

- „Alfred Wierusz – Kowalski” (obrazy, akwarele, rysunki, elementy wyposażenia pracowni, dokumenty, fotografie),

- „Maria Konopnicka. Za zamkniętymi drzwiami czasu”,

b) w Centrum Sztuki Współczesnej – Galerii Andrzeja Strumiłły

- wystawa autorska twórczości i eksponatów ze zbiorów Andrzeja Strumiłły;

2. Wystawy czasowe:

a) w Muzeum im. Marii Konopnickiej

- „Drugi potop szwedzki” (prezentacja zbiorów w oparciu o przekazane archiwum Knuta Olofa Falka i Szwedzkiej Ekspedycji Jaćwieskiej),

- „Dary, przekazy, zakupy i depozyty – 2009” (prezentacja nabytków muzealnych do Działu Sztuki),

- „Maria Konopnicka w walorach filatelistycznych” (ze zbiorów Andrzeja Matusiewicz),

- „Starowerski świat” (wystawa etnograficzna poświęcona wspólnocie staroobrzędowców na Suwalszczyźnie),

- wystawa monograficzna Antoniego Piotrowskiego ze szkoły monachijskiej (prace malarskie, rysunki, grafiki, reprodukcje drzeworytnicze, pocztówki z epoki).

b) w Centrum Sztuki Współczesnej – Galerii Andrzeja Strumiłły

- rzeźba autorstwa Vladasa Vildziunasa i Kunotasa Vildziunasa” z Litwy (ekspozowana do 29 stycznia 2010 r.),

- grafiki Rafała Strumiłły,

- „Ptaki” - malarstwo Walentyny Szoby (Białoruś),

- malarstwo i rysunek Chrisa Hernandeza (Teksas),

- grafiki Olega Denysenki i Romana Romanyszyna (Ukraina),

- „Sam nie wiem” - rysunek, rzeźba i fotografia – wystawa prac Rafa Listowskiego (Francja),

- współczesne malarstwo chińskie – wystawa prac Hu Jigao (Chiny);

3. Wystawy ze zbiorów Muzeum Okręgowego w innych placówkach

- „Życie Pogranicza” (na bazie ekspozycji „Świat Pogranicza według Prof. Mariana

Pokropka) – w Muzeum Regionalnym w Łódziejach (Litwa),

- „Z przeszłości geologicznej Suwalszczyzny” – w Muzeum WPN w Wigrach,

- „Suwalskie lata Marii Konopnickiej” – eksponowana w Zespole Szkół w Oleku, Szkole Podstawowej w Sokółkach oraz w Przedszkolu nr 3 i świetlicy przy konkatedrze św. Aleksandra w Suwałkach,

- „Związki Marii Konopnickiej z jej rodzinnym miastem, Suwałkami” (nowo przygotowana) – w Szkole Podstawowej nr 4 w Augustowie, szkołach podstawowych w Gąskach i Puńsku,

- eksponaty z działów: archeologicznego, etnograficznego i historycznego - w Muzeum im. K.I. Gałczyńskiego w Praniu, Muzeum M. Kajki w Ogródku, Muzeum Ziemi Piskiej w Piszku, Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie, Muzeum Ziemi Augustowskiej w Augustowie, Muzeum Niepodległości w Warszawie, Wigierskim Parku Narodowym, GOK w Raczkach, w Muzeum Wojska w Białymstoku, Muzeum Południowego Podlasia w Białej Podlaskiej, Muzeum Narodowym w Poznaniu, Wileńskiej Akademii Sztuk Pięknych, Państwowym Muzeum Archeologicznym w Warszawie, Muzeum Narodowym w Rydze oraz w Muzeum WPN w Starym Folwarku, Muzeum w Oleku, Muzeum Ziemi Sejneńskiej w Sejnach, Muzeum Ziemi Zawkrzeńskiej w Mławie oraz w Zespole Szkół nr 3 w Suwałkach.

W ciągu 2010 r. placówki muzealne odwiedziły 9 422 osoby, w tym Muzeum im. Marii Konopnickiej – 6 971 osób, a Centrum Sztuki Współ-

czesnej – Galerię Andrzeja Strumiliły – 2 451 osób. W imprezach plenerowych uczestniczyło ponad 8 630 osób.

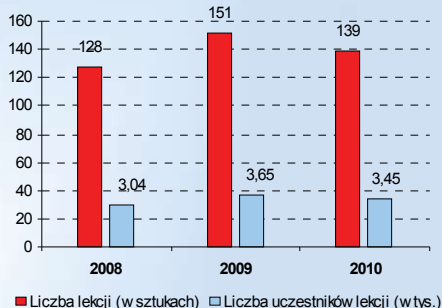
Działalność oświatowa, naukowa i wydawnicza:

1. w muzeum przeprowadzono w 2010 r. 139 lekcji muzealnych, w których uczestniczyło łącznie 3 447 osób;
2. zrealizowano 10 wykładów o charakterze naukowym i popularyzacyjnym z poszczególnych dziedzin działalności muzeum – dla 1 140 osób.

Biblioteka Publiczna im. Marii Konopnickiej w Suwałkach

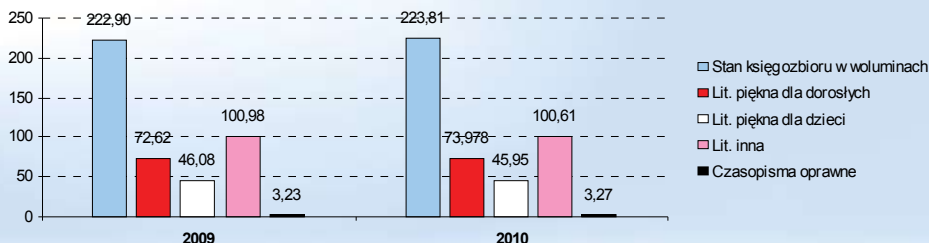
Jednostka prowadzi działania w zakresie popularyzacji czytelnictwa. Do jej głównych zadań należy gromadzenie i udostępnianie księgozbioru oraz gazet i czasopism, w tym prasy regionalnej. Ponadto placówka prowadzi działalność publicystyczną, bibliograficzną i edukacyjną. Jednostka

Wykres 2.4.2 Liczba lekcji muzealnych i ich uczestników w latach 2008-2010

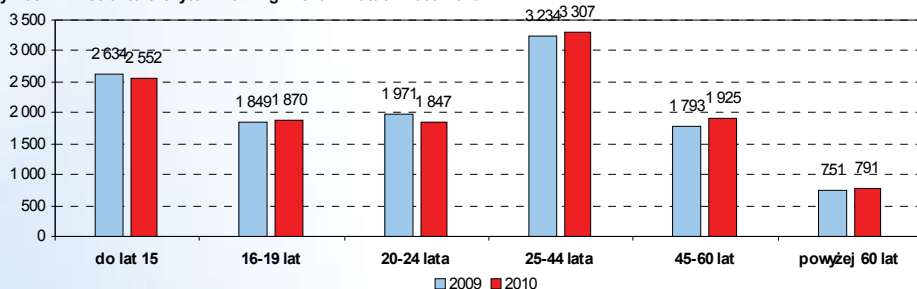
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury, Turystyki i Promocji Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Wykres 2.4.3 Księgozbiór Biblioteki Publicznej im. Marii Konopnickiej w latach 2009-2010 (w tys. egzemplarzy)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury, Turystyki i Promocji Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Wykres 2.4.4 Struktura czytelników wg wieku w latach 2009-2010

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury, Turystyki i Promocji Urzędu Miejskiego w Suwałkach

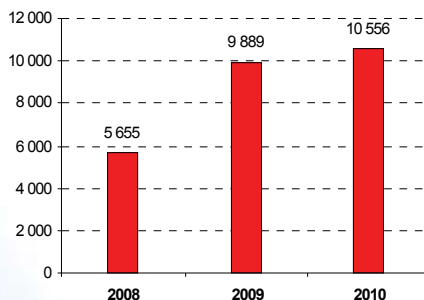
organizuje spotkania autorskie połączone z promocją wydawnictw, organizuje wystawy i akcje promujące czytelnictwo, jak: „Suwałczanie czytają dzieciom”, „Suwalskie limeryki latem” itp.

2010 r. zarejestrowano ogółem 12 262 czytelników, z tego w siedzibie głównej – 5 582 osób, w Oddziale dla Dzieci przy ul. E. Plater 33A 2 552 osoby, a w filiach i Specjalistycznym Oddziale Bibliotecznym – 4 160 osób.

W 2010 r. ze stanowisk internetowych dostępnych w bibliotece skorzystało 10 556 osób. Udzielono 7 010 informacji, w tym 574 inf. elektronicznych. Było też większe zainteresowanie wypożyczeniami międzybibliotecznymi. Skorzystało z tej formy 166 osób, które w sumie złożyły 382 zamówienia.

W ramach ogólnopolskiej akcji literackiej „Cała Polska czyta dzieciom” zorganizowano akcję pn. „Suwałczanie czytają dzieciom” (udział wzięło ok. 250 dzieci), IV edycję konkursu „Suwalskie limeryki latem” – tematycznie nawiązującego do 100. rocznicy śmierci M. Konopnickiej i jej twórczości (wzięło udział 21 autorów z Suwałk, regionu i kraju), koncert z okazji 30. rocznicy powstania NSZZ „Solidarność” pt. „Piosenki Jacka Kaczmarskiego – śpiewa Kuba Michalski” (ok. 100

Wykres 2.4.5 Liczba osób korzystających ze stanowisk komputerowych Biblioteki Publicznej im. Marii Konopnickiej w Suwałkach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury, Turystyki i Promocji Urzędu Miejskiego w Suwałkach

osób), „Kiermasz Taniej Książki”, comiesięczne spotkania Dyskusyjnego Klubu Książki „Czwartkowe obgadywania” (omawianie nowości wydawniczych), akcja całoroczna pn. „W poszukiwaniu krasnoludka” (wspólnie z Muzeum im. M. Konopnickiej i Tygodnikiem Suwalskim). Ponadto z inicjatywy biblioteki i Urzędu Miejskiego dokonano odsłonięcia popiersia Janusza Korczaka autorstwa Jana Bohdana Chmielewskiego (na skwerze obok MDK). Łącznie w ww. imprezach i akcjach wzięło udział ok. 1 200 osób.

Finansowanie kultury

Bardzo ważnymi narzędziami wspierającymi lokalne środowisko twórcze są przyznawane przez Prezydenta Miasta Suwałk ze środków budżetu miejskiego stypendia w dziedzinie kultury oraz doroczne nagrody Miasta Suwałki w dziedzinie kultury.

Nagrody Miasta Suwałki za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury w 2010 r. otrzymali:

1. Teatr Amatorski „Grupa Kłusowników - Straż Przednia” im. Karola Wojtyły w Suwałkach otrzymał nagrodę jubileuszową Miasta Suwałki za 30 lat nieprzerwanej pracy, propagowania kultury teatralnej oraz wzorców aktywnego i twórczego sposobu spędzania wolnego czasu.
2. Pani Marta Siłkowska otrzymała nagrodę Miasta Suwałki za osiągnięcia w dziedzinie upowszechniania kultury. Szczególnie za działania edukacyjne i aktywizujące osoby starsze do czynnego uczestnictwa w kulturze.
3. Pani Anna Szafranowska otrzymała nagrodę Miasta Suwałki za osiągnięcia w dziedzinie muzyki gospel. Szczególnie zaś za wrażliwość muzyczną i umiejętność zaangażowania młodzieży w działania kulturalne na rzecz Miasta.
4. Pan Marek Lech Zborowski – Weychman otrzymał nagrodę Miasta Suwałki za osiągnięcia w dziedzinie edukacji muzycznej, czego efektem są liczne sukcesy wychowanków Studia Piosenki „Beciaki” na konkursach o zasięgu lokalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym.
5. Zespoły Mażorettek FLEKSIK i FLEKS I przy Młodzieżowym Domu Kultury w Suwałkach otrzymały nagrodę Miasta Suwałki za osiągnięcia w dziedzinie grupowych prezentacji artystycznych, czego dowodem są zdobyte prestiżowe nagrody na międzynarodowych konkursach mażorettek, tamburmajerek i cheerleaderek, a także za czynny udział w życiu kulturalnym Miasta.
6. Suwalska Rada Kombatantów i Osób Represjonowanych otrzymała nagrodę

Miasta Suwałki za działania na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego, szczególnie w zakresie upowszechniania tradycji patriotycznych.

7. Stowarzyszenie Miłośników Historii „Penetrator” otrzymało nagrodę Miasta Suwałki za podejmowanie działań na rzecz ochrony materialnego dziedzictwa kulturowego oraz działania w zakresie dokumentacji i upowszechniania tradycji i historii regionu.
8. Fundacja Miasto otrzymała nagrodę Miasta Suwałki za osiągnięcia w zakresie organizacji imprez, podejmowanie działań w zakresie edukacji kulturalnej, ochrony dóbr kultury, prowadzenie badań nad kulturą oraz angażowanie społeczności lokalnej do czynnego uczestnictwa w kulturze.
9. Stowarzyszenie Aktywności Społeczno-Artystycznej „Nie Po Drodze” otrzymało nagrodę Miasta Suwałki za osiągnięcia w dziedzinie organizacji imprez, upowszechnianie sztuki teatralnej oraz edukacji kulturalnej, szczególnie zaś za organizację festiwalu teatralnego „5. Suwalskie Teatr-Akcji. Na Wschód”.

Stypendia w 2010 r. otrzymali:

1. Barbara Ciwoniuk na realizację projektu pn. „Spotkanie”, w ramach którego powstała powieść beletrystyczna dla młodzieży „Musisz to komuś powiedzieć”, której temem wydarzeń są Suwałki.
2. Grażyna Serafin na realizację projektu pn. „Naśladowcy Konopnickiej”, w ramach którego zostały zorganizowane warsztaty dla najmłodszych wraz z wydaniem dwóch publikacji: „Landrynkowe bajeczki” autorstwa zaangażowanych w projekt dzieci oraz „Bajeczki z Zarynku”.
3. Suwalska Formacja Szantowa „Zmiana Wachty” na realizację projektu pn. „Suwalska Formacja Szantowa Zmiana Wachty - promocja zespołu i miasta”, w ramach którego została wydana płyta zespołu.

Współpracowano przy realizacji projektów w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji w 2010 roku z poniżej podanymi organizacjami pożytku publicznego i innymi podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie. Na realizację zadań w tym zakresie 2010 roku w ramach otwartego konkursu ofert przekazano łącznie kwotę 128 000,00 zł. Realizatorami zadań były następujące organizacje pozarządowe: Międzynarodowe Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Społecznego, Centrum Aktywności Społecznej „Przymat”, Stowarzyszenie Aktywności Społeczno – Artystycznej „Nie Po Drodze”, Stowarzyszenie Edukacji Muzycznej, Fundacja „Miasto”, Augustowsko – Suwalskie Towarzystwo Naukowe, Stowarzyszenie „Uniwersytet Trzeciego Wieku”, Stowarzyszenie Przyjaciół Domu Pomocy Społecznej „Kalina”, Stowarzyszenie „Pomoc Dzieciom”, Stowarzyszenie Przyjaciół Suwalszczyzny, Fundacja „Młoda Muzyka Śląska”, Fundacja „Źródło”, Kościół Zielonoświątkowy, Zbór „Chrześcijańska Społeczność”, Polskie Towarzystwo Turystyczno – Krajoznawcze, Biblioteka Publiczna im. Marii Konopnickiej. Wśród zrealizo-

wanych zadań odbyły się: przedstawienia teatralne - „5. Suwalskie Teatr – Akcje 2010 – Na Wschód”, spektakl „Król Narnii”; koncerty - „X Międzynarodowy Festiwal Piosenki i Tańca „Muszelki Wigier 2010”, „Koncert Muzyki Sakralnej”; produkcje filmowe – „Miasto obiektyw filmowy”, 8. Objazdowy Festiwal Filmowy „Watch Docs. Prawa człowieka w filmie” Suwałki 2010; warsztaty i konkursy – 7. Animacje Teatralne, warsztaty teatralne „KABARETRO”, „Udział dzieci w konkursach piosenki”, „Zobacz, co potrafisz tańczyć! Taniec jako alternatywna forma edukacji kulturalnej dzieci i młodzieży”; wykłady - „Studium Regionoznawcze”. W ramach współpracy powstały nowe wydawnictwa – „X Tom Rocznika Augustowsko – Suwalskiego”, „Polskie Towarzystwo Krajoznawcze i Polskie Towarzystwo Turystyczno – Krajoznawcze w Suwałkach 1907 – 2007”, „Suwalskie lata Marii Konopnickiej”, „Rody suwalskie” tom I i dwa numery ogólnopolskiego kwartalnika „Kultura Miasta” oraz utworzono stronę internetową „Internetowe archiwum zbiorów Naczelnej Rady Staroobrzędowców w Polsce”.

Wydarzenia i inicjatywy kulturalne

„Włócznia Jaćwingów”

Bal karnawałowy, w ramach którego corocznie wręczane są statuetki za najlepsze osiągnięcia w następujących kategoriach: działanie gospodarcze, działanie oświatowe, działanie prospołeczne, działanie kulturalne, działanie sportowe oraz wydarzenie specjalne, któremu towarzyszy coroczna akcja charytatywna na rzecz osób potrzebujących. Dochód z aukcji charytatywnej przeprowadzonej podczas balu w 2010 r. w wysokości 50 500 zł, przeznaczony został na dofinansowanie świetlicy środowiskowej przy ul. Daszyńskiego 10 prowadzonej przez Fundację „Źródło” w Suwałkach.

„Suwałki Blues Festival”

Cykliczny festiwal bluesowy, w ramach którego na dwóch scenach plenerowych w centrum miasta odbywają się koncerty, a na terenie całego miasta koncerty klubowe, warsztaty i spotkania.

Podczas imprezy w 2010 roku wystąpili: Mickael Taylor, Cannes Heat, Dwayne Dopsie & The Zydeco Hellraisers, Super Chikan & Spoonful of Blues, Trampled Under Foot, Krzak, Jan Błędowski & Nocna Zmiana Bluesa oraz wielu innych

wykonawców.

„XI Letnia Filharmonia AUKSO”

Cykl koncertów orkiestrowych i kameralnych w wykonaniu Orkiestry Kameralnej Miasta Tychy AUKSO pod dyktando Marka Mosia – jednej z najlepszych orkiestr kameralnych w Polsce. Artyści prezentują dzieła stanowiące kanon światowej i polskiej literatury muzycznej. Gościnnie podczas imprezy w 2010 r. wystąpili: Joanna Rawik – artystka od lat znana ze stylowych interpretacji piosenek francuskich, zwłaszcza Edith Piaf oraz Mateusz Kołakowski – „cudowne dziecko polskiego jazzu”. Gościem honorowym był aktor – Andrzej Chyra. Impreza miała wyjątkowo refleksyjny charakter z racji żałoby po śmierci Prezydenta Miasta Suwałk.

„X Piknik Kawaleryjski”

Dni Kawaleryjskie w Suwałkach są cykliczną, otwartą dla publiczności imprezą plenerową, organizowaną od 2001 roku, corocznie w połowie czerwca. Jest to największa tego typu impreza w północno – wschodniej części Polski. Najważniejszym celem pikniku jest przypomnienie i podtrzymanie kawaleryjskich tradycji Suwałk – w okresie międzywojennym licznego garnizonu, w skład którego wchodziły m. in. oddziały kawalerii: 3. Pułk Szwoleżerów Mazowieckich im. płk. Jana Kozietulskiego, 2. Pułk Ułanów Grochowskich im. gen. Józefa Dwernickiego oraz 4. Dywizjon Artylerii Konnej. Program imprezy w 2010 r. obejmował: przemarsz oddziałów kawalerii ulicami Suwałk, zawody kawaleryjskie i pokazy sprawności ułańskiej, zawody hippiczne oraz otwarte zawody w powożeniu bryczką o nagrodę dyrektora muzeum. Imprezie towarzyszyły: pokazy sprzętu wojskowego, giełda kolekcjonerska, przejażdżki konne.

IX Międzynarodowy Festiwal Teatrów Dzieci i Młodzieży „Wigraszek”

W festiwalu udział biorą grupy teatralne z wielu miast Polski, a także zagranicą. Prezentacjom teatralnym towarzyszył barwny korowód aktorów, który corocznie przechodząc ulicami Suwałk, inauguruje festiwal. Pokazom teatralnym towarzyszą warsztaty teatralne dla dzieci i młodzieży.

Festyn Archeologiczny „Szwajcaria”

Najważniejsza na wschód od Biskupina dwudniowa impreza archeologiczno – historyczna odbywająca się w Szwajcarii w pobliżu słynnego cmentarza kurhanowego. Pokazy dawnych zwyczajów i obrzędów panujących w osadach jaćwieskich oraz koncerty muzyki dawnej, autentyczne gry i zabawy – to główne atuty tej impre-

zy.

V Suwałskie Teatr – Akcje – Na Wschód

Międzynarodowy festiwal sztuki w Suwałkach, łączący elementy teatru, performance, muzyki, filmu. W ramach którego odbywają się warsztaty twórcze, spektakle plenerowe i sceniczne, koncerty, akcje teatralne i projekcje filmów. Gwiazdami imprezy w 2010 roku byli m. in.: Brzeski Teatr Lalek ze spektaklem „Holstomer”, Teatr Dakh z Kijowa ze spektaklem plenerowym „Prolog do Makbeta”, Teatr Alter z Drohobycza ze spektaklem „Sprawa sądowa nr 82 – 100”, Teatr „Zamutim” z Sankt Petersburga ze spektaklem „Dzień i noc brodzącego skrajem sceny”, ukraiński zespół „Dakha – Brakha”, warsztaty teatralne „HIC ET NUNC” Cezarego Ibera oraz wielu innych.

Niedzielne Poranki Teatralne

Cykl spektakli dla dzieci odbywających się w letnie poranki w parku Konstytucji 3 Maja w Suwałkach.

Letnie koncerty „Przy Fontannie”

Cykl letnich koncertów muzyki poważnej w parku Konstytucji 3 Maja w Suwałkach w wykonaniu muzyków Suwalskiej Orkiestry Kameralnej „Camerata dell'Arte”.

VIII Objazdowy Festiwal Filmowy WATCH DOCS. Prawa Człowieka w Filmie

Objazdowa wersja międzynarodowego festiwalu Helsińskiej Fundacji Prawa Człowieka.

Dni Suwałk

Święto miasta, w ramach którego odbywają się

imprezy okolicznościowe, koncerty, występy kabaretów, gry i zabawy sportowe itp. Podczas koncertów plenerowych w 2010 roku wystąpili: zespół z Litwy AC/DC Project, zespół Kaszmir, Pectus, gwiazdą wieczoru była Beata Koźdrak z zespołem Bajm. Pierwszy dzień zakończył pokaz sztucznych ogni. W drugim dniu zaprezentowały się największe gwiazdy polskiej sceny kabaretowej – kabareton „Wsuwka”, a wśród nich: Kabaret XXL, kabaret PAKA, Krzysztof Daukszewicz oraz Kabaret Moralnego Niepokoju.

Tabela 2.4.2 Najważniejsze wydarzenia kulturalne 2010 roku

Data	Wydarzenie
15.05	„Noc Muzeów” połączona z otwarciem wystawy „Maria Konopnicka na walorach filatelistycznych”
20-23.05	X Międzynarodowy Festiwal Piosenki i Tańca „Muszelki Wigier”
24-31.05	XI Plener Malarski „U Źródeł” 2010
9.06	300 lat Kościoła w Suwałkach i rozpoczęcie obchodów 300-lecia Suwałk
12-13.06	X Piknik Kawalerski
14-17.06	IX Międzynarodowy Festiwal Teatrów Dzieci i Młodzieży „Wigraszek”
3.07	Lato z Radiem – Koncert Krzysztofa Krawczyka
10-11.07	XII Festyn Jaćwieski „Szwajcaria 2010”
15-17.07	„Suwałki Blues Festival 2010” i gwiazdy: Michael Taylor, Canned Heat, Dwayne Dopsie & The Zydeco Hellraisers, Super Chikan & Spoonful of Blues, Trampled Under Foot, Krzak, Jan Błędowski & Nocna Zmiana Bluesa
7-16.08	„5. Suwalskie Teatr – Akcje – Na Wschód”
14-15.08	Dni Suwałk z gwiazdą Beatą Koźdrak z zespołem Bajm oraz kabaretami: Kabaretem XXL PAKA, blokiem kabaretowym Krzysztofa Daukszewicza oraz Kabaretem Moralnego Niepokoju
15.08	Koncert muzyczny piosenek Jacka Kaczmarskiego w wykonaniu Kuby Michalskiego
22.08	IV Suwalski Maraton Szantowy
10-12.09	VIII Objazdowy Festiwal Filmowy WATCH DOCS. Prawa Człowieka w Filmie
8.10	Uroczystości Jubileuszowe – odsłonięcie pomnika Marii Konopnickiej połączone z promocją książki Marii Konopnickiej „Trzy nowele: Anusia, Z cmentarzy, Jak Suzin zginął” oraz prezentacją – projektu „Naśladowcy Konopnickiej” Stypendystki Miasta Suwałki, Grażyny Serafin, połączoną z wystawieniem spektaklu „Na Jagody” w reżyserii Joanny Łupinowicz
16.10	Obchody Dnia Papieskiego
11.11	Obchody Narodowego Święta Niepodległości

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury, Turystyki i Promocji Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Turystyka

W ramach realizacji projektów w dziedzinie krajoznawstwa oraz wypoczynku dzieci i młodzieży samorząd suwalski współpracował z poniżej podanymi organizacjami pożytku publicznego i innymi podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie. Na realizację zadań w 2010 roku w ramach otwartego konkursu ofert przekazano łącznie kwotę 60 000,00 zł. Realizatorami zadań były następujące organizacje pozarządowe: Polski Związek Harcerstwa Polskiego, Komenda Hufca im. Tadeusza Lutostańskiego, Polskie Towarzystwo Krajoznawczo-Turystyczne, Suwalskie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Fundacja „Źródło”, Stowarzyszenie „Uniwersytet Trzeciego Wieku”, Regionalny Ośrodek Kultury

i Sztuki. Wśród zrealizowanych zadań odbyły się: szkolenia na przewodnika i instruktora „Nornic Walking”, rajdy turystyczne – „Wędruj z nami cały rok”, „Krajobrazy Północy”, szkolenia w zakresie turystyki wodnej i ratownictwa – „Harcerska Grupa Ratownicza”, Cykl zajęć „Z wodą za pan brat”, „Zabezpieczenie akwenów przez ratowników i drużyny WOPR”; wycieczki krajoznawcze – „Zakończenie lata”, wycieczka rekreacyjno – poznawcza do Hajnówki i Puszczy Augustowskiej, akademie - „Integracyjna Akademia Turystyki i Krajoznawstwa”, szkolenia i imprezy im towarzyszące: „Szkola Turystyki Kajakowej”, „Szkola Żeglownia”, „Lato na rowerze z PTTK”, a także wydano foldery turystyczne - „Aktywne Suwałki” i „Spacerkiem po Suwałkach”.

Tabela 2.4.3 Baza noclegowa w Suwałkach

Nazwa obiektu	Dane adresowe
Obiekt hotelarski „Hańcza”	ul. Wojska Polskiego 2
Medyczne Studium Zawodowe	ul. Sejneńska 30
Dom Noclegowy „Wigry”	ul. Zarzecz 26
Hotel „Dom Nauczyciela”	ul. Kościuszki 120
Hotel Restauracja „Suwalszczyzna”	ul. Noniewicz 71a
Zajazd „Private”	ul. Polna 9
Zajazd „Cowboy”	ul. Wojska Polskiego 77
Bursa Szkolna	ul. Szkolna 2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury, Turystyki i Promocji Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

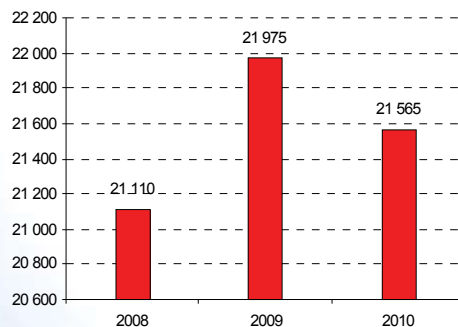
Od 1 czerwca do 30 września 2010 Suwałki odwiedziło 21 565 osób. Wśród nich wyróżnić można uczestników grup zorganizowanych z kraju i z zagranicy w liczbie 5 830 osób, jak i krajowych i zagranicznych turystów indywidualnych - 15 735 osób. Turyści podróżujący indywidualnie stanowili więc 72,97% wszystkich odwiedzających, a uczestnicy grup zorganizowanych 27,03% tej liczby.

W sezonie turystycznym 2010 wśród turystów indywidualnych najwięcej, bo aż 7 097, było osób podróżujących rodzinie. Stanowili oni 45,10% turystów podróżujących indywidualnie. Zanotowano również wzrost liczby odwiedzających Suwałki studentów (3 800 osób) oraz osób powyżej 50 roku życia (2 288 osoby). W tym roku, rowerzyści stanowili grupę 2 288 osób. Studenci stanowili 24,15%, a osoby powyżej 50 roku życia oraz rowerzyści po 14,54% indywidualnych turystów z kraju i z zagranicy. Najmniej liczną grupą osób odwiedzających Suwałki stanowiły osoby niepełnosprawne, bo tylko 262 (1,67% turystów indywidualnych).

Osobami odwiedzającymi Suwałki byli głównie turyści krajowi w liczbie 16 622, co stanowiło 77,08% wszystkich turystów. Turyści z zagranicy stanowili 22,92% wszystkich turystów odwiedzających Suwałki.

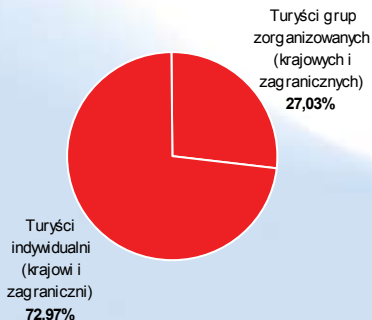
Wśród turystów zagranicznych największą grupę stanowili turyści z Niemiec i Austrii – 1 241 osoby, co stanowi aż 25,11% turystów spoza Polski. Cały czas Suwałki cieszą się zainteresowaniem Skandynawów – w tym sezonie zanotowanych zostało 741 osób z północnej Europy, co stanowi

Wykres 2.4.5 Liczba turystów odwiedzających Suwałki w latach 2008-2010

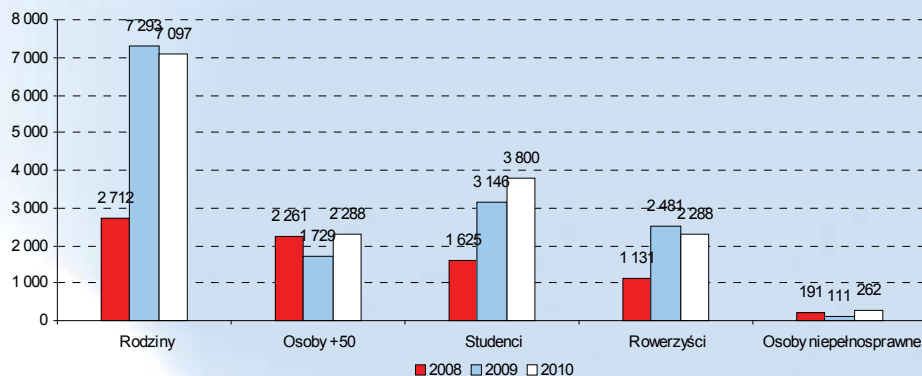
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury, Turystyki i Promocji Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Wykres 2.4.6 Struktura ruchu turystycznego wg stopnia zorganizowania w 2010 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury, Turystyki i Promocji Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Wykres 2.4.7 Indywidualny krajowy ruch turystyczny w latach 2008-2010 (w osobach)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury, Turystyki i Promocji Urzędu Miejskiego w Suwałkach

14,99% turystów z zagranicy. Znacznymi grupami wśród turystów zagranicznych byli ponadto: Brytyjczycy – 709 osób (14,34%), Litwini – 681 osoby (13,78%), oraz Francuzi – 645 osoby (13,05%).

Innymi turystami z zagranicy byli: Czesi, Hiszpanie, Estończycy, Słowenci, Włosi, Łotysze, Węgrzy, Rosjanie, Białorusini, Kanadyjczycy, Słowacy, Ukraińcy, Amerykanie, Izraelczycy, Japończycy, Belgowie, Holendrzy, Brazylijczycy, Australijczycy oraz Argentyńczycy.

Analizując przebieg ruchu turystycznego w sezonie turystycznym 2010, należy stwierdzić, iż okresem najbardziej zintensyfikowanym pod względem ilości odwiedzających był lipiec – 8 062 (37,38%) turystów. Niewiele mniej turystów zarejestrowano w sierpniu – 8 019 (37,19%). Trzeci pod względem liczby turystów był miesiąc czerwiec – 4 024 (18,66%) osób. Okresem o najmniejszym natężeniu ruchu turystycznego był zaś wrzesień - 1 460 osób (6,77%).

Tabela 2.4.3 Najważniejsze wydarzenia turystyczne 2010 roku

Data	Wydarzenie
8, 15, 22, 29 -04	Integracyjna Akademia Turystyki i Krajoznawstwa „To Nas Łączy”
2-5.06	XX Ogólnopolski Wielodyscyplinowy Rajd Po Wigierskim Parku Narodowym
26.06	Suwańskie Spotkania Turystyczne „Rowerowe Powitanie Wakacji”
9, 16, 23.30-07, 6.20,27-08	XII Lato na Rowerze z PTTK”
14, 21, 28 -07, 4.08	Cykl zajęć „Z wodą za pan brat”
25-26.07	Suwańskie Spotkania Turystyczne „Szkoła Żeglownia”
11-14.08	Suwańskie Spotkania Turystyczne „Szkoła Turystyki Kajakowej na Rospudzie”
18-21.08	Suwańskie Spotkania Turystyczne „Szkoła Turystyki Kajakowej na Czarnej Hańcy i Kanale Augustowskim”
5.09	Regaty Żeglarskie „O Błękitną Wstęgę jeziora Wigry”

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury, Turystyki i Promocji Urzędu Miejskiego w Suwałkach

2.5. Sport

Zadania i środki

W 2010 r. na inwestycje z zakresu kultury fizycznej wydatkowano kwotę 51 418 025 zł. W stosunku do roku poprzedniego wydatki te wzrosły ponad 2,5 raza. Utrzymujący się wzrost nakładów na inwestycje sportowe w mieście, w porównaniu do 2009 r., jest efektem rozpoczęcia bądź kontynuacji niżej wymienionych zadań:

- ◊ budowy kompleksu sportowego – aquaparku przy ul. Papieża Jana Pawła II 7,
- ◊ przebudowy hali sportowej Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach przy ul. Wojska Polskiego 2,
- ◊ przebudowy kompleksu sportowego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach przy ul. Zarzecze 26,
- ◊ budowy kompleksu boisk sportowych w ramach programu „Moje Boisko ORLIK 2012” przy Szkole Podstawowej nr 9 im. Włodzimierza Puchalskiego w Suwałkach przy ul. Ks. Hamerszmity 11.

Bieżące wydatki na kulturę fizyczną w 2010 roku wyniosły 6 554 594 zł, z tego 5 002 816 zł przeznaczono na działalność OSiR w Suwałkach.

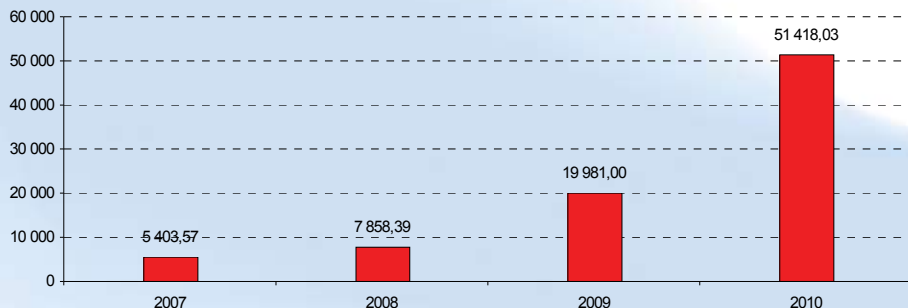
W ostatnich czterech latach Suwałki uzyskały znaczący postęp w klasyfikacji sportu młodzieżowego prowadzonej przez Ministra Sportu i Turystyki i znalazły się w krajowej czołówce. Suwalscy sportowcy zdobyli 531 punktów w Systemie

Sportu Młodzieżowego. Dzięki temu Suwałki zajęły dziewiąte miejsce w kraju w rywalizacji powiatów z liczbą mieszkańców do 80 tysięcy mieszkańców i 53 miejsce wśród 862 gmin biorących udział we współzawodnictwie.

Miniony rok był szczególnie udany dla bokserów oraz lekkoatletów. Zawodnicy sekcji boksu Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach, po zaledwie dwuletnim okresie działalności sekcji, zdobyli: brązowy medal w kategorii 54 kg w Mistrzostwach Europy Juniorek i Kadetek w Boksie

Wykres 2.5.1 Nakłady finansowe na kulturę fizyczną w latach 2007-2010

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Tabela 2.5.1 Wydatki miasta na kulturę fizyczną w latach 2007-2010

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010
Budżet Miasta - wydatki ogółem	212 042 470	220 509 096	264 856 221	330 496 309
Nakłady na kulturę fizyczną i sport ogółem	5 403 566	7 858 387	19 981 000	51 418 025
Nakłady na OSiR	4 074 455	5 393 039	4 751 374	11 557 410
Nakłady na obiekty sportowe	0	1 176 416	13 784 557	37 979 159
w tym nakłady wyłącznie na inwestycje	0	1 176 416	13 738 266	37 658 819
Nakłady na zadania w zakresie kultury fizycznej i sportu (nagrody i stypendia)	443 53	517 519	451 415	371 304
Nakłady na zadania w zakresie kultury fizycznej i sportu (pozostałe)	885 582	771 413	993 654	1 180 474
w tym dotacje dla stowarzyszeń	502 888	597 090	910 000	1 046 210
w tym zakupy inwestycyjne	5 500	0	0	0
Procentowy udział nakładów na kulturę fizyczną i sport w strukturze wydatków budżetowych (2:1)	2,55%	3,56%	7,54%	14,01%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego Urzędu Miejskiego w Suwałkach

we Francji, w Calais (Martyna Letkiewicz) oraz medale na mistrzostwach Polski (Martyna Letkiewicz i Jakub Krajewski). Lekkoatleci odnieśli największy w historii klubu sukces zdobywając 143 punkty w prestiżowej klasyfikacji Sportu Młodzieżowego prowadzonego przez Ministerstwo Sportu i Turystyki. Czterech zawodników Ludowego Uczniowskiego Klubu Sportowego „Hańcza” reprezentowało Polskę w oficjalnych zawodach międzynarodowych: Karolina Mor zajęła 17 miejsce w rzucie oszczepem w Mistrzostwach Świata Juniorów w Kanadzie, Izabela Dziedzich startowała w biegu na 800 m w Mistrzostwach Świata Juniorów w Biegach Przelajowych w Bydgoszczy, Agnieszka Kozłowska startowała w trójskoku w Moskwie w europejskich kwalifikacjach do Olimpijskich Igrzysk Młodzieży, Agnieszka Kozłowska i Monika Piekarska wystąpiły w Międzypaństwowym Meczu Polska – Niemcy w miejscowości Borna. W Mistrzostwach Polski Juniorów i Juniorów Młodszych, Ogólnopolskiej Olimpiadzie Młodzieży, Mistrzostwach Polski Młodzików, Międzwojewódzkich Mistrzostwach Młodzików, Mistrzostwach Zrzeszenia LZS Juniorów i Ogólnopolskich Igrzyskach LZS zawodnicy klubu zdobyli łącznie 37 medali (13 złotych, 15 srebrnych, 9 brązowych).

Z powodzeniem startowali również suwalscy karatecy zdobywając między innymi złoty medal

w kumite seniorów i brązowy medal w kumite junierek w Otwartych Mistrzostwach Austrii Seniorów i Juniorów w Karate Kyokushin w Wiedniu (Mateusz Krejpcio, Dominika Lisiewicz) oraz złoty medal w konkurencji kumite senior +40 lat do 70 kg w Mistrzostwach Świata Karate Kyokushin w Japonii, w Tokio (Marek Krejpcio).

Suwalscy pływacy zdobywali medale, między innymi, na Mistrzostwach Polski w kategorii młodzika. Największy sukces odnieśli zdobywając między innymi pięć medali w Mistrzostwach Europy Wschodniej Juniorów w pływaniu w Belgradzie (Daniel Rządowski), a także plasując się w pierwszej dziesiątce na dystansie 800 m stylem dowolnym w kategorii open w Głównych Mistrzostwach Polski Seniorów i Młodzieżowców w Gliwicach (Natalia Szczytko). Sukcesy te znalazły uznanie Ministra Sportu i Turystyki. Wśród najbardziej uzdolnionych zawodników dyscyplin olimpijskich, którzy nie zostali objęci szkoleniem w ACSS, SMS, NSMS i OSSM, a zostali objęci programem pn. „Talent”, znalazł się Damian Rządowski zawodnik Międzwojewódzkiego Uczniowskiego Klubu Sportowego „Olimpijczyk”. Medale na mistrzostwach świata i mistrzostwach Polski zdobywali suwalscy modelarze. Bartłomiej Skibicki zdobył Tytuł Mistrza Świata w kategorii juniora w klasie F1B modeli swobodnie latających oraz po raz trzeci wywal-

czył Puchar Świata dla sekcji Modelarstwa Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach w kategorii juniora w klasie F1B modeli swobodnie latających.

Badmintoniści po raz jedenasty wywalczyli Drużynowe Mistrzostwo Polski. Zdobył medalowe

Suwałk powiększyli w minionym roku także szachści i żeglarze.

Z powodzeniem w rozgrywkach drugiej ligi piłkarskiej rywalizowali piłkarze Wigier, a w rozgrywkach I ligi siatkówki mężczyzn siatkarze drużyny Slepsk Suwałki.

Tabela 2.5.2 Sukcesy sportowe w 2010 roku

Wyszczególnienie
531 punktów w Systemie Sportu Młodzieżowego. Dzięki temu Suwałki zajęły dziewiąte miejsce w kraju w rywalizacji średniej wielkości powiatów i 53 miejsce wśród 862 gmin biorących udział we współzawodnictwie
Drużynowe Mistrzostwo Polski w Ekstraklasie w Badmintonie – zdobyte po raz jedenasty przez drużynę Suwalskiego Klubu Badmintonu Litpol-Malow
Siodme miejsce w tabeli (sezon 2009/2010) drużyny Suwalskiego Klubu Sportowego „Wigry” w rozgrywkach II ligi piłki nożnej (grupa wschodnia)
Dziewiąte miejsce w tabeli (sezon 2009/2010) drużyny Slepsk Suwałki w rozgrywkach I ligi piłki siatkowej mężczyzn
Puchar Świata 2010 w modelarstwie lotniczym w kategorii juniora w klasie F1B modeli swobodnie latających
Złoty medal na dystansie 200 m stylem zmiennym i brązowy medal na dystansie 100 m stylem zmiennym – Zimowe Mistrzostwa Polski Młodzików w Pływaniu 13-lat, Ostrowiec Świętokrzyski, 15-17 stycznia 2010 r.
Brązowy medal w biegu na dystansie 200 m – Halowe Mistrzostwa Polski Juniorów i Juniorów Młodszych, Spała, 21-24 stycznia 2010 r.
Złoty medal w sztafecie na dystansie 4x200 m stylem dowolnym i 3 srebrne medale: na dystansie 200 m stylem dowolnym oraz w sztafecie na dystansie 4x100 m stylem dowolnym i na dystansie 4x100 m stylem zmiennym – Zimowe Mistrzostwa Polski w Pływaniu 15-lat, Katowice, 22-24 stycznia 2010 r.
Złoty medal w grze podwójnej i srebrny medal w grze mieszanej – 46. Indywidualne Mistrzostwa Polski w Badmintonie, Głubczyce, 04-06 lutego 2010 r.
Srebrny medal drużynowo – Mistrzostwa Europy Mężczyzn w Badmintonie, Warszawa, 16-21 lutego 2010 r.
Brązowy medal w Windsurfingu Lodowym – Mistrzostwa Polski w Windsurfingu Lodowym – Tolkmicko, 27-28 lutego 2010 r.
Srebrny medal na dystansie 100 m stylem dowolnym i 2 brązowe medale na dystansie 50 i 100 m stylem dowolnym – Zimowe Mistrzostwa Polski w Pływaniu 16-lat, Puławy, 29-31 stycznia 2010 r.
Srebrny medal – Mistrzostwa Polski Juniorów w Szachach do lat 18, Karpacz, 06-14 marca 2010 r.
Złoty medal w biegu na dystansie 2 500 m – Międzywojewódzkie Mistrzostwa Młodzików w biegach przełajowych, Supraśl, 13 marca 2010 r.
Srebrny medal w kategorii 75 kg – XIX Mistrzostwa Polski Seniorów oraz Juniorek i Juniorów do 20 i 23 lat w Wyciskaniu Sztangi Leżąc, Wilkasy koło Giżycka, 19-21 marca 2010 r.
Złoty medal w grze mieszanej i brązowy medal w grze podwójnej kobiet – Młodzieżowe Mistrzostwa Polski w Badmintonie, Choroszcz, 19-21 marca 2010 r.
Złoty medal w grze podwójnej mężczyzn i srebrny medal w grze pojedynczej mężczyzn – Indywidualne Mistrzostwa Polski Juniorów w Badmintonie, Choroszcz, 19-21 marca 2010 r.
Srebrny medal w klasie DN – Mistrzostwa Polski Juniorów Młodszych w klasie DN – Charzykowy, 20-21 marca 2010 r.
Brązowy medal w kategorii 90 kg – XXI Mistrzostwa Polski Juniorek i Juniorów do 20 i 23 lat w Tróboju Siłowym, Warszawa, 26-27 marca 2010 r.
Złoty medal w sztafecie na dystansie 4x200 m stylem – Wielomecz w Pływaniu dz.13-14 lat i ch.15-16 lat, Portugalia, Coimbra, 27-28 marca 2010 r.
Złoty medal w sztafecie na dystansie 4x200 m stylem – Wielomecz w Pływaniu dz.15-16 lat i ch.17-18 lat, Gorzów Wielkopolski, 27-28 marca 2010 r.
Złoty medal w siłowaniu na rękę w kategorii seniora do 65 kg – X Mistrzostwa Polski w Armwrestlingu – Gdynia, 10-11 kwietnia 2010 r.
3 złote medale: indywidualnie i drużynowo w klasie F1G oraz w klasie F1S i srebrny medal w klasie F1G – Mistrzostwa Polski Modeli Swobodnie Latających Małych Form, Gliwice, 23-43 kwietnia 2010 r.
Brązowy medal i srebrny medal – Mistrzostwa Polski Przedszkolaków w Szachach, Sielcia, 23-25 kwietnia 2010 r.
Złoty medal w konkurencji kumite senior +40 lat do 70 kg – Mistrzostwa Świata Karate Kyokushin, Japonia – Tokio, 25 kwietnia 2010r.
Puchar Polski Młodzików w Szachach – Puchar Polski Młodzików do lat 8, Międzyzdroje, 30 kwietnia – 03 maja 2010 r.

Wyszczególnienie c.d.

7 złotych medali: na dystansie 50 m 2 stylem grzbietowym, 2 stylem dowolnym, klasycznym i motylkowym oraz na dystansie 100 m stylem klasycznym, 4 srebrne medale: na dystansie 50 m stylem dowolnym i motylkowym, na dystansie 100 m stylem klasycznym i na dystansie 200 m stylem dowolnym – Mistrzostwa Polski w pływaniu Osób Niepełnosprawnych Intelaktualnie, Gdynia 09-11 maja 2010 r.

Złoty medal w kategorii 80 kg – XVI Ogólnopolska Olimpiada Młodzieży w Boksie, Radom, 03-08 maja 2010 r.

Złoty medal w kategorii 54 kg – IX Mistrzostwa Polski Juniorek w Boksie, Radom, 07 maja 2010.

2 złote medale: w konkurencji walki reżyserowane i drużynowo, 3 srebrne medale: w kumite +55 kg, w kumite do 65 kg i do 75 kg oraz brązowy medal w kata – XVI Ogólnopolska Olimpiada Młodzieży – VII Mistrzostwa Polski Juniorów Młodszych w Karate Kyokushin, Radzymin, 15-16 maja 2010 r.

Brązowy medal w kumite do 75 kg – XXXVII Mistrzostwa Polski Seniorów w Karate Kyokushin, Warszawa, 30 maja 2010 r.

Złoty medal w kumite seniorów i brązowy medal w kumite juniorek – Otwarte Mistrzostwa Austrii Seniorów i Juniorów w Karate Kyokushin, Wiedeń, 06 czerwca 2010 r.

Złoty, srebrny i brązowy medal w klasie F1G – Mistrzostwa Polski Modeli Swobodnie Latających Juniorów Młodszych, Gliwice, 11-13 czerwca 2010 r.

4 złote medale: w biegu na dystansie 200 m, 800 m, 1500 m i w skoku wzwyż, 2 srebrne medale: w biegu na dystansie 100 m i 100 m ppł oraz 3 brązowe medale w rzucie oszczepem, trójskoku i skoku w dal – Mistrzostwa Zrzeszenia LZS Juniorów w lekkiej atletyce, Zamość, 12-13 czerwca 2010 r.

Złoty medal drużynowo (dwóch zawodników Suwalskiego Klubu Badmintonu w składzie reprezentacji Polski) – Akademickie Mistrzostwa Europy w Badmintonie, Francja, Nancy, 16-20 czerwca 2010 r.

2 brązowe medale na dystansie 50 m stylem dowolnym i w sztafecie na dystansie 4x50 m stylem dowolnym – Letnie Mistrzostwa Polski w Pływaniu 12-lat, Ostrowiec Świętokrzyski, 25-27 czerwca 2010 r.

2 złote medale: indywidualnie i drużynowo w klasie F1B, srebrny i brązowy medal w klasie F1B – Mistrzostwa Polski Modeli Swobodnie Latających Małych Juniorów, Lubień Kujawski, 25-27 czerwca 2010 r.

2 srebrne medale: w biegu na dystansie 800 m i w rzucie oszczepem – Mistrzostwa Polski Juniorów w Lekkiej Atletyce, Białystok, 26-28 czerwca 2010 r.

Brązowy medal na dystansie 800 m stylem dowolnym – Letnie Mistrzostwa Polski w Pływaniu 14-lat, Dębica, 02-04 lipca 2010 r.

3 złote medale: na dystansie 200 m, 400 m i 800 m stylem dowolnym – Letnie Mistrzostwa Polski w Pływaniu 15-lat, Dębica, 09-11 lipca 2010 r.

3 złote medale: na dystansie 50 m, 100 m i 200 m stylem dowolnym – Letnie Mistrzostwa Polski w Pływaniu 16-lat, Gorzów Wielkopolski, 10 lipca 2010 r.

Złoty medal w trójskoku, 2 srebrne medale: w siedmioboju i w skoku w dal, brązowy medal w skoku wzwyż – XVI Ogólnopolska Olimpiada Młodzieży w Lekkoatletyce, Zielona Góra, 23-25 lipca 2010 r.

Srebrny medal – Mistrzostwa Polski Juniorów w Szachach Szybkich, Warszawa, 26-27 lipca 2010 r.

Srebrny medal na dystansie 400 m stylem zmiennym i brązowy na dystansie 200 m stylem zmiennym – Letnie Mistrzostwa Polski w Pływaniu 13-lat, Gorzów Wielkopolski, 02-04 lipca 2010 r.

Złoty medal w modelarstwie lotniczym w kategorii juniora w klasie F1B modeli swobodnie latających – Mistrzostwa Świata Modeli Swobodnie Latających, Rumunia, Salonta, 01-07 sierpnia 2010 r.

Brązowy medal w klasie CADET – XVI Ogólnopolska Olimpiada Młodzieży w Żeglarskiej, Sława Śląska, jezioro Sławskie, 11-15 sierpnia 2010 r.

3 złote medale: w biegu na dystansie 200 m, 1500 m i 100 m ppł, 4 srebrne medale: w rzucie oszczepem, trójskoku, skoku w dal i skoku wzwyż oraz brązowy medal w pchnięciu kulą – Ogólnopolskie Igrzyska LZS w Lekkiej Atletyce, Kielce, 27-28 sierpnia 2010 r.

4 złote medale: w biegu na dystansie 100 m, 1000 m i 100 m ppł oraz w skoku w dal, 3 srebrne medale: w biegu na dystansie 300 m i 300 m ppł oraz w skoku wzwyż, 3 brązowe medale: w biegu na dystansie 100, 110 i 300 m ppł oraz w skoku wzwyż – Międzywojewódzkie Mistrzostwa Młodzików w Lekkiej Atletyce – Zamość, 11 września 2010 r.

Srebrny medal w biegu na dystansie 100 m – Mistrzostwa Polski Młodzików w Lekkiej Atletyce, Toruń, 25-26 września 2010 r.

2 złote medale: w kumite do 80 kg i kumite light kontakt, 2 srebrne medale: w kumite powyżej 80 kg oraz drużynowo – XXI Mistrzostwa Polski Juniorów Karate Kyokushin, Kraków, 09-10 października 2010 r.

Brązowy medal w kategorii 54 kg – Mistrzostwa Europy Juniorek i Kadetek w Boksie, Francja, Calais, 25-31 października 2010 r.

Złoty medal w siłowaniu na rękę w kategorii do 86 kg – Mistrzostwa Polski Amatorów w siłowaniu na rękę, Stare Miasto koło Konina, 31 października 2010 r.

Puchar Polski w Boksie Juniorek 54 kg – VII Puchar Polski Juniorów w Boksie, Grudziądz, 25-28 listopada 2010 r.

Puchar Polski Kumite Juniorów Młodszych +75 kg – VII Puchar Polski Młodzików i Juniorów Młodszych w Karate Kyokushin, Legnica, 27 listopada 2010 r.

trzy złote medale: na dystansie 100 m oraz w sztafecie na dystansie 4x100 m i 4x200 m stylem dowolnym, srebrny medal w sztafecie na dystansie 4x100 m stylem zmiennym oraz brązowy medal na dystansie 200 m stylem dowolnym – Mistrzostwa Europy Wschodniej Juniorów w pływaniu, Belgrad, 10-12 grudnia 2010 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty, Wychowania i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Wydarzenia sportowe

Mistrzostwa Polski Modeli Halowych – zawody halowe organizowane są w Suwałkach od sześciu lat zgodnie z kalendarzem sportowym Aeroklubu Polskiego w modelarstwie lotniczym i kosmicznym. Organizatorami są Ośrodek Sportu i Rekreacji w Suwałkach oraz Aeroklub Polski. Udział w nich biorą zawodnicy z całego kraju. Powierzenie organizacji mistrzostw Ośrodkowi Sportu i Rekreacji w Suwałkach jest wyrazem uznania ze strony Aeroklubu Polskiego dla zawodników sekcji modelarstwa lotniczego Ośrodka za ich osiągnięcia sportowe na arenie krajowej i międzynarodowej.

II Mistrzostwa Polski Północno-Wschodniej w Siłowaniu na Rękę – gospodarzem oraz organizatorem rywalizacji był Ośrodek Sportu i Rekreacji w Suwałkach, który gościł wszystkich zawodników i kibiców na świeżo wyremontowanej hali sportowej. W sześciu kategoriach wagowych mężczyzn (w tym tej najbardziej prestiżowej kategorii OPEN) oraz w jednej kategorii kobiecej (OPEN) wystartowało niemal 60 zawodników i zawodniczek (rywalizacja odbywała się tylko na rękę prawą).

Biegi przełajowe – cieszą się dużym zainteresowaniem najmłodszych suwalczan. Jednorazowo bierze w nich udział ok. 1000 uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych. Organizowane są od ponad 10 lat. Rozgrywane są na kilku dystansach dostosowanych do kategorii wiekowych (od 400 m do 2000 m). Zwycięzcy poszczególnych biegów otrzymują puchary, medale i dyplomy. Celem imprezy jest popularyzacja kultury fizycznej wśród suwalczan.

XXV Regaty o Puchar Prezydenta Miasta Suwałk w klasie OPP i CADET – są imprezą żeglarską, w której biorą udział również załogi zagraniczne. Rozgrywane są w klasie OPTYMIST i CADET. Są jedną z nielicznych imprez żeglarskich rozgrywanych na Jeziorze Wigry.

I Memoriał Józefa Gajewskiego w Piłce Siatkowej Mężczyzn – turniej piłki siatkowej mężczyzn rozgrywany po raz drugi w naszym mieście – memoriał poświęcony byłemu Prezydentowi Miasta Suwałk w uznaniu jego działań na rzecz powrotu do tradycji i sukcesów siatkarskich Suwałk. W turnieju udział wzięły najlepsze I ligowe drużyny z naszego kraju.

XX Spartakiada Dzieci i Młodzieży Specjalnej Troski – jest to cykliczna impreza, organizowana przez Ośrodek Sportu i Rekreacji w Suwałkach wspólnie z Miejskim Towarzystwem Krzewienia Kultury Fizycznej, przy współpracy PFRON i Urzędu Miejskiego w Suwałkach. Udział w niej bierze rokrocznie ok. 400-600 niepełnosprawnych dzieci z Warsztatów Terapii Zajęciowej, klas integracyjnych, ośrodków szkolno-wychowawczych, stowarzyszeń, a także indywidualne osoby z Suwałk. Uczestnicy mają okazję startować takich konkurencjach jak: rzut ringo, rzut piłką do kosza, bieg w workach, chód na szczudłach, strzał na bramkę kijem hokejowym, strzał piłką na bramkę, wyścigi z kółkami. Mogą również wziąć udział w konkursach malarskich, rysunkowych lub skorzystać z przejażdżki na kucykach. Na zakończenie spartakiady uczestnicy otrzymują upominki. Atrakcją spartakiady jest również występ zespołu muzycznego.

Tabela 2.5.3 Ważniejsze imprezy sportowe zorganizowane w 2010 roku

Data	Nazwa imprezy
6-7.03	Akademickie Mistrzostwa Polski w Badmintonie – eliminacje strefy północnej
28.03	Ogólnopolskie Zawody Modeli Halowych w klasach F1N młodzików, juniorów i seniorów zaliczanych do Pucharu Polski
17-18.04	Drużynowe Mistrzostwa Województw w Pływaniu Młodzików 12-lat
24.04	II Mistrzostwa Polski Północno-Wschodniej w Siłowaniu na Rękę
25.04	II Międzynarodowy Turniej Brydża Sportowego
7.05	Akademickie Mistrzostwa Polski w Piłce Nożnej – eliminacje strefy północnej
17-18.05	Biegi Przełajowe z okazji Uchwalenia Konstytucji 3-go Maja – Ogólnopolska Akcja „Polska Biega”
26.05-1.06	Europejski Tydzień Sportu dla Wszystkich – XVI Sportowy Turniej Miast – i Gmin 2010 i Gmin 2010
25.05	Suwałki Basket Challenge
11.06	Międzynarodowy Turniej Bokserski
12.06	Inspektorialne Igrzyska Młodzieży Salezjańskiej
06-07	Cykl imprez w ramach III Otwartych Mistrzostw Suwałk pod Patronatem Prezydenta Miasta Suwałk
1.08	I Otwarte Regaty im. Powstańczego Harcerskiego Batalionu „Wigry”
14-15.08	Cykl imprez sportowo-rekreacyjnych podczas Dni Suwałk
13.08	Moje Mistrzostwa Świata Suwałki 2010
22.08	II Suwalski Maraton Kresowy MTB „W Krainie Ozów”
22.08	IV Suwalski Maraton Szantowy
5.09	54. Regaty „O Błękitną Wstęgę Jeziora Wigry”
11-12.09	I Memoriał Józefa Gajewskiego w Piłce Siatkowej Mężczyzn
2-3.10	Regaty o Puchar Karola Jabłońskiego
5-7.11	Mistrzostwa Polski Modeli Halowych w klasach F1N młodzików, juniorów i seniorów zaliczanych do Pucharu Polski
27-28.11	V Międzynarodowy Turniej Piłki Nożnej o Puchar Prezydenta Miasta Suwałk – rocznik 98
3.12	XX Spartakiada Dzieci i Młodzieży Specjalnej Troski
13.12	VI Międzynarodowy Turniej Piłki Nożnej o Puchar Prezydenta Miasta Suwałk – rocznik 2000
18.12	XI Mikołajkowy Turniej Piłki Nożnej im. Tomka Godlewskiego o Puchar Prezydenta Miasta Suwałk.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty, Wychowania i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Ośrodek Sportu i Rekreacji w Suwałkach realizuje powierzone mu zadania z zakresu kultury fizycznej. Świadczy różnorodne usługi z zakresu kultury fizycznej, propaguje sport wyczynowy i masowy oraz rekreację przy współdziałaniu z organizacjami kultury fizycznej i sportu. Udostępnia bazę sportowo-rekreacyjną, organizuje zajęcia, zawody i imprezy sportowe oraz imprezy rekreacyjne. Dąży do stworzenia dobrych, odpowiadających standardom europejskim warunków do uprawiania sportu, rekreacji dla dzieci i młodzieży, osób dorosłych, Uczniowskich Klubów Sportowych, stowarzyszeń i innych podmiotów w szczególności poprzez tworzenie atrakcyjnej oferty i modernizację bazy sportowo – rekreacyjnej.

Wykorzystanie obiektów sportowych w 2010 roku przedstawiało się w sposób następujący:

- ◇ hala sportowa z sauną – 99 857 osób,
- ◇ korty tenisowe – ok. 920 osób (sezon V-X),
- ◇ stadion LA (boisko piłkarskie + bieżnia) – 12 920 osób,
- ◇ pływalnia – 54 455 osób,
- ◇ siłownia – 24 213 osób,
- ◇ solarium – 628 osób,
- ◇ jacuzzi – 380 osób,
- ◇ Dom Noclegowy „Wigry” – 2 256 osobonoclegów,
- ◇ plaża nad Zalewem „Arkadia” – ok. 35 500 osób,
- ◇ Ośrodek Wypoczynkowo – Żeglarski w Starym Folwarku – 269 osobonoclegów,
- ◇ lodowisko i wypożyczalnia – 12 141 osób (1.01-20.03.2010 r. i 06-31.12.2010 r.)
- ◇ Aquapark – 6 653 osoby (21-31.12.2010 r.).

Od kilku lat w Suwałkach budowany jest modelowy system sportu dzieci i młodzieży. Działania te wypracowywane są i realizowane wspólnie ze środowiskiem sportowym miasta. Kierunki rozwoju kultury fizycznej określone zostały w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Miasta Suwałki do roku 2020 i Programie Działań Oświatowych w Mieście Suwałki do 2010 r. Ustalona została lista zadań priorytetowych oraz lista dyscyplin wiodących.

Kluby i stowarzyszenia sportowe otrzymują po-

moc finansową (dotacje) startując w ogłaszanych corocznie przez samorząd otwartych konkursach ofert na zadania publiczne w zakresie upowszechniania kultury fizycznej.

Organizatorzy imprez sportowych, zajęć sportowo-rekreacyjnych oraz szkolenia dzieci i młodzieży, użytkując samorządowe obiekty sportowe mają możliwość korzystania z bonifikaty do 95%. Miasto wspiera działalność przychodni sportowo-lekarskiej, gdyż, biorąc pod uwagę liczbę zawodników klubów sportowych, poziom ich wyników sportowych, zainteresowania dzieci i młodzieży, zaangażowanie środowiska sportowego oraz rozwój środowiska akademickiego, jest niezbędna i społecznie uzasadniona. Utworzone zostały także klasy sportowe w dyscyplinach: badminton, lekkoatletyka, pływanie, piłka nożna i siatkówka.

Od 2008 roku funkcjonuje w Suwałkach Ośrodek Szkolenia Młodzieżowego w Pływaniu. W miarę możliwości finansowych corocznie dokonuje się zakupu sprzętu sportowego oraz wspiera się szkolenia z zakresu uzyskiwania i podwyższania kwalifikacji (kurs instruktorów sportu, konferencje i szkolenia adresowane do animatorów sportu i rekreacji).

Niezwykle ważnym elementem systemu okazał się system stypendialny, którego początki sięgają lat dziewięćdziesiątych. System jest sukcesywnie modyfikowany i przynosi wymierne efekty, czego dowodem jest aktywność sportowa mieszkańców, zwłaszcza dzieci i młodzieży, oraz osób zrzeszonych w organizacjach pozarządowych.

Organizatorzy imprez otrzymują także, w miarę potrzeb, pomoc rzeczową i organizacyjną. Najważniejsze imprezy organizowane w mieście obejmowane są patronatem Prezydenta Miasta Suwałk. Organizacje pozarządowe uczestniczą corocznie przy opracowywaniu Programu współpracy miasta Suwałk z organizacjami pozarządowymi oraz z innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

Zmiana ustaw regulujących zasady funkcjonowania kultury fizycznej, w tym finansowania sportu stała się podstawą do wprowadzenia kolejnych zmian w systemie – opracowane zostały projekty uchwał, regulujące ten obszar działań na poziomie samorządu gminy.

Nagrody i stypendia

W 2010 roku przyznano 32 nagrody indywidualne w kategorii „działacz” za działalność na rzecz rozwoju kultury fizycznej w Suwałkach oraz 25 nagród zespołowych w kategorii „osiągnięcia” klubom i sekcjom sportowym działającym w naszym mieście za szczególne osiągnięcia sportowe oraz 2 nagrody zespołowe w kategorii „działalność”, a także 34 nagrody szkołom za osiągnięcia sportowe w kolejnej edycji miejskiej i wojewódzkiej rywalizacji sportowej szkół. Wyplacono drugą ratę nagród przyznanych w 2009 r. w kategorii „zawodnik” dzieciom i młodzieży za szczególne osiągnięcia sportowe. Kontynuowano wypłatę stypendiów sportowych dzieciom i młodzieży za szczególne osiągnięcia sportowe, przyznanych w 2009 r.

16 października 2010 r. weszła w życie ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. Nr 127, poz. 857), co spowodowało że moc prawną straciła uchwała nr XX/168/08 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 30 stycznia 2008 r. w sprawie określenia zasad i trybu przyznawania, wstrzymywania i cofania oraz wysokości stypendiów sportowych, a także określenia wysokości nagród i rodzaju wyróżnień za osiągnięcia sportowe oraz zasad i trybu ich przyznawania w Mieście Suwałki (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego Nr 59, poz. 531), która regulowała dotychczas finansowanie części zadań z zakresu rozwoju sportu w Suwałkach.

Tabela 2.5.4 Wartość stypendiów i nagród w dziedzinie sportu przyznanych przez miasto Suwałki w latach 2007-2010

	2007	2008	2009	2010
Stypendia	43 300	46 600	37 140	22 320
Nagrody	399 980	427 010	277 900	288 825

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty, Wychowania i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach

2.6. Bezpieczeństwo publiczne

Zadanie związane z ochroną bezpieczeństwa i porządku publicznego to jedno z podstawowych zadań jednostek samorządu terytorialnego.

Realizując to zadanie samorząd suwalski w latach 2008-2010 wyznaczył kierunki rozwoju i aktywności w tym zakresie, które polegają na: pełnieniu aktywnej roli w kreowaniu polityki bezpieczeństwa i porządku publicznego (opracowano miejski program zapobiegania przestępczości oraz porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli na lata 2011-2014, który obejmuje całokształt przedsięwzięć w tym zakresie), inwestowaniu w infrastrukturę na rzecz bezpieczeństwa (przebudowa ulic w mieście, wdrażanie nowych rozwiązań architektoniczno-urbanistycznych), stanowieniu prawa miejscowego w odniesieniu do spraw ładu i porządku publicznego.

Poczucie bezpieczeństwa przesądza o jakości życia i rozwoju społeczeństwa.

Nad bezpieczeństwem publicznym mieszkańców Suwałk czuwają m.in.: Komenda Miejska Policji, Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej oraz Straż Miejska.

Działalność Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach

Bezpieczeństwo Ruchu Drogowego

Na suwalskich drogach zaistniało 30 wypadków drogowych – o 7 więcej niż w 2009 roku. 2010 rok jest również rokiem w którym zwiększyła się liczba kolizji drogowych z 840 – w 2009 roku do 906 – w 2010 roku.

Odnotowano 29 ofiar rannych – o 3 osoby mniej niż w roku poprzednim oraz 5 śmiertelnych – 2009 - 6. Głównymi przyczynami wypadków drogowych w minionym roku była nadmierna prędkość, nieudzielenie pierwszeństwa, nieprawidłowe manewry.

Tabela 2.6.1 Bezpieczeństwo ruchu drogowego na terenie Suwałk w latach 2008-2010

	2008	2009	2010
Liczba wypadków drogowych	35	23	30
Liczba kolizji drogowych	1023	840	906
Osoby zabite	3	6	5
Osoby ranne	37	32	29

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KMP w Suwałkach

Przestępstwa i wykroczenia

W 2010 roku spadła o 826 w stosunku do roku 2009 liczba ujawnionych wykroczeń, która wyniosła 28 817. Miała ona swoje odzwierciedlenie w ilości nałożonych mandatów karnych oraz zastosowanych środków oddziaływania poza karnego.

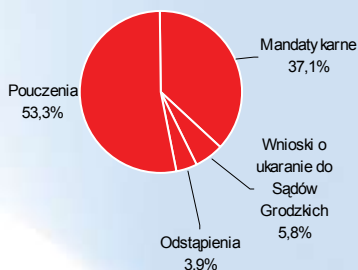
W porównaniu z 2009 rokiem:

- ◇ ujawniono o 826 wykroczeń mniej,
- ◇ nałożono więcej o 215 mandatów karnych,
- ◇ zastosowano o 984 mniej pouczeń
- ◇ skierowano o 45 wniosków mniej do sądów grodzkich,
- ◇ o 181 razy mniej odstąpiono od skierowania wniosków o ukaranie do sądu.

W 2010 roku w wyniku przeprowadzonych postępowań przygotowawczych stwierdzono popełnienie 2 912 przestępstw. W porównaniu z 2009 rokiem nastąpił spadek o 470 czynów (2009 roku – 3 382). Uzyskano wskaźnik dynamiki przestępstw stwierdzonych na poziomie 86,1%.

Na taki wskaźnik stwierdzonej przestępczości miała przede wszystkim wpływ kategoria przestępczości o charakterze kryminalnym, która osiągnęła poziom dynamiki 83,8%. W 2010 roku

Wykres 2.6.1 Struktura represyjności działań policji w 2010 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach

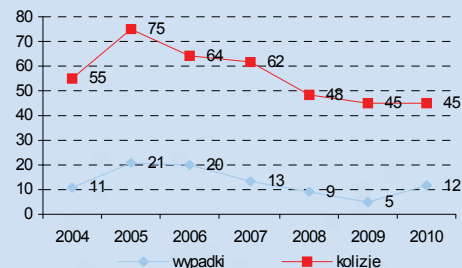
stwierdzono popełnienie 1 936 przestępstw kryminalnych, o 375 mniej niż w roku poprzednim. Odwrotną tendencję odnotowano w przestępczości gospodarczej i korupcyjnej. Dynamika odpowiednio wyniosła 132,4% oraz 244,4%. Niewielki wzrost odnotowano również w kategorii kradzieży z włamaniem. Stwierdzono wzrost w porównaniu z 2009 rokiem o 6 czynów co dało wskaźnik dynamiki na poziomie 101,7%.

Podobnie jak przy wszczęciach postępowań tak i przy przestępczości stwierdzonej odnotowano spadek ilości popełnionych przestępstw. Największy spadek w porównaniu z 2009 rokiem stwierdzono w następujących kategoriach: kradzież – 210, uszkodzenie mienia – 29, bójka i pobicie – 26 czynów.

Wzrost natomiast nastąpił w przestępczości o charakterze gospodarczym, korupcji oraz kradzieży z włamaniem.

Badając okres wieloletni przestępczości stwierdzonej zauważyć można, że kulminacja przestępczości nastąpiła w 2004 roku. Po tym czasie na obszarze Suwałk nastąpił spadek zarówno ogólnej liczby przestępstw stwierdzonych, jak również przestępczości w kategorii kryminalnej. W 2010 roku odnotowano wyraźny spadek liczby czynów zarówno w ujęciu ogólnym – najniższa wartość od 2000 roku, jak i czynów o charakterze kryminalnym – niższy wskaźnik uzyskano tylko w 2008 roku na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat.

Wykres 2.6.2 Zatrzymania nietrzeźwych uczestników kolizji i wypadków drogowych w latach 2004-2010

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach

Tabela 2.6.2 Przestępstwa stwierdzone o charakterze kryminalnym

Kategoria	Stwierdzenia		
	2008	2009	2010
Bójka i pobicie	39	56	30
Uszczerbek na zdrowiu	65	60	40
Kradzież	444	664	454
Kradzież z włamaniem	227	345	351
Kradzież samochodu	11	32	21
Rozbój i wymuszenie rozbójnicze	64	81	77
Uszkodzenie mienia	251	268	239
Przestępczość narkotykowa	126	171	171
Przestępczość korupcyjna	6	9	22
Prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu	517	531	397
Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu	121	133	85
Przestępstwa przeciwko mieniu	1 336	1 693	1 570
Przestępstwa kryminalne ogółem	1 828	2 311	1 936
Przestępstwa gospodarcze ogółem	390	318	421
Ogółem	2 916	3 382	2 912

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KMP w Suwałkach

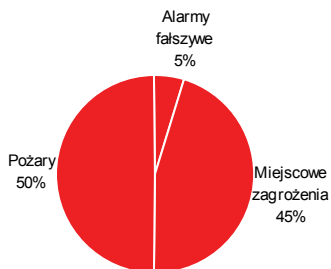
Działalność Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej

W 2010 roku na funkcjonowanie Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Suwałkach została przekazana dotacja z budżetu państwa w wysokości 4 938 tys. zł. Władze Miasta dodatkowo wsparły Komendę kwotą 80 tys. zł, którą przeznaczono na remont strażnicy.

W 2010 roku Państwowa Straż Pożarna przeprowadziła na terenie Suwałk 700 akcji ratowniczo-gaśniczych.

W ogólnej liczbie interwencji pożary stanowiły 50% wszystkich interwencji, miejscowe zagrożenia - 45% zdarzeń, a fałszywe alarmy - 5%. W porównaniu do roku 2009 liczba interwencji Państwowej Straży Pożarnej zmniejszyła się o 10,5 %, przy czym liczba pożarów wzrosła o 0,86%, a liczba innych zagrożeń zmalała o 21,7%. Natomiast liczba alarmów fałszywych wzrosła o 6,5%.

Wykres 2.6.3 Struktura interwencji PSP w Suwałkach w 2010 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Suwałkach

Tabela 2.6.3 Interwencje ratownicze Państwowej Straży Pożarnej w latach 2008-2010

Interwencje	2008	2009	2010
Pożary	379	350	353
Inne zagrożenia	436	401	314
Fałszywe alarmy	17	31	33
Razem	832	782	700

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Suwałkach

Działalność Straży Miejskiej

Straż Miejska realizuje zadania z zakresu ochrony porządku publicznego, zaspakajania istotnych potrzeb mieszkańców oraz eliminowania zjawisk patologii społecznej, a także zaspakajania skutecznych, jednolitych form oddziaływania na stan porządku publicznego, czystości i estetyki na terenie miasta.

W 2010 r. zadania te wykonywało 18 strażników w oparciu o przyjęte priorytety i kierunki działań. Działalność skupiała się na kontynuowaniu ciągłości pracy w systemie dwuzmianowym, gotowości do skutecznej ochrony porządku i bezpieczeństwa publicznego mieszkańcom miasta poprzez m.in.:

- ◇ monitorowanie miejsc zagrożonych,
- ◇ zapobieganie popełnianiu wykroczeń drogowych,
- ◇ zapobieganie popełnianiu wykroczeń przeciwko porządkowi publicznemu i innym wkróczeniom mającym wpływ na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców.

Oprócz zadań określonych w ustawach i aktach prawa miejscowego Straż Miejska prowadzi również szeroką działalność profilaktyczno-prewencyjną na rzecz poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego, realizując program prewencyjny w zakresie bezpieczeństwa i porządku zatytułowany „Straż Miejska dzieciom - bądź bezpieczny”.

2.6.4 Interwencje Straży Miejskiej

Wyszczególnienie	2008	2009	2010
Liczba interwencji ogółem	3 316	3 820	4 807
Pouczenia	2 969	3 494	4 404
Mandaty karne	285	288	356
Wnioski o ukaranie	62	38	47
Dowieszenia do Izby Wyrzeźwien	86	107	111

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Straży Miejskiej miasta Suwałk

Ponadto współorganizuje szereg przedsięwzięć propagujących bezpieczeństwo są to m.in.:

- ◇ Europejski dzień bez samochodu,
- ◇ Akcja „Krzyś” - bezpieczeństwo w ruchu drogowym,
- ◇ konkurs z zakresu prewencji „Jak żyć bezpiecznie”,
- ◇ Turniej bezpieczeństwa w ruchu drogowym,
- ◇ Konkurs filmowy „Prosto ze szkoły”.

Współpraca ze szkołami

Współpraca ta polega przede wszystkim na wymianie informacji na temat zagrożeń w sąsiedztwie szkół, a także na pomocy przy zabezpieczaniu wszelkiego rodzaju imprez szkolnych.

Ponadto prowadzono również pogadanki w zakresie spraw związanych z porządkiem i bezpieczeństwem publicznym. Uwzględniały one najważniejsze rodzaje zagrożeń występujących w życiu codziennym i obejmowały bloki tematyczne:

- ◇ bezpieczeństwo ogólne,
- ◇ zagrożenia w ruchu drogowym,
- ◇ zagrożenia ze strony psów.

W ramach współpracy funkcjonuje także patrol pieszy tzw. szkolny, którego zadaniem jest czuwanie nad bezpieczeństwem dzieci i młodzieży w rejonie szkół. Obecność umundurowanych strażników w rejonach szkół przyczyniła się do spadku zdarzeń z udziałem dzieci i młodzieży.

Monitoring wizyjny

Elementem mającym wpływ na poprawę bezpieczeństwa w mieście Suwałki jest monitoring. Od 2000 r. funkcjonuje system monitoringu wizyjnego wybranych miejsc na terenie miasta. Monitoring obsługiwany jest przez funkcjonariuszy Policji i Straż Miejską.

Kamery zostały zamontowane w najbardziej niebezpiecznych miejscach w mieście. Efektem wprowadzenia monitoringu jest spadek zdarzeń w tych miejscach.

Monitoring wizyjny aktualnie obejmuje następujące miejsca i dzielnice:

1. Skrzyżowanie ulic Dwernickiego i Kościuszki.
2. Ulica Sejneńska – widok m.in. na ulicę oraz przyległe budynki m.in. bursę szkolną.
3. Ulica Utrata – widok m.in. na dworzec PKS.
4. Skrzyżowanie ulic Kościuszki i Mickiewicza.
5. Pasaż Grande-Synthe.
6. Skrzyżowanie ulic Wigierskiej i Kościuszki.
7. Punkt kamerowy między budynkami Kowalskiego 7 i Lityńskiego 10 – widok m.in. na ulicę Minkiewicza.
8. Punkt kamerowy przy SP nr 10 – widok m.in. na ulicę Patli.
9. Ulica Kowalskiego – widok m.in. na bankomat, postój taxi oraz dojazd do supermarketu.
10. Skrzyżowanie ulic Kowalskiego i Pułaskiego.
11. Punkt kamerowy przy stadionie ul. Zaręcze – widok na parkingi i ścieżki rekreacyjne.
12. Tereny rekreacyjne nad zalewem „Arkadia” – widok m.in. na plażę miejską, skatepark, ścieżki rowerowe.
13. Parku Konstytucji 3 Maja – widok m.in. na muszlę koncertową.
14. Punkt kamerowy przy dworcu PKP – widok m.in. na ulicę i park przed dworcem.

15. Okolice skrzyżowania ulic 1 Maja i Sejneńskiej – widok na parkingi i bazar.
16. Ulica Putry – widok m.in. na Park Miejski usytuowany w nowej części miasta.
17. Ulica Kowalskiego – widok na skwer z fontanną i skateparkiem.
18. Róg ulicy Kościuszki i pl. J. Piłsudskiego – widok m.in. na Kościół św. Aleksandra i postój taksówek.
19. Skrzyżowanie ulic Chłodna i Noniewiczza.
20. Ulica Noniewiczza przy budynku Banku PKO BP.
21. Rondo na skrzyżowaniu ulic Sikorskiego i E. Plater.
22. Róg ulicy Hamerszmita i pl. J. Piłsudskiego.

W ciągu 2010 r. pracownicy monitoringu zaobserwowali łącznie 1 614 zdarzeń, z których w 496 przypadkach został poinformowany dyżurny jednostki Policji lub Straży Miejskiej, który wysłał policjantów lub strażników na miejsce zdarzenia w celu podjęcia interwencji. Za pomocą kamer monitoringu ujawniono 445 wykroczeń drogowych. W 254 przypadkach sporządzone zostały notatki wraz z wydrukowanymi zdjęciami rejestrującymi wykroczenia w celu ich późniejszego rozliczenia przez Zespół ds. Wykroczeń w Wydziale Ruchu Drogowego lub Wydziale Prewencji.

Należy stwierdzić, że na pewno w obszarze obejmującym zasięg kamer zmniejszyła się ilość zdarzeń o charakterze przestępczym i chuligańskim. Całodobowy nadzór pozwala na natychmiastową reakcję na wystąpienie zdarzeń naruszających bezpieczeństwo i porządek publiczny. Dalsza rozbudowa monitoringu o następne kamery jak również polepszenie parametrów przesyłanego sygnału z pewnością przyczyni się do dalszego zmniejszenia ilości zdarzeń przestępczych.

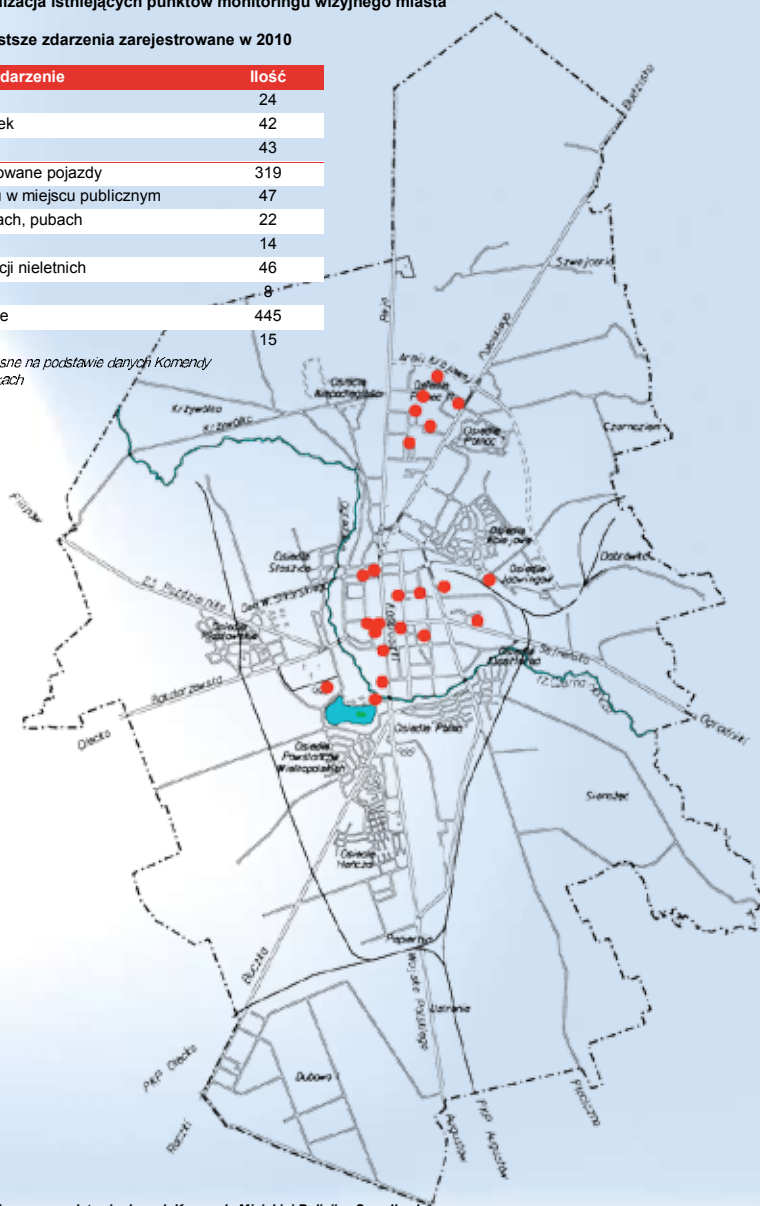

Rysunek 2.6.1 Lokalizacja istniejących punktów monitoringu wizyjnego miasta

Tabela 2.6.5 Najczęstsze zdarzenia zarejestrowane w 2010 roku

Wzrost	Zdarzenie	Ilość
1,70	Bójka	24
1,70	Nieprzytomny człowiek	42
1,70	Niszczenie mienia	43
1,70	Niewłaściwie zaparkowane pojazdy	319
1,70	Spożywanie alkoholu w miejscu publicznym	47
1,70	Interwencje przy barach, pubach	22
1,70	Żebractwo	14
1,70	Przejawy demoralizacji nieletnich	46
1,70	Bezpańskie psy	8
1,70	Wykroczenia drogowe	445
1,70	Zaśmieszanie	15

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach

Sfera Gospodarcza

3.1. Podmioty gospodarcze

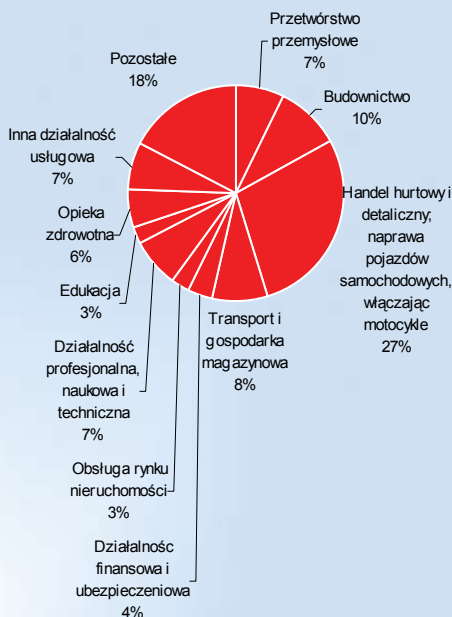
Struktura podmiotów gospodarczych

Na koniec grudnia 2010 r. na terenie Suwałk zarejestrowanych było 6 992 podmiotów gospodarczych, z czego 96% działało w sektorze prywatnym. W stosunku do roku 2009 liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych spadła o 171, tj. o 2,4%. Zdecydowana większość podmiotów gospodarczych (82%) to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Do największych suwalskich przedsiębiorstw należą m.in.: MISPOL S. A., ANIMEX Grupa Drobiarska S. A. (branża spożywcza), Lutostański Sp. z o.o., PORTA KMI Poland Sp. z o.o. (branża drzewna i stolarka otworowa), Spółdzielnia Mleczarska „Sudowia”, PPHU „Lactopol” (branża spożywcza), Malow Sp. z o.o., GASTECH Sp. z o.o. (branża metalowa), AQUAEL Sp. z o.o. (mechanika precyzyjna, sprzęt akwarystyczny), Fabryka Przewodów i Kabli ELPAR II Sp. z o.o. (branża elektryczna), Kruszbet S. A., SKSM Sp. z o.o. (wydobycie kruszywa), PRIBO (budownictwo).

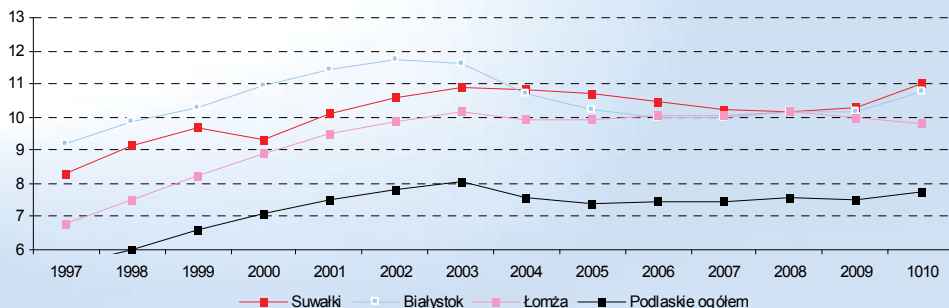

Wykres 3.1.1 Struktura podmiotów gospodarczych wg sekcji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego w Białymstoku

Wykres 3.1.2 Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców w latach 1997-2010

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego w Białymstoku

Wspieranie przedsiębiorczości

Park Naukowo-Technologiczny Polska – Wschód w Suwałkach Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jest przedsiębiorstwem zainicjowanym w 2004 r. przez władze Suwałk. Celem strategicznym Parku jest stworzenie w Suwałkach atrakcyjnego miejsca wzajemnych powiązań pomiędzy nauką a biznesem, umożliwiającego transfer technologii i prowadzenie innowacyjnych form działalności gospodarczej i inwestowania. Udziałowcami Spółki są: Miasto Suwałki, Uniwersytet w Białymstoku, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Politechnika Warszawska, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Suwałkach i Instytut Łączności w Warszawie.

Park Naukowo Technologiczny Polska - Wschód w Suwałkach wyróżniać się będzie nowoczesną infrastrukturą, bliskością z rynkami wschodnimi (Litwa, Rosja, Estonia, Łotwa), profesjonalnymi usługami pomocniczymi oraz szeroko rozwiniętymi kontaktami świata nauki z przedsiębiorcami. Przewiduje się, że na terenie Parku lokować się będą przede wszystkim inwestycje z następujących dziedzin: technologie systemów informatycznych i sieci telekomunikacyjnych; elektronika, w tym optoelektronika i mikroelektronika, technologie inżynierii materiałowej; technologie ochrony zdrowia i inżynierii medycznej (w tym urządzenia i materiały medyczne, farmaceutykę oraz telemedycynę), technologie związane z ochroną środowiska i wykorzystaniem odnawialnych i niekonwencjonalnych źródeł energii, w tym geotermię i siłownie wiatrowe, automatykę, aparaturę pomiarową i laboratoryjną, mechanikę precyzyjną. W latach 2005-2008 zrealizowano I etap rozwoju Parku, w ramach którego: przygotowano nie-

zbędną infrastrukturę techniczną i komunikacyjną zapewniającą możliwość dojazdu, podłączenia do: kanalizacji deszczowej i sanitarnej, sieci wodociągowej, sieci energetycznej i telekomunikacyjnej. – na ten cel uzyskano dofinansowanie z Unii Europejskiej w wysokości ok. 9 mln zł. Przygotowanie też koncepcję budowy docelowych obiektów Parku oraz opracowano dokumentację techniczną.

II etap rozpoczęto w roku 2009. Park przystąpił do realizacji projektu nr POPW.01.03.00-20-028/09 „Budowa i uruchamianie nowych obiektów Parku Naukowo-Technologicznego Polska-Wschód w Suwałkach” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013. Całkowita szacunkowa wartość Projektu: 66 733 999,99 PLN, Całkowita szacunkowa kwota wydatków kwalifikowalnych: 54 700 000,00 PLN, wartość dofinansowania: 49 230 000,00 PLN to jest 90% całkowitych szacunkowych wydatków kwalifikowanych.

Kompleks budynków będzie się składał z czterech obiektów: budynku głównego mieszczącego Inkubator Technologiczny i siedzibę Parku, budynku laboratoriów, w którym znajdują się laboratoria: Platforma Multimedialna, Centrum Energii Odnawialnej, Kreatywności Akademickiej – centrum medyczne, Badania Produktu Chemicznego. Budynek hali usług produkcyjno-logistycznych będzie posiadał powierzchnię do prowadzenia działalności produkcyjnej, a w kolejnym budynku – Międzynarodowe Wschodnie Centrum Innowacji – znajdują się sale konferencyjne z zapleczem. Generalnym wykonawcą jest suwalskie PRIBO. Planowany termin zakończenia budowy: 31.07.2012r.

Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości

Działa na rzecz zwiększenia aktywności gospodarczej w regionie poprzez promocję i propagowanie małych przedsiębiorstw i innych przedsięwzięć gospodarczych organizowanych przez bezrobotnych lub dających im zatrudnienie w celu rozwoju gospodarczego regionu i likwidacji w ten sposób bezrobocia.

W ramach realizacji celów statutowych Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości przygotowuje i realizuje autorskie programy ukierunkowane na wzmocnienie i rozwój przedsiębiorczości, rozwój gospodarczy, a także rozwój społeczności lokalnej i budowę społeczeństwa obywatelskiego. Uczestniczy w inicjatywach mających na celu rozbudowanie potencjału gospodarczego w wyniku którego mogą powstać nowe miejsca pracy. Cele swoje Fundacja realizuje poprzez podejmowane działań na rzecz wzrostu konkurencyjności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw m.in. poprzez następujące działania:

- ◇ wspieranie finansowe istniejących i nowo tworzonych firm,
- ◇ doradztwo konsultacyjno-prawno-ekonomiczne i wszelkie inne działania promujące działalność gospodarczą i rozwój regionalny,
- ◇ promocję przedsiębiorczości w postaci szkoleń, konferencji, misji gospodarczych, wizyt studyjnych, spotkań biznesowych.

Agencja Rozwoju Regionalnego „ARES” S.A.

Wspiera rozwój regionalny w różnych jego obszarach i jest ukierunkowana przede wszystkim na realizację inicjatyw gospodarczych w regionie Podlasia i Suwalszczyzny, a w szczególności:

- ◇ współdziała w opracowaniu programów rozwoju regionu
- ◇ aktywnie wspiera biznes i eksport
- ◇ promuje region suwalski
- ◇ tworzy i realizuje programy aktywnej walki z bezrobociem
- ◇ tworzy nowe podmioty gospodarcze
- ◇ organizuje kształcenie zawodowe dorosłych i młodzieży
- ◇ organizuje systemy gromadzenia i dystrybucji informacji gospodarczej

- ◇ organizuje inkubatory przedsiębiorczości
- ◇ przygotowuje i wdraża programy pomocowe

W roku 2010 w ramach realizowanego przez Agencję Rozwoju Regionalnego „ARES” SA projektu „Starter- nowa firma nowe możliwości” powstało 71 nowych podmiotów gospodarczych. Nowopowstałe firmy zostały wsparte jednorazowymi dotacjami inwestycyjnymi w wysokości do 40 000, 00 zł oraz wsparciem pomostowych. W III kwartale roku 2011 ukaże się katalog promujący wszystkie firmy powstałe w ramach projektu.

W ramach realizowanego przez Agencję, we współpracy z PWSZ w Suwałkach projektu „Studencka przedsiębiorczość - II edycja”, 60 studentów tej uczelni wzięło udział w szkoleniach oraz otrzymało wsparcie doradcze w zakresie tworzenia przedsiębiorstw typu spin-off i spin-out. W ramach projektu przeprowadzony został konkurs na najlepszy biznesplan firmy wykorzystującej zasoby uczelni – zwycięzcy konkursu otrzymali atrakcyjne nagrody rzeczowe.

Od 1 kwietnia 2011 roku rozpoczęła się realizacja kolejnego projektu promującego wysoko innowacyjną przedsiębiorczość typu spin-off – spin-out, pn. „Transfer w przedsiębiorczość”.

Od 2008 r. Agencja Rozwoju Regionalnego „ARES” SA prowadzi Lokalne Punkty Konsultacyjne KSU (w Suwałkach, Łomży i Białymstoku) w ramach których wszystkie osoby prowadzące oraz chcące rozpocząć działalność gospodarczą mogą uzyskać bezpłatne usługi informacyjne.

Suwałsko – Mazurska Szkoła Biznesu i Zarządzania prowadzona przez ARR Ares S.A. szczególnie dużą wagę zwraca na przygotowanie oferty z uwzględnieniem takich cech, jak: innowacyjność, kreowanie przyszłych potrzeb rynku oraz wspieranie rozwoju nowych zawodów i specjalności, które decydują o skuteczności funkcjonowania na współczesnym rynku pracy.

W ramach tej działalności prowadzone są szkolenia otwarte i zamknięte oraz seminaria. Działalność edukacyjna prowadzona jest poprzez formy szkolne i pozaszkolne.

1. Działalność edukacyjna prowadzona jest na poziomie policealnym i średnim.

1.1. Na poziomie policealnym: Szkoła Policealna

Tabela 3.1.1 Działalność Funduszy Pożyczkowych ARR ARES S.A. w 2010 r.

	Liczba (szt.)	Wartość (tys. zł)
Pożyczki wypłacone ogółem	74	11 285
Pożyczki wg przeznaczenia		
cele obrotowe	23	3 830
cele inwestycyjne	21	2 972
cele obrotowo-inwestycyjne	30	4 483
Pożyczki wg liczby zatrudnionych (zatrudnienie średnioroczne) u pożyczkobiorcy		
do 9 osób	58	6 747
od 10 do 49 osób	11	2 488
od 50 do 249	5	2 050
od 250 i więcej osób	0	0
Pożyczka wg statusu pożyczkobiorcy	74	
do 12 miesięcy od zarejestrowania działalności gospodarczej	18	
powyżej 12 miesięcy od zarejestrowania firmy	56	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ARR ARES S.A.

„ARES” w systemie zaocznym w zawodach technik rolnik, technik usług kosmetycznych, technik bezpieczeństwa i higieny pracy, technik ekonomista, technik rachunkowości oraz technik logistyk

1.2. Na poziomie średnim (dla absolwentów szkół zawodowych)

◊ Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych „ARES” dwuletnie w systemie zaocznym, oraz

◊ Uzupełniające Technikum Zawodowe dla Dorosłych „ARES” trzyletnie w systemie zaocznym w zawodzie technik mechanik, technik technologii drewna, technik elektryk, technik budownictwa

2. Kształcenie pozaszkolne prowadzone jest w formie kursów i szkoleń.

3. Centrum Doskonalenia Nauczycieli ARR „ARES” prowadzi kursy doskonalące dla nauczycieli według zapotrzebowania nauczycieli i dyrektorów szkół.

Aktywność edukacyjna SMSBiZ opiera się o realia makrootoczenia. Szkoła prowadzić będzie formy kształcenia odpowiadające na aktualne zapotrzebowanie zmieniającego się rynku pracy i zapotrzebowania podmiotów gospodarczych.

Suwałska Specjalna Strefa Ekonomiczna

Suwałska Specjalna Strefa Ekonomiczna jest jedną z najdłuższych istniejących stref ekonomicznych w kraju. Składa się z sześciu wydzielonych obszarów na terenie Suwałk, Elku, Goldapi, Grajewu, Małkini Górnej oraz Białegostoku o łącznej powierzchni 342 766,2 ha, na których przedsiębiorcy prowadzą działalność gospodarczą na preferencyjnych warunkach. Strefa oferuje inwestorom tereny przemysłowe wyposażone w pełną infrastrukturę techniczną oraz posiadające miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. W Suwałskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej – Podstrefie Suwałki – inwestor może uzyskać ulgi w podatkach lokalnych oraz korzystać z pomocy publicznej w formie zwolnienia dochodu z podatku dochodowego w kolejnych latach aż do momentu odzyskania 50% wartości nakładów inwestycyjnych poniesionych przez przedsiębiorcę (firmy z sektora Małych i Średnich Przedsiębiorstw uprawnione są do odzyskania odpowiednio nawet 70% i 60% nakładów inwestycyjnych). O atrakcyjności inwestycyjnej Suwałskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej stanowią również: niskie koszty pracy i dostępność wykwalifikowanych pracowników oraz bezpośrednie sąsiedztwo wschodniej granicy Unii Europejskiej (bliskość Rosji i Białorusi).

Podstrefa Suwałki zlokalizowana jest pomiędzy drogą krajową nr 8 (Via Baltica) a drogą nr 655, w bezpośrednim sąsiedztwie linii kolejowej i lotniska V klasy, w pobliżu planowanej obwodnicy miasta i zajmuje obszar około 117 ha. W Podstrefie Suwałki działają 24 firmy, które zatrudniają w sumie 2,5 tys. osób (stan na 31.12.2010 r.). Łączna wartość nakładów w Podstrefie Suwałki wynosi 356 767 887 zł

Tabela 3.1.2 Firmy działające w Suwałskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej (podstrefie Suwałki)

Branża	Nazwa firmy
Maszynowa	EUROHEAT HQ Sp. z o.o.
Chemiczna	ATLAS Sp. z o.o.*
Mechanika precyzyjna - sprzęt akwarystyczny	AQUAEL Sp. z o.o.
Metalowa	MALOW Sp. z o.o. GASSTECH Sp. z o.o.
Rolno-spożywcza	A.N.N.O. HIMAL Sp. z o.o.
Drzewna, Stolarstwo otworowa	PORTA KMI Poland Sp. z o.o. ORTIS Sp. z o.o. (Decco)* LUTOSTAŃSKI Sp. z o.o. CDM Sp. z o.o. DREWKAR Sp. jawna
Tworzywa sztuczne	NORD-PLAST Sp. z o.o. SALAG Sp. komandytowa
Elektryczna	ELPAR II Sp. z o.o.
Odzieżowa	RECMAN Sp. jawna
Materiały budowlane	TRAFFIC Sp. z o.o.
Elektroniczna	MEGAPOL Sp. z o.o.
Papiernicza	PADMA ART Sp. jawna
Drzewna	Zakład Stolarsko-Tapicerski Władysław Walendzewicz
Spożywcza	SIDO SIDOREK, WRÓBLEWSKI Sp. j. ANIMEX S.A.* MISPOL S.A.
Komputerowa	IDEA NORD Sp. z o.o.
Metalowa, energetyczna	ENCO NORD Sp. z o.o.

*Firmy działające w SSSE bez zezwoleń

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych dostarczonych przez SSSE

3.2. Rynek pracy

Zatrudnienie i wynagrodzenia

Na koniec 2010 r. na terenie Miasta Suwałki, w podmiotach gospodarczych zatrudniających powyżej 9 osób, pracowało 14 685 osób, w tym 6 443 osób w sektorze publicznym oraz 8 242 osób w sektorze prywatnym (statystyki prowadzone przez Główny Urząd Statystyczny nie obejmują zatrudnienia w podmiotach zatrudniających poniżej 9 osób). Najwięcej osób zatrudnionych było w przemyśle (3 548 osób), edukacji (2 169 osób), handlu hurtowym i detalicznym oraz naprawach pojazdów (1 867 osób), opiece zdrowotnej (1 645 osób), a także administracji publicznej (1 241 osób). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na terenie Miasta Suwałki

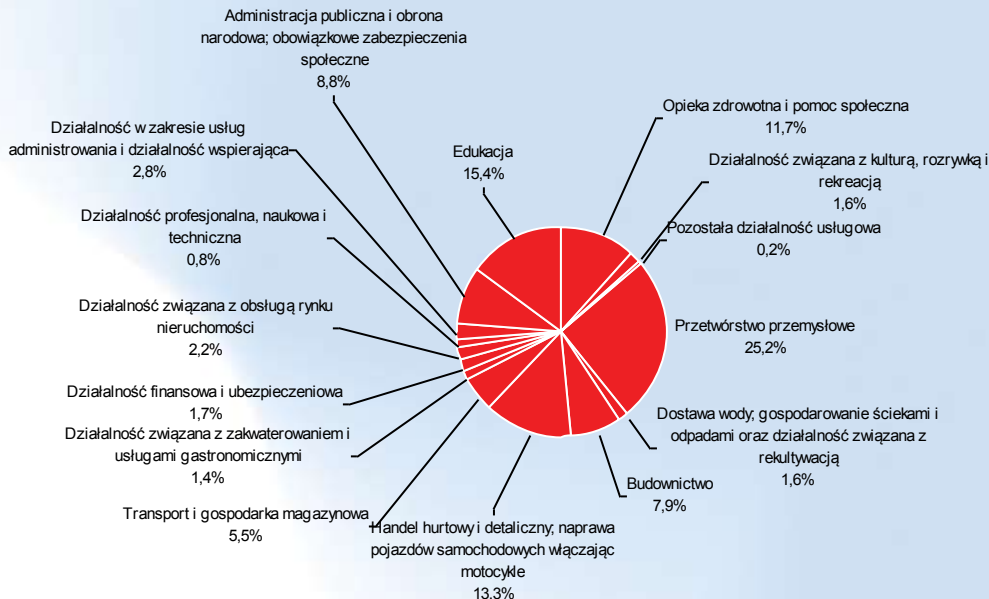
w roku 2010 wynosiło 2 811,61 zł i było o 100,93 zł (3,6%) wyższe niż w roku 2009 (2 710,68 zł), przy czym w sektorze publicznym wynosiło 3 415,32 zł, a w sektorze prywatnym 2 339,69 zł. Najwięcej zarabiali zatrudnieni w administracji publicznej i obronie narodowej (4 171,82 zł miesięcznie), w sektorze finansowym i ubezpieczeniowym (4 112,96 zł miesięcznie) oraz obsłudze nieruchomości (3 549,76 zł miesięcznie). W 2010 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na terenie Miasta Suwałki stanowiło niespełna 73% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w kraju.

Tabela 3.2.1 Przeciętne zatrudnienie i przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w przedsiębiorstwach zatrudniających powyżej 9 osób w mieście Suwałki w 2010 r.

Wyszczególnienie	Przeciętne zatrudnienie	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł
Ogółem	14 685	2 811,62
Sektor publiczny	6 443	3 415,32
Sektor prywatny	8 242	2 339,69
Przetwórstwo przemysłowe	3 548	2 277,20
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	227	3 128,27
Budownictwo	1 117	2 597,43
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	1 867	2 121,31
Transport i gospodarka magazynowa	774	2 638,78
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	193	1 522,50
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	234	4 112,96
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	307	3 549,76
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	108	2 446,60
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	397	1 500,23
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	1 241	4 171,82
Edukacja	2 169	3 306,57
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1 645	3 167,10
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	223	2 838,04
Pozostała działalność usługowa	35	1 882,62

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Białymstoku

Wykres 3.2.1 Struktura zatrudnienia wg sekcji w 2010 roku

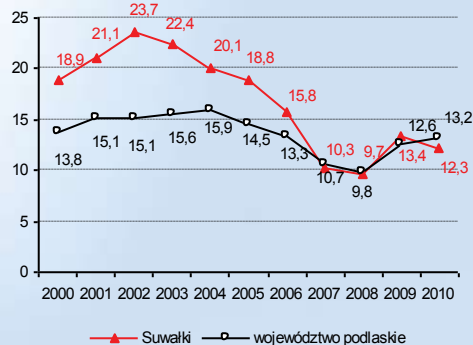

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Białymstoku

Bezrobocie

Na koniec 2010 r. stopa bezrobocia w Suwałkach wyniosła 12,3% i była równa przeciętnej stopie bezrobocia w kraju oraz niższa niż przeciętna stopa bezrobocia w województwie podlaskim (13,2%). Liczba zarejestrowanych bezrobotnych spadła w porównaniu z grudniem 2009 r. o około 200 osób i wynosiła na koniec 2010 r. 3 566 osób. W tej liczbie osoby nigdy niepracujące stanowiły 17%, a osoby długotrwale bezrobotne 42%. Spośród osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Suwałkach w 2010 roku, kobiety stanowiły ponad 55% ogółu bezrobotnych. Ponad 55% bezrobotnych nie miała średniego wykształcenia.

Wykres 3.2.2 Stopa bezrobocia w latach 1999-2010

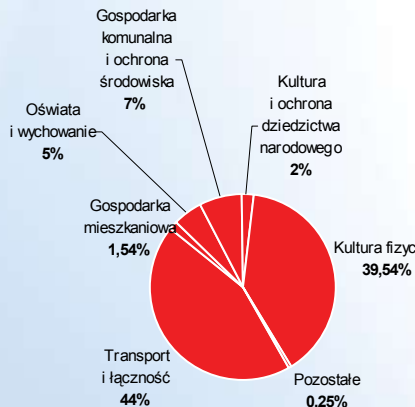

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

3.3. Inwestycje

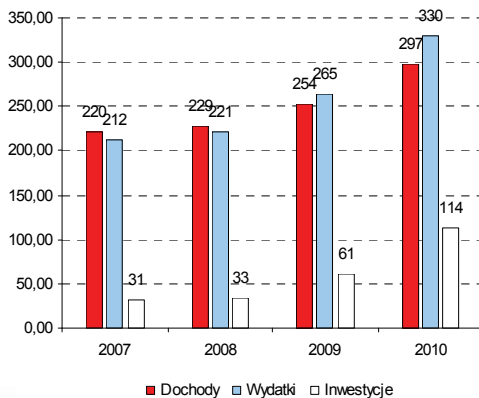
Struktura wydatków inwestycyjnych

Wykres 3.3.1 Struktura wydatków inwestycyjnych miasta Suwałki w 2010 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Wykres 3.3.2 Budżet Miasta Suwałki w latach 2007-2010 (w mln zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2009-2010

Największe zadania inwestycyjne

W 2010 roku poziom wydatków inwestycyjnych wyniósł ponad 114 mln zł co stanowiło 1/3 wszystkich wydatków miasta. Największy udział w wydatkach inwestycyjnych miasta (44%) miały działania uwzględniające rozwój i poprawę transportu i łączności, jak: przebudowa ulicy Reja i II etap projektu poprawy systemu transportu publicznego, które w sumie wyniosły ponad 38 mln zł oraz wiele mniejszych zadań. Znaczące nakłady - 33,7 mln zł zostały przeznaczone na budowę aquaparku co stanowiło 76% nakładów przeznaczonych na rozwój kultury fizycznej i sportu. Pozostałe pomniejsze działania uwzględniały inwestycje takie jak: budowa ulicy Armii Krajowej, rozbudowa bazy turystycznej oraz przebudowa hali Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach.

Zgodnie z Rankiem *Rzeczpospolitej*, Miasto Suwałki znalazło się na piątym miejscu w kraju, a pierwszym w województwie pod względem wartości inwestycji w 2010 r. w przeliczeniu na jednego mieszkańca - 1 646 zł/os.

Tabela 3.3.1 Wydatki inwestycyjne w przeliczeniu na jednego mieszkańca w 2010 r.

Poz.	Miasto	Województwo	Wydatki inwestycyjne na osobę (w zł)
1	Sopot	pomorskie	4 845
2	Żory	śląsk	2 347
3	Przemyśl	podkarpackie	2 023
4	Włocławek	kujawsko-pomorskie	1 739
5	Suwałki	podlaskie	1 646
6	Białystok	podlaskie	1 601
...	...	...	...
13	Łomża	podlaskie	1 368

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gazety „Rzeczpospolita” z 17 maja 2011 r.

Tabel 3.3.2 Wydatki miasta Suwałki na zadania inwestycyjne o wartości powyżej 500 tys. zł w 2010 roku

Nazwa zadania	Wartość wydatków 2010 roku
Transport i łączność	
Przebudowa drogi krajowej nr 8 w granicach administracyjnych miasta Suwałki - przebudowa skrzyżowania ulicy Utrata z ulicami Dwernickiego i Kolejową	1 562 576,00
Przebudowa ul. Staniszewskiego	1 804 253,00
Przebudowa ulicy Buczka w ciągu drogi wojewódzkiej nr 655 - połączenie Buczka - Sportowa	1 500 000,00
Przebudowa ul. Reja w ciągu drogi wojewódzkiej nr 655 w Suwałkach	19 045 293,00
Budowa ulicy Armii Krajowej od ul. Reja do ul. Pułaskiego	5 886 624,00
Nakładki asfaltowe na zniszczonych nawierzchniach ulic	580 000,00
Poprawa funkcjonowania systemu transportu publicznego Miasta i Gminy Suwałki - II etap	19 281 377,00
Gospodarka mieszkaniowa	
Przebudowa budynku na lokale socjalne przy ul. Daszyńskiego 10 w Suwałkach	1 500 040,00
Oświata i wychowanie	
Modernizacja sali gimnastycznej w Zespole Szkół nr 10	873 947,00
Termomodernizacja Zespołu Szkół nr 4 w Suwałkach	1 931 223,24
Termomodernizacja Zespołu Szkół nr 6 w Suwałkach	2 030 578,39
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	
Podwyższenie kapitału założycielskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej w Suwałkach	1 068 500,00
Budowa ulic w kwartale: Kościuszki, Chłodna, Noniewicza, Waryńskiego w Suwałkach	930 000,00
„Poprawa infrastruktury publicznych stref przemysłowych w rejonie transgranicznym Litwy i Polski” - Budowa infrastruktury strefy przemysłowej Papiernia w Suwałkach - I etap	6 300 911,00
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	
Miejskie Centrum Usług Publicznych, Kultury i Sportu - sala koncertowo-teatralna w Suwałkach	1 166 606,00
Kultura fizyczna i sport	
Miejskie Centrum Usług Publicznych Kultury i Sportu - Aquapark z pływalnią	33 744 518,00
Wykonanie boiska „Orliki 2012” przy Szkole Podstawowej nr 9	1 340 000,00
Przebudowa hali sportowej OSiR w Suwałkach wraz z zagospodarowaniem terenu	2 470 446,00
Rozbudowa bazy turystycznej Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach wraz z infrastrukturą sportowo-rekreacyjną	7 661 583,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Strategii i Rozwoju Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Inwestycje prywatne

Suwałki Plaza

26 maja 2010 roku odbyło się uroczyste otwarcie Centrum Handlowo Rozrywkowego Suwałki Plaza. Całkowita powierzchnia obiektu wynosi ok. 46 tys. m². W obiekcie, oprócz galerii handlowej, funkcjonuje również część rozrywkowa - kino wielosalowe (z salą kina trójwymiarowego) oraz centrum rozrywki Fantasy Park z kręgielnią, salą bilardową, klubem muzycznym i cocktail-barem. W związku z inwestycją przebudowane zostały na koszt inwestora 3 skrzyżowania (Dwernickiego-Kolejowa, Dwernickiego-Noniewicza, Noniewicza-Żeromskiego) oraz skrzyżowanie ulic Utrata i Dwernickiego, na które przebudowę inwestor wyłożył 1 mln zł.

Tesco Extra

Trwa budowa marketu Tesco pomiędzy ulicami Bulwarową i Kościuszki. Powierzchnia obiektu wynosić będzie ok. 7 tys. m² z czego 5 tys. zajmować będzie market Tesco a pozostałe 2 tys. galeria handlowa. Obiekt będzie się składał co najmniej z dwóch kondygnacji, a elewacja będzie wykonana z materiałów typu: klinkier i szkło. Na potrzeby przedsięwzięcia przebudowywany jest plac św. Krzyża, współfinansowany ze środków inwestora w kwocie 2,5 mln zł. Ponadto inwestor przebuduje ulice pomiędzy swoim terenem i sklepem Chata na własny koszt.

Obi i Carrefour

10 czerwca 2011 roku nastąpiło otwarcie kolejnego dużego kompleksu handlowego OBI o powierzchni ok. 10 tys. m². OBI i Carrefour przeznaczyło również ok. 8 mln zł na budowę i przebudowę przyległej infrastruktury drogowej m.in. ul. Armii Krajowej, na której budowę przeznaczono 5,5 mln zł na odcinku od ul. Reja do ul. Puławskiego. W kolejnym etapie zostanie zbudowany obiekt firmy Carrefour, którego dokładne parametry nie są jeszcze znane.

IV

Infrastruktura Techniczna

4.1. Infrastruktura drogowa

W granicach Miasta Suwałki znajduje się 179,23 km dróg publicznych, z czego 80% stanowią drogi gminne i powiatowe, a pozostałe 20% krajowe i wojewódzkie. W 2010 roku powstało dodatkowe 0,59 km dróg powiatowych - ul. Tysiąclecia Litwy. Ponadto ukończony został remont ul. Reja w ciągu drogi wojewódzkiej jak również ul. Staniszeńskiego. Ogółem w 2010 roku przebudowano i wyremontowano 6,3 km dróg.

Tabela 4.1.1 Struktura i koszty utrzymania sieci drogowej w Suwałkach w latach 2008-2010

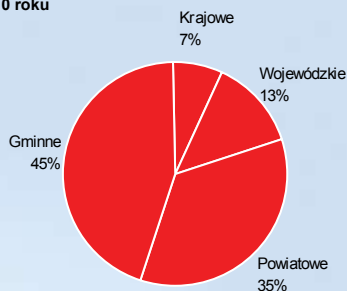
Klasyfikacja dróg	Długość drogi w 2010 r. [km]	Poniesione nakłady [tys. zł]		
		2008	2009	2010
Krajowe	12,91	1 739,13	3 233,6	5 768,02
Wojewódzkie	23,57	4 097,81	5 129,71	23 616,74
Powiatowe	62,20	4 535,20	6 047,56	11 660,65
Gminne	80,55	8 623,8	8 668,08	9 429,79
Ogółem	179,23	18 995,94	23 078,95	50 475,20

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiej Dyrekcji Inwestycji w Suwałkach

Drogi rowerowe

W 2010 r. wybudowano 4,68 km wydzielonych ścieżek rowerowych i 1,08 km ciągu pieszorowerowego. Na koniec 2010 r. w Suwałkach funkcjonowało 35,22 km ścieżek rowerowych i ciągów pieszorowerowych.

Wykres 4.1.1 Struktura długości sieci drogowej w Suwałkach w 2010 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiej Dyrekcji Inwestycji w Suwałkach

4.2. Infrastruktura komunalna

Wodociągi i kanalizacja

Miasto posiada dobrze rozwiniętą gospodarkę wodno-ściekową prowadzoną przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Suwałkach Sp. z o.o.

Woda dostarczana do sieci wodociągowej miasta pochodzi z 19 studni głębinowych. Ujmowana woda (woda surowa) w stanie naturalnym tylko warunkowo nadaje się do picia i do potrzeb gospodarczych ze względu na przekroczenia dopuszczalnych stężeń żelaza i manganu. Dostosowanie jakości wody do obowiązujących wymagań odbywa się w powstałej w 2005 r. stacji uzdatniania wody.

Miejska sieć wodociągowa uległa w ostatnich latach rozbudowie w ramach realizowanego przez Miasto i PWiK w Suwałkach Sp. z o.o. programu inwestycyjnego. W efekcie przeprowadzonych inwestycji zaopatrzeniem w bieżącą wodę objętych jest 99,8 % mieszkańców Suwałk. Odprowadzane miejską siecią kanalizacji sanitarnej ścieki dostarczane są do miejskiej oczyszczalni ścieków spełniającej wymagania stawiane tego typu obiektom. Poziom objęcia mieszkańców miasta usługą odbioru ścieków siecią kanalizacji sanitarnej wynosi 95,2 %. Tak wysoki wskaźnik jest również wynikiem podjętych w ostatnich latach działań.

Prowadzone w mieście w latach 2008-2010 inwestycje z zakresu gospodarki wodno-ściekowej w dużym stopniu objęte są nowym projektem wspartym finansowo w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Projekt pod nazwą „Modernizacja oczyszczalni ścieków i rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej w Suwałkach” realizowany jest w dwóch etapach. Etap pierwszy, zgodnie z przyjętym nowym harmonogramem wdrażania projektu realizowany będzie w latach 2007-2011 i zawiera następujące zadania:

- ◇ budowę sieci wodociągowych o łącznej długości 7,4 km,
- ◇ budowę sieci kanalizacji sanitarnej o łącznej długości 3,3 km,
- ◇ modernizację oczyszczalni ścieków, na którą składają się: intensyfikacja usuwania azotu, modernizacja systemu sterowania i monitoringu pracą oczyszczalni, zakup urządzeń do obróbki skratek i piasku,
- ◇ wykonanie monitoringu sieci wodociągowej w połączeniu z systemem GIS.

Całkowity koszt realizacyjny etapu pierwszego, wg studium wykonalności wyniesie 15 319 380 zł netto, w tym refundacja z UE 10 567 308 zł netto (68,98%).

Etap drugi planowany do realizacji w latach 2008-2012 przewiduje następujące zadania:

- ◇ budowę sieci wodociągowych o łącznej długości 0,2 km,
- ◇ budowę sieci kanalizacji sanitarnej o łącznej długości 0,2 km,
- ◇ modernizację gospodarki osadowej na oczyszczalni ścieków - budowa suszarni osadów ściekowych,
- ◇ wybudowanie urządzeń do hermetyzacji i dezodoryzacji oczyszczalni ścieków.

Całkowity koszt realizacyjny etapu, wyniesie 32 134 432 zł netto, w tym refundacja 22 613 481 zł netto (70,37%).

Do eksploatacji w 2010 roku przekazano 4,6 km sieci wodociągowej i 1,1 km sieci kanalizacji sanitarnej, na które poniesiono nakłady wysokości ponad 2 mln zł. Dokonano również remontów 0,73 km sieci kanalizacji sanitarnej na łączną kwotę 278,9 tys. zł.

Tabela 4.2.1 Długość miejskiej sieci wodociągowej w Suwałkach (w km)

	2007	2008	2009	2010
Dł. sieci	128,6	131,3	134,2	138,8
Dł. przyłączy	64,8	66	67,7	68,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych
PWIK w Suwałkach Sp. z o.o.

Tabela 4.2.2 Długość miejskiej sieci kanalizacyjnej w Suwałkach (w km)

	2007	2008	2009	2010
Dł. sieci	86,3	91,8	92,8	93,9
Dł. przyłączy	22,6	28	31,4	32,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych
PWIK w Suwałkach Sp. z o.o.

Gospodarka odpadami

Odpady komunalne z terenu Suwałk kierowane są do odzysku, do Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych, funkcjonującego w oparciu o przyjazną środowisku technologię kompostowania odpadów.

Od 1997 r. funkcjonuje w Suwałkach selektywna zbiórka odpadów komunalnych, która objęła wszystkich mieszkańców miasta.

W ramach organizowanej przez władze miasta gospodarki odpadami komunalnymi prowadzone są w Suwałkach:

- ◇ zbiórka odpadów wielkogabarytowych i niebezpiecznych,
- ◇ zbiórka przeterminowanych leków,
- ◇ zbiórka zużytych baterii,
- ◇ zbiórka zużytego oleju.

Prowadzone przez Miasto działania ograniczają nieprawidłowości w postępowaniu z odpadami jednocześnie utrzymując ilość odpadów trafiających na składowiska na względnie stałym poziomie.

Niewielkie ilości odpadów z sąsiednich gmin wiejskich dostarczane są obecnie nie do suwalskiej kompostowni lecz do składowiska pod Sokółką. Pozytywnym zjawiskiem jest malejący udział odpadów trafiających na składowisko – w 2010 r. było to 54% dostarczonych do Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych odpadów

Tabela 4.2.3 Gospodarka odpadami komunalnymi w Suwałkach (w tonach)

	2007	2008	2009	2010
Dostarczone odpady w tym:	17 542	18 248	17 370	18 289
Odzyskane surowce wtórne	778	623	794	787
Odpady na składowisku	10 174	10 057	9 513	9 964
Kompost surowy (produkcja)	4 868	4 479	4 480	4 361

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych w Suwałkach

(w roku 2009 – 55%). Pozostała część odpadów zostaje zagospodarowana w wyniku procesów odzysku.

W Suwałkach funkcjonuje również składowisko odpadów przy ul. Staniszewskiego, które poddawane jest sukcesywnej rekultywacji.

Ciepłownictwo i gazownictwo

Ciepłownictwo

Głównym producentem i dystrybutorem energii ciepłej do celów grzewczych w mieście jest Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Suwałkach Sp. z o.o. Wobec problemu z zanieczyszczeniem powietrza, szczególnie pyłem w wyniku „niskiej emisji”, władze Miasta wspierają działania inwestycyjne spółki zmierzające do rozbudowy sieci ciepłowniczej i likwidacji możliwie dużej ilości kotłowni lokalnych.

Tabela 4.2.4 Długość miejskiej sieci ciepłowniczej (w km)

	2007	2008	2009	2010
Długość sieci	63	65	65	73,2
Dł. sieci preizolowanej	22	23,8	28	33,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PEC w Suwałkach Sp. z o.o.

W latach 2005-2010 PEC w Suwałkach Sp. z o.o. wybudował 5,5 km nowej sieci ciepłej. Jednocześnie modernizacja sieci objęła 16,3 km sieci, co przyczyniło się do wzrostu długości sieci preizolowanej o 139%, w wyniku czego sieć preizolowana stanowi już 43% całości sieci. Działania te z jednej strony zmniejszają ilość zanieczyszczeń trafiających do powietrza z kotłowni indywidualnych, a z drugiej ograniczają straty ciepła w trakcie jego przesyłu do odbiorców zmniejszając ilość spalanego paliwa.

Wydłużenie miejskiej sieci ciepłowniczej pozwoliło na podłączenie w latach 2005-2010 kolejnych budynków odbierających 15 MW energii ciepłej. Najważniejszą inwestycją zrealizowaną w Suwał-

kach w ostatnich latach jest budowa w Ciepłowni Głównej skojarzonego źródła ciepła i energii elektrycznej. Urządzenie pozwala na jednoczesne wytwarzanie energii ciepłej oraz do 7 MW energii elektrycznej z dużym ograniczeniem negatywnego wpływu wytwarzania energii na środowisko naturalne. Walory środowiskowe przedsięwzięcia pozwoliły na uzyskanie dotacji ze środków europejskich w wysokości 10,6 mln zł na realizację inwestycji, przy całkowitym koszcie inwestycji wynoszącym 41,5 mln zł.

W 2010 roku PEC przeznaczył ponad 7,5 mln zł na inwestycje z czego ok. 6 mln zł wykorzystano do budowy i modernizacji sieci i węzłów ciepłowniczych.

Gazownictwo

Słabo rozwiniętym elementem infrastruktury technicznej miasta jest sieć gazownicza. Miasto nie jest podłączone do sieci magistralnej. Mieszkańcy części miasta zaopatrywani są w sieciowy gaz propan-butan z rozprężarni. Długość sieci gazowniczej wynosi 14,3 km i pozwala na podłączenie 5 294 mieszkań, głównie w budownictwie wielorodzinnym.

Sytuacja może ulec zmianie w najbliższym czasie w wyniku budowy, przez podmioty prywatne, 2 rozprężarni ciekłego gazu ziemnego. Pozwoliłoby to na wymianę nośnika energii w istniejącej sieci, a z drugiej strony na zaopatrzenie w gaz sieciowy terenów Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej oraz osiedli zabudowy jednorodzinnej.

Zieleń miejska

Powierzchnia terenów zieleni miejskiej w Suwałkach w roku 2010 wynosiła ok. 300 ha, w tym ok. 80 ha zieleni zorganizowanej. Tereny te przedstawiają różne formy funkcjonalne: parki, skwery, bulwar nadrzeczny, zieleń przyuliczna, kwietniki sezonowe i bylinowe, nieużytki. Jej utrzymaniem zajmuje się powołany w 2003 r. zakład budżetowy miasta – Zakład Usług Komunalnych (ZUK). W ramach wykonywania powierzonych mu obowiązków Zakład w ostatnich latach wykonywał prace wzbogacające miejskie tereny zielone.

Tabela 4.2.5 Prace na miejskich terenach zielonych w latach 2008-2010

Rodzaj prac	2008	2009	2010
Wykonanie i renowacja zieleńców (ha)	0,65	1,14	4,03
Nasadzenia drzew (szt.)	310	245	1 088
Nasadzenia krzewów (szt.)	4 096	2 489	11 550

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Zakłady i spółki komunalne

Infrastrukturę techniczną w Suwałkach obsługują zakłady i spółki komunalne. To one świadczą mieszkańcom usługi:

- ◇ zaopatrzenia w wodę i odbioru ścieków – Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Suwałkach Sp. z o.o.,
- ◇ zaopatrzenia w ciepło – Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Suwałkach Sp. z o.o.,
- ◇ odbioru odpadów komunalnych – Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej

w Suwałkach Sp. z o.o. (prowadząca również komunikację miejską),

- ◇ zagospodarowania odpadów komunalnych – Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych w Suwałkach,
- ◇ Utrzymanie czystości w mieście i pielęgnacja terenów zielonych – Zakład Usług Komunalnych.

Ponadto miasto jest udziałowcem w czterech innych spółkach .

Tabela 4.2.6 Spółki z udziałem Miasta Suwałki

Spółka	Aktywa		Udział Miasta w kapitale zakładowym
	2009	2010	
PWiK w Suwałkach Sp. z o.o.	52 202 000	53 486 000	100%
PEC w Suwałkach Sp. z o.o.	29 063 000	29 063 000	100%
PGK w Suwałkach Sp. z o.o.	7 843 000	8 911 500	100%
Targowiska Miejskie w Suwałkach Sp. z o.o.	830 000	830 000	100%
Park Naukowo-Technologiczny Polska-Wschód w Suwałkach Sp. z o.o.	6 093 000	6 093 000	98,9%
Suwałska Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A.	19 967 900	19 967 900	12,4%
Agencja Rozwoju Regionalnego „ARES”	1 357 000	1 357 000	14,74%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego w Suwałkach

W okresie objętym raportem ww. podmioty komunalne prowadząc obsługę miasta i jego mieszkańców podejmowały działania zmierzające do poprawy jakości swoich usług, w tym również poprzez modernizację i rozbudowę zaplecza technicznego prowadzonej działalności.

PGK w Suwałkach Sp. z o.o. została w 2010 r. wyposażona w 15 nowych autobusów niskopodłogowych oraz system zarządzania komunikacją miejską w ramach II etapu projektu poprawy jakości funkcjonowania komunikacji miejskiej w Suwałkach.

Tabela 4.2.7 Komunalne zakłady budżetowe Miasta Suwałki

Zakład	Profil działalności
Zarząd Budynków Mieszkalnych	zarząd gminnym zasobem mieszkaniowym
Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych w Suwałkach.	odzysk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych
Zakład Usług Komunalnych w Suwałkach	utrzymanie czystości terenów komunalnych oraz zieleni miejską

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Tabela 4.2.8.: Główne inwestycje spółek komunalnych w latach 2006-2010

PWiK w Suwałkach Sp. z o.o.	Nakłady	Okres inwestycji
Poprawa jakości wody w Suwałkach	10,9 mln euro w tym 50% środki UE	2003-2008
Modernizacja oczyszczalni ścieków i rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej w Suwałkach	47,5 mln zł (w tym 33,2 mln zł środki UE)	2007-2014
PEC w Suwałkach Sp. z o.o.		
Rozbudowa sieci	17,78 mln zł	2006-2009
Budowa zespołu kogeneracyjnego	41,5 mln zł (w tym 10,6 mln zł środki UE)	2008
Park Naukowo-Technologiczny Polska-Wschód w Suwałkach Sp. z o.o.		
Budowa infrastruktury parku	12,6 mln zł (w tym 9 mln zł środki UE)	2005-2008
Budowa obiektów kubaturowych	54,7 mln zł (w tym 46,5 mln zł środki UE)	2010-2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych spółek komunalnych

4.3. Transport

Komunikacja miejska

Miejska sieć linii autobusowych składa się z 16 linii autobusowych o łącznej długości 225 km. Zgodnie z porozumieniem zawartym 12 grudnia 2007 r. pomiędzy Miastem Suwałki i Gminą Suwałki suwalska komunikacja miejska obsługuje ruch wewnątrzmijski oraz przyległe tereny podmiejskie, w tym Żyliny, Poddubówek, Dubowo, Płociczno, Krzywe, Nową Wieś. Dzienny przebieg wszystkich autobusów wynosi średnio 4 480 wozokilometrów.

Tabela 4.3.1 Średni wiek taboru miejskiej komunikacji autobusowej w Suwałkach

	2006	2009	2010
Średni wiek	13,5	9	3,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PGK w Suwałkach Sp. z o.o.

Łączna liczba przystanków miejskiej komunikacji autobusowej wynosi 235 szt., w tym 66 (około 28 %) w strefie podmiejskiej.

Operatorem komunikacji jest Zakład Komunikacji Miejskiej Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej w Suwałkach Sp. z o.o. którą miasto Suwałki zobowiązało do świadczenia usług z zakresu lokalnego transportu zbiorowego. W godzinach szczytowych komunikację obsługuje 27 spośród 37 autobusów będących na stanie Spółki.

Rosnące natężenie ruchu samochodowego w mieście zmusza to podejmowania działań odciążających układ komunikacyjny miasta. Działaniem takim jest próba zwiększenia udziału przejazdów komunikacją miejską kosztem przejazdów pojazdami indywidualnymi. Służy temu realizacja projektu poprawy jakości funkcjonowania komunikacji miejskiej w Suwałkach mającego zwiększyć atrakcyjność komunikacji autobusowej. W ramach projektu:

- ♦ zakupionych zostało 27 nowych autobusów niskopodłogowych (w I etapie, w 2009 r. zakupiono 12, pozostałe zosta-

ły dostarczone w 2010 r. w ramach II etapu projektu),

- ♦ wybudowano i zmodernizowano 43 zatoki autobusowe (19 zostało wykonanych w 2009 r., pozostałe w 2010 r.),
- ♦ zainstalowano 44 nowych wiat autobusowych (w 2009 r. 20 szt., pozostałe w 2010 r.),
- ♦ zakupiono i wdrożono elektroniczny system zarządzania komunikacją miejską,
- ♦ 10 przystanków zostało wyposażonych w tablice elektroniczne, a pozostałe otrzymają wirtualne tablice w Internecie,
- ♦ zakupiono pojazd pogotowia technicznego oraz pojazd wsparcia logistycznego (2010 r.),
- ♦ PGK w Suwałkach Sp. z o.o. zmodernizowało budynek naprawy taboru.

Łączna wartość inwestycji wyniosła 33 62 049,67 zł, w tym 24 474 790,99 zł to środki zewnętrzne z Unii Europejskiej.

Ponadto w 2010 r. została opracowana koncepcja optymalizacji komunikacji miejskiej, której wynikiem będzie wprowadzenie w 2011 r. nowych rozkładów jazdy autobusów, bardziej dostosowanych do rzeczywistych potrzeb mieszkańców.

Transport indywidualny

Podobnie jak w latach poprzednich, rok 2010 był kolejnym rokiem wzrostu liczby pojazdów zarejestrowanych w Suwałkach. Według stanu na dzień 31.12.2010 r. w Suwałkach było ich prawie 34,8 tys. szt., co w stosunku do roku poprzedniego przełożyło się na wzrost o 7,8% i aż o 25,7% więcej niż w 2006 r.

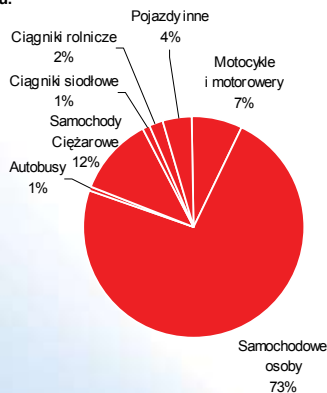
Tabela 4.3.2.: Liczba pojazdów zarejestrowanych w Suwałkach w latach 2006-2010 (bez uwzględnienia naczep)

Rodzaj pojazdu	Liczba pojazdów w dniu 31 grudnia				
	2006	2007	2008	2009	2010
Motocykle i motorowery	1 880	2 034	2 251	2 542	2 700
Samochody osobowe	21 152	22 860	24 598	25 842	26 535
Autobusy	181	181	183	194	213
Samochody ciężarowe	3 655	3 738	3 811	4 074	4 225
Ciągniki siodłowe	258	326	335	371	396
Ciągniki rolnicze	592	634	634	751	765
Ogółem	27 718	29 773	31 812	33 774	34 834

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Komunikacji Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Wykres 4.3.1 Struktura zarejestrowanych pojazdów w 2010 roku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Komunikacji Urzędu Miejskiego w Suwałkach

4.4. Zasoby mieszkaniowe

Budownictwo mieszkaniowe

Wieloletni zastój w budownictwie mieszkaniowym Suwałk spowodował duże zapotrzebowanie na nowe mieszkania. Rosnąca stabilizacja finansowa mieszkańców miasta wpłynęła na zauważalne ożywienie na rynku budowlanym w drugiej połowie dekady.

Z danych wynika, że sytuację na rynku mieszkaniowym w Suwałkach poza zapotrzebowaniem na lokale kształtował w ostatnich latach również światowy kryzys gospodarczy. Rosnący rynek budowlany zatrzymany został w 2008 r. w wyniku wprowadzenia przez banki ograniczeń w udzieleniu kredytów hipotecznych. Malejąca ilość pozwoleń na budowę sugeruje utrzymanie się spadkowej tendencji na rynku również w 2010 r.

W ciągu ostatnich 4 lat oddano w Suwałkach do użytkowania łącznie 1 047 mieszkań. Szczególnym rokiem okazał się rok 2008 kiedy oddano do użytkowania aż 434 nowych lokali mieszkalnych. W 2009 oddano już o 42% mniej, a 2010 żadnego. Wartym zauważenia aspektem rynku mieszkaniowego jest dominująca rola mieszkań budowanych w budynkach wielomieszkaniowych na sprzedaż bądź wynajem. Stanowiły one w przedstawianym okresie 73% wszystkich nowooddanych mieszkań.

Spadek liczby wydawanych pozwoleń na budowę sugeruje że nagromadzony przez lata popyt na mieszkania w Suwałkach zostaje powoli zaspokajany.

Tabela 4.4.2 Liczba wydanych pozwoleń na budowę w latach 2004-2010

	Warunki zabudowy i zagospodarowania terenu	Pozwolenia na budowę
2004	222	224
2005	235	272
2006	201	250
2007	223	264
2008	239	295
2009	250	320
2010	162	272

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Tabela 4.4.1 Liczba mieszkań na które wydano w Suwałkach pozwolenia na budowę

	2007	2008	2009	2010
Indywidualne	63	64	43	50
Wielomieszkaniowe	527	313	192	28
Łącznie	590	377	235	78

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Komunalny zasób mieszkaniowy

Realizacji zadań Miasta Suwałki z zakresu gminnego budownictwa mieszkaniowego służy gminny zasób mieszkaniowy zapewniający mieszkańcom 6 943 mieszkańcom Suwałk. Zasób ten obejmuje lokale w 100 budynkach będących w pełni własnością miasta oraz w 114 budynkach wspólnot mieszkaniowych.

Tabela 4.4.3 Komunalne zasoby mieszkalne w Suwałkach w latach 2007-2010

	2007	2008	2009	2010
Ilość mieszkań komunalnych	2 290	2 320	2 234	2 233
w tym lokale socjalne	138	140	162	139
Ilość lokali użytkowych	288	291	292	237

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Budynków Mieszkaniowych

W latach 2006-2010 komunalny zasób mieszkaniowy Suwałk zmniejszył się o 51 mieszkań. Spadek ten nastąpił mimo wybudowania w tym okresie 3 nowych budynków z 196 mieszkaniami przy:

- ◇ ul. Daszyńskiego 27,
- ◇ ul. Franciszkańska 10,
- ◇ ul. Franciszkańska 12.

Jest to skutek porządkowania centrum miasta, w ramach którego wyburzono 20 budynków nie spełniających standardów mieszkaniowych oraz sprzedaży zabytkowych budynków, których remont nie znajdował uzasadnienia ekonomicznego.

W latach 2006-2010 sprzedano dotychczasowym najemcom 118 mieszkań komunalnych z bonifikatą ustaloną przez Radę Miejską (18 w 2010 roku).

Tabela 3.4.4 Remonty i modernizacje budynków i lokali komunalnych w 2010 roku

Rodzaj	Liczba budynków	Wartość prac (w zł)
Budynki będące własnością Miasta		
Modernizacje	1	185 063,00
Remonty bieżące	-	684 070,00
Remonty elewacji	6	511 400,00
Remont pokryć dachowych	8	440 809,00
Budynki wspólnot mieszkaniowych		
Termomodernizacja budynków	3	828 272,00
Remonty elewacji i dachów	8	816 671,00
Remonty bieżące	-	300 035,00
Remonty ciągów pieszo-jezdnych		464 561,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Budynków Mieszkaniowych

Tabela 4.4.5 Sprzedaż mieszkań komunalnych w latach 2007-2010

	2007	2008	2009	2010
Ilość mieszkań	31	28	10	18

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Budynków Mieszkalnych

Na uwagę zasługuje wzrost liczby lokali socjalnych niezbędnych do wywiązania się miasta z ustawowych obowiązków wobec mieszkańców oraz zarządców zasobów mieszkaniowych. W okresie ostatnich 4 lat liczba tych lokali w Suwałkach wzrosła o 39. Struktura lokali pod względem ich wyposażenia systematycznie zmienia się w wyniku prowadzonych remontów i modernizacji. Wpływ na strukturę miało również oddanie w latach 2007-2008 136 nowych mieszkań, które zastąpiły lokale o niskim standardzie zlokalizowane w wyburzanych budynkach.

Lokale o pełnym wyposażeniu stanowią 62% całości zasobu mieszkaniowego. Jedynie 2,3% mieszkań komunalnych nie jest wyposażona w instalację wodociągowo-kanalizacyjną.

Istotny wpływ na poziom życia najemców lokali komunalnych mają przeprowadzane remonty

Tabela 4.4.6 Oczekujący na przyznanie mieszkania komunalnego w latach 2007-2010

	2007	2008	2009	2010
Liczba oczekujących	274	383	361	307
Liczba wniosków spełniających kryteria	185	144	130	113
Ilość rodzin zakwalifikowanych	30	27	21	21
Liczba przyznanych lokali	13	31	25	16

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Budynków Mieszkalnych

i modernizacje lokali i budynków komunalnych. Łącznie w latach 2006-2010 Miasto Suwałki poniosło nakłady na poprawę warunków mieszkaniowych w wysokości 45 875 155 zł, w tym 21 685 410 zł na budowę nowych lokali mieszkalnych.

Zarząd Budynków Mieszkalnych w Suwałkach finansuje swoją działalność z przychodów z najmu mieszkań i lokali użytkowych, dzierżawy garaży i gruntów oraz dotacji z budżetu miasta przeznaczonej na remonty zasobów oraz pokrycie kosztów funkcjonowania Działu Lokalowego i działu Dodatków Mieszkaniowych.

V

Przestrzeń Miejska

5.1. Środowisko przyrodnicze

Na terenie Suwałk występują obszary o wysokich walorach przyrodniczych. Rzeźba terenu, na którym zlokalizowane jest miasto jest wynikiem działalności lodowca w okresie naj młodszego zlodowacenia bałtyckiego oraz erozyjnej działalności rzeki Czarnej Hańczy. Dominują dwie jednostki geomorfologiczne: wysoczyzna morenowa (w północnej części miasta) oraz równina sandrową przeciętą doliną Czarnej Hańczy. Mimo zubożenia flory i fauny tych obszarów w wyniku działalności człowieka część terenów miasta nadal stanowi obszar cenny przyrodniczo.

W granicach administracyjnych Suwałk występuje rezerwat przyrody, obszary chronionego krajobrazu, stanowisko dokumentacyjne i liczne pomniki przyrody.

W północnej części miasta na terenie leśnym znajduje się rezerwat archeologiczny „Cmentarzysko Jaćwingów”. Utworzony został w 1959 roku w celu ochrony fragmentu lasu (boru świeżego) z cmentarzyskiem Jaćwingów. Na niewielkiej powierzchni rezerwatu (4,1 ha) mieści się kilkanaście kurhanów pochodzących z II-IV wieku naszej ery, zbudowanych z kamieni w znacznej części przykrytych warstwą ziemi.

W granicach miasta znajdują się fragmenty dwóch, utworzonych w 1998 roku obszarów chronionego krajobrazu o łącznej powierzchni 960,2 hektarów. Obszary te obejmują wyróżniające się krajobrazowo tereny, których przeznaczenie może być związane z turystyką i wypoczynkiem

lub z zapewnieniem stanu względnej równowagi ekologicznej (korytarze ekologiczne). W północnej części miasta znajduje się fragment obszaru „Pojezierza Północnej Suwalszczyzny”, którego celem ochronnym jest zachowanie półnaturalnego krajobrazu o urozmaiconej rzeźbie terenu, z licznymi jeziorami, kemami, ozami i wzniesieniami morenowymi. Drugim obszarem chronionego krajobrazu jest „Puszcza i Jeziora Augustowskie”. Fragment tego obszaru znajduje się w południowej części miasta i obejmuje Las Suwański, stanowiący część jednego z największych i najcenniejszych pod względem przyrodniczym kompleksów leśnych – Puszczy Augustowskiej (obszaru europejskiej sieci Natura 2000).

W północno-wschodniej części, przy ul. Czarnoziem 1, widnieje odsłonięcie geologiczne, które uchwałą Rady Miejskiej z 1995 roku uznane zostało za stanowisko dokumentacyjne „Szwajcaria”. Ochrona tego miejsca ma na celu zachowanie interesującego stanowiska geologicznego z różnowiekowymi poziomami glacialnymi (gliny zwałowe) i dzielącymi je osadami interglacjału emskiego (torfy i mułki), powstałymi 100 000 lat p.n.e. Jest jedynym w północno-wschodniej Polsce stanowiskiem osadów ziemskich, które odsłaniają się na powierzchni. Prowadzona aktualnie inwentaryzacja przyrodnicza miasta dostarczy materiału do analizy potrzebnej objęcia ochroną nowych terenów.

Ochrona środowiska i działania proekologiczne

Dokument programowy miasta z zakresu ochrony środowiska, tj. Program Ochrony Środowiska Miasta Suwałki na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015 przywiązuje duże znaczenie do edukacji ekologicznej. W opinii władz Miasta zapewnienie odpowiednich regulacji prawnych oraz niezbędnej infrastruktury nie przyniesie oczekiwanych efektów bez ukształtowania pożądanych postaw mieszkańców Suwałk. Ograniczeniem skali działań w tym zakresie jest nie wielkość środków finansowych ale niedobór partnerów społecznych.

Najciekawszymi działaniami edukacyjnymi zrealizowanymi w latach 2006-2010 były:

- ◇ Edukacja ekologiczna w przedszkolu „Śladami ekologii” – Przedszkole nr 3.
- ◇ Realizacja zadania „Poznanie i ochrona środowiska leśnego, bagiennego, rzeczno-jeziernego naszego regionu” – Zespół Szkół nr 8 SP nr 2.
- ◇ „Dobre rady na odpady” – Zespół Szkół nr 10 Gimnazjum nr 7.
- ◇ Ekospotkania pn.: „Zostawcie nam czysty kawałek świata” – Szkoła Podstawowa nr 6 im. Aleksandry Kujałowicz.
- ◇ Międzyszkolny Konkurs Artystyczno-Ekologiczny „Z Koszałkiem Opalkiem w świat baśni i wyobraźni” – Szkoła Podstawowa nr 6 im. Aleksandry Kujałowicz.
- ◇ Zadanie edukacyjne „Mamy tylko jedną Ziemię” – Szkoła Podstawowa nr 11.
- ◇ Zadanie pn.: „Ziemia i My” – Szkoła Podstawowa nr 6 im. Aleksandry Kujałowicz.
- ◇ Integracyjne spotkania ekologiczne klas I-III suwalskich szkół podstawowych.

- ◇ Seminarium naukowe „Tajemnice wody” – ZS nr 1.

Wymienione działania finansowane były ze środków miejskiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz budżetu Miasta.

Szczególne znaczenie mają działania kontynuowane corocznie takie jak:

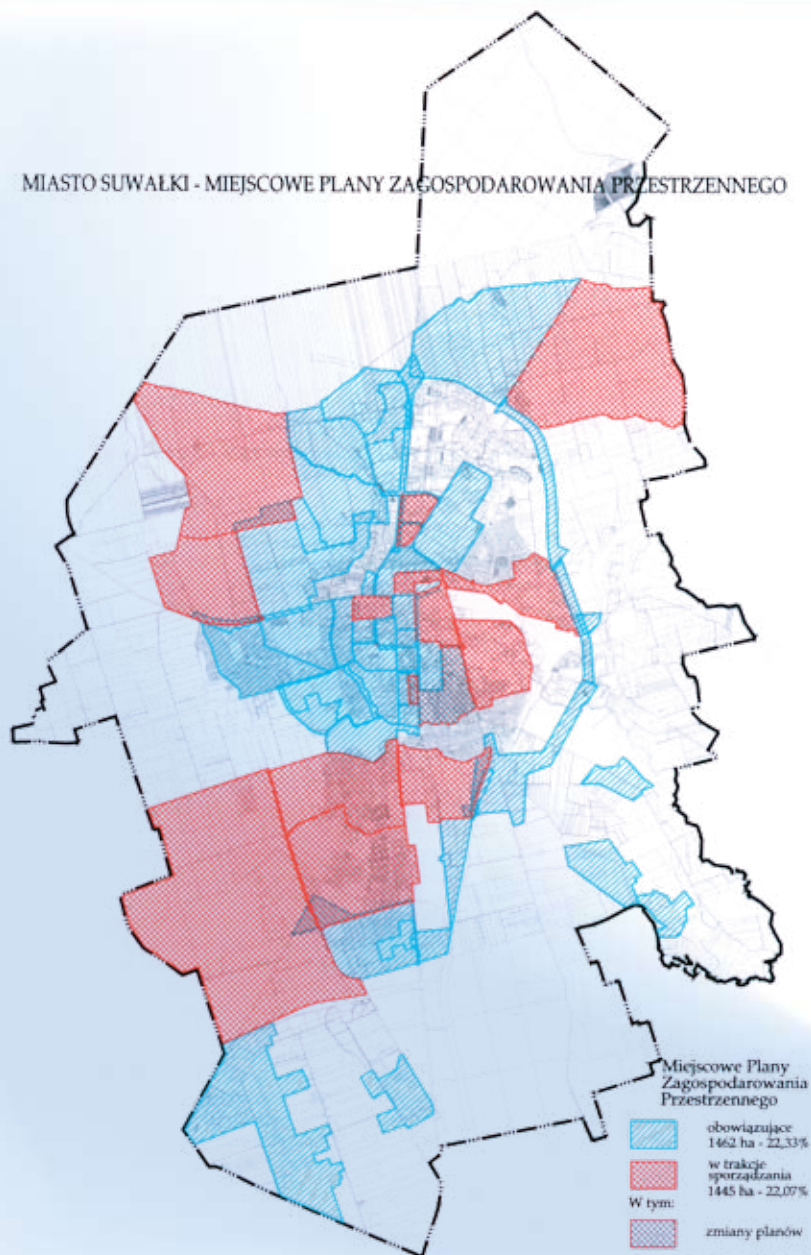
- ◇ konkurs „Gdzie te piękne ogrody i kwieciste balkony” którego zorganizowano w 2010 r. już XIV edycję,
- ◇ konkurs selektywnej zbiórki odpadów w szkołach organizowany w 2010 r. już po raz dziesiąty,
- ◇ „Dzień bez samochodu”,
- ◇ „Sprzątanie świata”,
- ◇ „Dzień Ziemi”.

Dopełnieniem ww. działań jest dystrybucja przez miasto ulotek informacyjno-edukacyjnych oraz emisja tematycznych spotów w lokalnej telewizji.

MIASTO SUWAŁKI - MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Stan na grudzień 2010 r.

Źródło: Referat Urbanistyki Wyciągu Architektury i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miejskiego w Suwałkach (stan na 31.12.2010 roku)

5.2. Planowanie przestrzenne

Z dniem 1 stycznia 2003 roku z mocy prawa utraciły ważność miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, uchwalone przed 1 stycznia 1995 roku, które swoimi granicami pokrywały 100% powierzchni miasta. W dniu 1 stycznia 2003 roku na terenie miasta obowiązywało już tylko 9 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uchwalonych w latach 1998-2002, obejmujących swym zasięgiem obszar zaledwie 456 ha, co stanowiło 6,96% powierzchni w granicach całego miasta.

Od sierpnia 2003 roku w Wydziale Architektury i Gospodarki Przestrzennej funkcjonuje Pracownia Urbanistyczna (od 2008 roku Referat Urbanistyki), zajmujący się przede wszystkim sporządzaniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w granicach administracyjnych Miasta Suwałki. Dodatkowo w Referacie Urbanistyki wykonywane są różne opracowania studialne, dotyczące terenu miasta, analizy urbanistyczne oraz wydawane są opinie dotyczące inwestycyjnych zamierzeń przestrzennych. Ponadto w ramach zawartego porozumienia pomiędzy Prezydentem Miasta Suwałki, a Marszałkiem Województwa Podlaskiego,

wykonywane są różne prace na rzecz Samorządu Województwa Podlaskiego, wynikające z ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Na teren Miasta Suwałki zgodnie ze stanem na grudzień 2010 roku obowiązywały 42 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Obowiązujące plany zajmowały powierzchnię 1 462,47 ha, co stanowi ok. 22,33% powierzchni miasta w granicach administracyjnych.

W trakcie opracowania było 15 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (w tym 2 zmiany planów), obejmujących ok. 1 445,38 ha, co stanowi 22,07 % powierzchni miasta w granicach administracyjnych.

Z ogólnej powierzchni miasta ok. 23% terenu stanowią tereny zurbanizowane jest to ok. 1 500 ha. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego pokrywają ok. 42,61% powierzchni terenów zurbanizowanych w granicach miasta.

W okresie od stycznia do końca 2010 roku uchwalono 6 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (w tym 3 zmiany planów).

Tabela 5.2.1 Pokrycie terenu Miasta Suwałki aktualnymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w latach 2005-2010

Koniec roku	Powierzchnia pokryta planami (ha)	Powierzchnia w stosunku do powierzchni całego miasta(%)	Powierzchnia planów w stosunku do terenów zurbanizowanych (%)
2005	741 ha	11,32 %	30,26 %
2006	917 ha	14,01 %	31,40 %
2007	1 099 ha	16,79 %	34,00 %
2008	1 216 ha	18,56 %	38,00 %
2009	1 368 ha	20,89 %	41,74 %
2010	1 462 ha	22,33 %	42,61 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Tabela 5.2.2.: Obszary miasta dla których w roku 2010 uchwalono miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Obszar planu	Powierzchnia planu	Powierzchnia planu w stosunku do powierzchni całego miasta
Rejon ulicy Zarzecze (zmiana planu)	14,50 ha	0,22 %
Obszar w kwartale ulic T. Kościuszki, Chłodnej, T. Noniewicza i L. Waryńskiego (zmiana planu)	4,61 ha	0,07 %
Obszar w kwartale ulic: T. Kościuszki, A. Mickiewicza, W. Gałaja, Kamedulskiej i Placu Marszałka J. Piłsudskiego	13,67 ha	0,20 %
Rejon ulicy Reymonta	51,43 ha	
Obszar w ciągu ulicy L. Waryńskiego na odcinku między ulicami T. Kościuszki i T. Noniewicza	0,75 ha	0,01 %
Obszar ograniczony ulicami T. Kościuszki, Chłodną, T. Noniewicza, a od strony północnej granicami działek 11507/1, 11507/2, 11515/2, 11516/2 (zmiana planu)	6,33 ha	0,10 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miejskiego w Suwałkach

5.3. Gospodarka nieruchomościami

Struktura użytkowania terenów

Gmina Miasto Suwałki obejmuje obszar 6 551 ha z czego 54% to użytki rolne, 28% tereny zurbanizowane i obszary komunikacyjne, a pozostałe 18% to obszary zalesione, wody i nieużytki.

W latach 2007-2010 ubyło 35 ha użytków rolnych oraz 7 ha terenów zurbanizowanych, przybyło natomiast gruntów terenów komunikacyjnych o 35 ha.

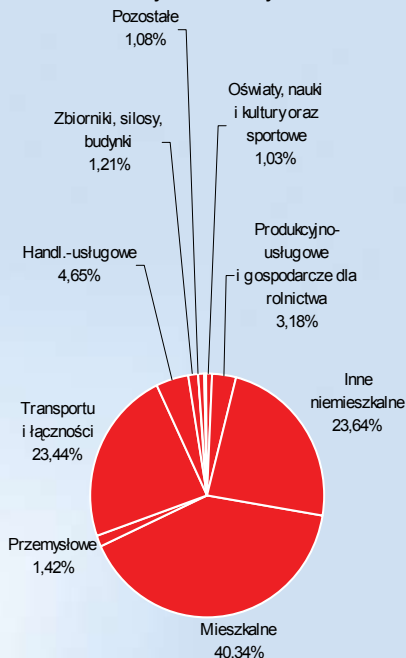
Nastąpiły również zmiany w strukturze własnościowej. Powierzchnia gruntów Gminy Miasta Suwałki zmniejszyła się o 6 ha. O 7 ha zwiększył się również areal gruntów osób prawnych. Natomiast o 3 ha ubyło gruntów Skarbu Państwa. Było to wynikiem zarówno sprzedaży gruntów w tym gminnych, jak i nabywania gruntów w związku z inwestycjami gminnymi (w tym drogowymi), regulacją stanów prawnych gruntów Skarbu Państwa zajętych pod drogi oraz nabywaniem gruntów w drodze darowizn i komunalizacji. Wpływ na zmiany własnościowe gruntów spółdzielczych (ubyło 2 ha) miało uwłaszczenie lokatorów.

Tabela 5.3.1 Wartość transakcji obrotu nieruchomościami dokonywanych przez Gminę Miasta Suwałki w latach 2008-2010 (w zł)

	2008	2009	2010
Transakcje zbycia	8 360 496	8 194 026	6 286 381
Transakcje nabycia	1 685 212	944 798	239 972
Wartość obrotu nieruchomościami	10 045 708	9 138 824	6 526 353

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji, Gospodarki Nieruchomościami i Rolnictwa Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Wykres 5.3.1 Struktura użytkowania budynków w 2010 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Geodezji, Gospodarki Nieruchomościami i Rolnictwa Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Tabela 5.3.2 Struktura użytkowania gruntów w przekroju własnościowym w 2010 roku

Rodzaj gruntów	Gmina Miasto Suwałki	Skarb Państwa	Osoby fizyczne	Spółdzielnie	Grunty osób prawnych	Kościóły i związki wyznaniowe	Razem
Użytki rolne	648	203	2 533	3	171	1	3 559
Użytki leśne	12	816	86	0	1	0	915
Grunty zabudowane i zurbanizowane	322	322	363	38	165	35	1 245
Tereny komunikacyjne	262	223	3	0	76	0	564
Wody	21	53	3	0	1	0	78
Tereny różne i nieużytki	55	68	59	0	8	0	190
Razem	1 320	1 685	3 047	41	422	36	6 551

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji, Gospodarki Nieruchomościami i Rolnictwa Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Tabela 5.3.3.: Struktura użytkowania budynków w przekroju własnościowym w 2010 roku

Rodzaj budynków	Gmina Miasto Suwałki	Skarb Państwa	Osoby fizyczne	Spółdzielnie	Budynki osób prawnych	Kościóły i związki wyznaniowe	Razem
Budynki mieszkalne	107	4	3 850	225	22	15	4 223
Budynki przemysłowe	0	0	54	7	88	0	149
Budynki transportu i łączności	198	39	2 112	60	32	13	2 454
Budynki handlowo-usługowe	42	6	370	13	55	1	487
Zbiorniki, silosy, budynki magazynowe	2	2	63	15	45	0	127
Budynki biurowe	13	19	25	1	40	0	98
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	4	2	0	1	7	1	15
Budynki oświaty, nauki i kultury oraz budynki sportowe	79	7	4	0	4	14	108
Budynki produkcyjno-usługowe i gospodarce dla rolnictwa	6	4	322	0	1	0	333
Inne budynki niemieszkalne	178	61	2 073	8	131	24	2 475
Razem	629	144	8 873	330	425	68	10 469

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji, Gospodarki Nieruchomościami i Rolnictwa

VI

Zarządzanie Miastem

6.1. Władze Suwałk

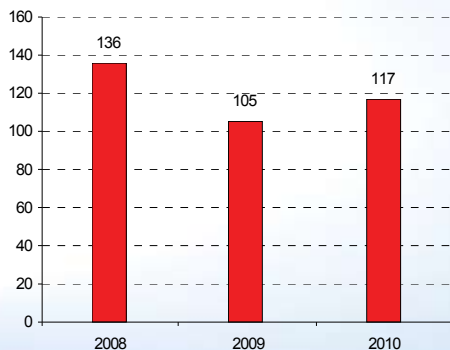
W dniu 25 lipca 2010 r. zmarł nagle prezydent Suwałk Józef Gajewski, nowym prezydentem miasta Suwałki wybranym 21 listopada 2010 roku, a następnie zaprzysiężonym 6 grudnia 2010, został Czesław Renkiewicz. Zastępcami prezydenta zostali Łukasz Kurzyna oraz Marek Buczyński.

Rada Miejska

21 listopada 2010 roku mieszkańcy Suwałk wybrali także nową Radę Miejską. Mandaty radnych uzyskało 10 przedstawicieli Komitetu Wyborczego „Wizja Gajewskiego”, 4 przedstawicieli Bloku Samorządowego, 4 przedstawicieli Prawa i Sprawiedliwości, 3 przedstawicieli SLD, 2 przedstawicieli PO.

Przewodniczącym Rady Miejskiej w Suwałkach kadencji 2010-2014 został Andrzej Paweł Chuchnowski. Wiceprzewodniczącymi Rady Miejskiej zostali wybrani: Agnieszka Dorota Rzątkowska, Józef Dariusz Kimera oraz Stanisław Sieczkowski.

Wykres 6.1.1 Liczba uchwał Rady Miejskiej w latach 2008-2010

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Biura Rady Miejskiej w Suwałkach

Tabela 6.1.1 Skład Rady Miejskiej w Suwałkach w kadencji 2006-2010 w 2010 roku

Imię nazwisko	Klub
Lechosław Bołtrukanis	„Porozumienie dla Suwałk”
Stanisław Kulikowski	
Marzena Nalepa	
Ryszard Perkowski	
Roman Dębski	
Mieczysława Halina Gajewska	
Anna Ruszewska	
Ewa Beata Siderek	Sojusz Lewicy Demokratycznej
Krzysztof Ołowniuk	
Włodzimierz Marczewski	
Tadeusz Franciszek Zamaro	
Bożena Dunat	Blok Samorządowy
Mieczysław Jurewicz	
Ryszard Ołów	
Waldemar Kazimierz Brzeziński	Prawo i Sprawiedliwość
Andrzej Turowski	
Mieczysław Urbanowicz	
Sławomir Jan Szeszko	
Stanisław Sieczkowski	
Andrzej Mirosław Matusiewicz	
Grzegorz Gorlo	
Tadeusz Szymańczyk	
Zdzisław Koncewicz	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Biura Rady Miejskiej w Suwałkach

Tabela 6.1.2 Skład Rady Miejskiej w Suwałkach w kadencji 2010-2014

Radny/Radna	Klub
Andrzej Paweł Chuchnowski	Łączą nas Suwałki
Zbigniew Roman De-Mezer	
Stanisław Kulikowski	
Adam Ołowniuk	
Krzysztof Ołowniuk	
Leszek Perkowski	
Zdzisław Przełomieć	
Anna Ruszewska	
Janusz Aleksander Krzesicki	
Włodzimierz Marczewski	
Adam Kacprzyk	Blok Samorządowy
Stanisław Sieczkowski	
Sławomir Jan Szeszko	
Andrzej Turowski	
Grzegorz Gorlo	Prawo i Sprawiedliwość
Dorota Anna Jabłońska	
Zdzisław Koncewicz	
Jadwiga Mariola Szczypiń	
Józef Dariusz Kimera	SLD
Tadeusz Franciszek Zamaro	
Bożena Topczyłko	PO
Krzysztof Tumialis	
Agnieszka Dorota Rzątkowska	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Biura Rady Miejskiej w Suwałkach

Skład komisji Rady Miejskiej w Suwałkach w kadencji 2010-2014

Komisja Rewizyjna:

1. Zbigniew De – Mezer – przewodniczący
2. Krzysztof Tumialis – wiceprzewodniczący
3. Janusz Krzesicki
4. Stanisław Kulikowski
5. Sławomir Szeszko
6. Bożena Topczyłko
7. Grzegorz Gorlo

Komisja Finansowo-Budżetowa:

1. Zdzisław Przełomieć – przewodniczący
2. Zdzisław Koncewicz – wiceprzewodniczący
3. Włodzimierz Marczewski
4. Zbigniew De – Mezer
5. Agnieszka Rzątkowska
6. Andrzej Turowski
7. Tadeusz Zamaro

Komisja Strategii i Rozwoju Gospodarczego:

1. Tadeusz Zamaro – przewodniczący
2. Krzysztof Ołowniuk – wiceprzewodniczący
3. Włodzimierz Marczewski
4. Leszek Perkowski
5. Agnieszka Rzątkowska
6. Stanisław Sieczkowski
7. Mariola Szczypiń
8. Adam Kacprzyk

Komisja Spraw Społecznych i Bezpieczeństwa:

1. Dorota Jabłońska – przewodnicząca
2. Anna Ruszewska – wiceprzewodnicząca
3. Zdzisław Koncewicz
4. Janusz Krzesicki
5. Adam Ołowniuk
6. Józef Kimera
7. Sławomir Szeszko
8. Krzysztof Tumialis

Komisja Kultury, Sportu i Turystyki:

1. Stanisław Kulikowski – przewodniczący
2. Adam Kacprzyk – wiceprzewodniczący
3. Grzegorz Gorlo
4. Krzysztof Ołowniuk
5. Leszek Perkowski
6. Stanisław Sieczkowski
7. Bożena Topczyłko

Komisja Oświaty i Wychowania:

1. Andrzej Turowski – przewodniczący
2. Mariola Szczypiń – wiceprzewodnicząca
3. Adam Ołowniuk
4. Zdzisław Przełomieć
5. Anna Ruszewska
6. Józef Kimera
7. Dorota Jabłońska

Radni Rady Miejskiej w Suwałkach kadencji 2010-2014

6.2. Finanse Miasta

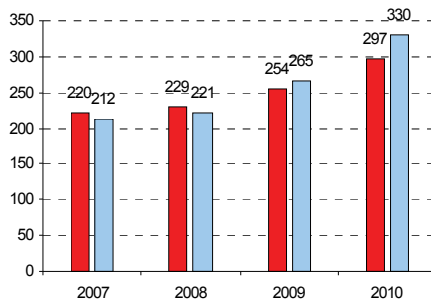
W 2010 roku dochody Miasta Suwałki wyniosły 297 334 tys. zł, a wydatki 330 496 tys. zł, co oznacza zamknięcie budżetu deficytem w wysokości 33 162 tys. zł.

Tabela 6.2.1 Wielkość i dynamika budżetu Miasta Suwałki w latach 2008-2010 (w mln zł)

Budżet	2008	2009	2010
Dochody	228,93	253,75	297,33
Dynamika dochodów	103,93%	110,84%	117,17%
Wydatki	220,51	264,86	330,49
Dynamika wydatków	103,99%	120,11%	124,78%
Wynik	8,42	-11,11	-33,16

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2008-2010

Wykres 6.2.1 Budżet Miasta Suwałki w latach 2007-2010 (w mln zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2007-2010

Dochody

Dochody Miasta Suwałki za 2010 r. wyniosły 297 334 170,44 zł, co stanowi 99,73% założonego i uchwalonego przez Radę Miejską rocznego planu dochodów:

- ◊ Za 2010 r. dochody budżetowe zostały wykonane w następujących kwotach:
- ◊ dochody własne w kwocie 110 149 488,59 zł – 106,82% planu rocznego,
- ◊ dotacje celowe na realizację zadań zleconych i własnych w kwocie 41 107 394,20 zł – 99,78% planu rocznego,
- ◊ dotacje celowe w ramach programów finansowych z udziałem środków europejskich w kwocie 53 730 614,26 zł – 87,48% planu rocznego,
- ◊ różne rozliczenia (subwencje) 92 083 984,00 zł – 100,00% planu rocznego,
- ◊ dotacje na realizację zadań naczelnych organów władzy 262 689,39 zł – 79,52% planu rocznego.

Wykres 6.2.2 Struktura dochodów budżetu miasta Suwałki w 2010 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Tabela 6.2.2 Struktura i dynamika dochodów budżetu Miasta Suwałki w latach 2007 – 2010 (w tys. zł)

Dochody	2007	2008	2009	2010	Dynamika 2010/2009
Dochody własne, w tym:	106 759	105 571	110 602	110 149	99,59%
wpływy z podatków i opłat lokalnych	25 493	26 942	29 002	31 018	106,95%
dochody z mienia komunalnego	7 276	9 954	10 190	10 661	104,62%
udziały w podatkach	43 108	47 190	44 153	41 687	94,41%
inne dochody	30 882	21 485	27 257	26 783	98,26%
Transfer z budżetu państwa, w tym:	113 348	123 350	143 050	187 185	130,85%
subwencje	73 720	81 009	87 401	92 084	105,36%
dotacje	39 628	42 341	55 649	95 101	170,89%
zadania naczelnich organów władzy	171	10	98	262	267,35%
Dochody ogółem	220 278	228 931	253 750	297 334	117,18%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2007-2010

Tabela 6.2.3 Wielkość i dynamika wpływów z podatków i opłat lokalnych Miasta Suwałki w latach 2007 – 2010 (w tys. zł)

Rodzaj podatku lub opłaty	2007	2008	2009	2010	Dynamika 2010/2009
Ogółem, w tym:	25 493	26 942	29 002	31 018	106,95%
podatki od nieruchomości	23 831	25 212	27 133	29 114	107,30%
podatki od środków transportowych	1 321	1 358	1 467	1 561	106,41%
opłaty targowe	2 85	309	340	283	83,24%
opłaty miejscowe	3	1	1	1	100,00%
opłaty od posiadania psów	53	62	61	59	96,72%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2007-2010

Wpływy z podatków i opłat lokalnych

Wpływy z podatków i opłat lokalnych wyniosły w 2010 r. 31 018 tys. zł, co stanowiło wzrost o 6,95% w stosunku do roku 2009. Udział podatków i opłat lokalnych w ogólnej kwocie dochodów Suwałk wyniósł 10,43%.

W grupie podatków i opłat lokalnych największy udział miał podatek od nieruchomości (93,86%), a następnie podatek od środków transportowych (5,03%) oraz wpływy z opłat targowych (0,91%).

Dochody z mienia komunalnego

Wpływy z gospodarowania mieniem komunalnym (sprzedaż, dzierżawa, użytkowanie) wykonano w kwocie 10 661 843,99, co stanowi 114,81% planu rocznego. W stosunku do 2009 roku wpływy z tego tytułu wzrosły o 4,63%.

Tabela 6.2.4 Wielkość i dynamika dochodów z mienia komunalnego w latach 2007-2010 (w tys. zł)

Dochody z mienia komunalnego	2007	2008	2009	2010	Dynamika 2010/2009
Ogółem, w tym:	7 276	9 954	10 190	10 661	104,62%
sprzedaż składników majątkowych, w tym działek i lokali	6 641	8 719	8 890	9 349	105,16%
zarząd i użytkowanie wieczyste nieruchomości	352	866	912	944	103,51%
najem i dzierżawa składników majątkowych	82	69	73	58	79,45%
inne	201	300	315	310	98,41%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2007-2010

Udziały w podatkach

Udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych wykonano w kwocie 39 565 tys. zł, zaś udziały w podatku dochodowym od osób prawnych wykonano w kwocie 2 122 tys. zł. W 2010

roku wykonanie tej kategorii dochodów było o 5,59% mniejsze niż w roku 2009. Wynika to głównie z sytuacji makroekonomicznych związanych z sytuacją gospodarczą kraju oraz zmianą systemu podatkowego.

Tabela 6.2.5 Udziały Miasta Suwałki w podatkach państwowych w latach 2007 – 2010 (w tys. zł)

Podatki	2007	2008	2009	2010	Dynamika 2010/2009
Ogółem, w tym:	43 108	47 190	44 153	41 687	94,41%
dochodowe od osób fizycznych	40 493	44 983	41 881	39 565	94,47%
dochodowe od osób prawnych	2 615	2 207	2 272	2 122	93,40%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2007-2010

Wydatki

Wydatki Miasta Suwałki w 2010 roku wyniosły 330 496 tys. zł, co stanowi 4,75 tys. złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. W porównaniu do 2009 roku wydatki wzrosły o 24,78%.

Tabela 6.2.6 Wydatki Miasta Suwałki w latach 2007-2010 (w mln zł)

Wydatki	2007	2008	2009	2010	Dynamika 2010/2009
Bieżące	182,77	187,70	203,99	217,03	106,39%
bieżące - udział w wydatkach ogółem (w %)	86,20%	85,12%	77,02%	65,66%	-
Majątkowe	29,27	32,81	60,87	113,47	186,41%
majątkowe - udział w wydatkach ogółem (w %)	13,80%	14,88%	22,98%	34,34%	-
Ogółem	212,04	220,51	264,86	330,50	124,78%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2007-2010

Transport i łączność

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 59 845 749,54 zł, co stanowi 98,29% planu rocznego. W ramach powyższych środków finansowane były zadania związane z: bieżącym funkcjonowaniem Miejskiej Dyrekcji Inwestycji, realizacją zadań dotyczących budowy i bieżącego utrzymania ulic tj.: remonty bieżące ulic, chodników i placów, budowa i modernizacja ulic i chodników, zakup usług od Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej w zakresie lokalnego transportu zbiorowego w kwocie 4 043 009,29 zł. Wydatki na zakupy inwestycyjne i inwestycje drogowe poniesiono w tym dziale w kwocie 50 092 155,83 zł.

Gospodarka mieszkaniowa

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 6 431 681,81 zł, co stanowi 99,05% planu rocznego. Ze środków tych sfinansowano dotację dla

Zarządu Budynków Mieszkalnych w łącznej kwocie 1 860 000,00 zł, która przeznaczona została na sfinansowanie kosztów utrzymania Działu Lokalowego, Działu Dodatków Mieszkaniowych oraz udziału gminy w remontach budynków wspólnot mieszkaniowych. Przekazano również dotację na finansowanie inwestycji w kwocie 62 191,16 zł.

Administracja publiczna

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 12 838 714,49 zł, co stanowi 96,85% planu rocznego. W ramach powyższych środków finansowane były: wydatki związane z realizacją przez miasto Suwałki zadań zleconych z zakresu spraw obywatelskich oraz Urzędu Stanu Cywilnego – 1 326 607,52 zł, wydatki związane z funkcjonowaniem Rady Miejskiej w Suwałkach – 321 217,84 zł, wydatki związane z funkcjonowaniem Urzędu Miejskiego – 10 673 800,55 zł,

wydatki związane z funkcjonowaniem komisji poborowych – 32 000 zł, wydatki związane z promocją miasta – 459 840,58 zł, wydatki związane ze spisem powszechnym – 25 248,00 zł.

Oświata i wychowanie

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 98 568 798,39 zł, co stanowi 99,87% planu rocznego. Wydatki dotyczą w szczególności:

- ◊ szkół podstawowych – 26 713 259,02 zł, co stanowi 99,96% planu rocznego
- ◊ szkół podstawowych specjalnych – 1 552 678,61 zł, co stanowi 100,00% planu rocznego
- ◊ oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych – 1 246 387,39 zł, co stanowi 99,90% planu rocznego
- ◊ przedszkoli – 9 660 668,72 zł, co stanowi 99,93% planu rocznego
- ◊ gimnazjów – 17 419 908,32 zł, co stanowi 99,82% planu rocznego,
- ◊ gimnazjów specjalnych – 924 421,46 zł, co stanowi 100,00% planu rocznego,
- ◊ liceów ogólnokształcących – 11 750 116,17 zł, co stanowi 100,00% planu rocznego,
- ◊ liceów profilowanych – 1 365 918,22 zł, co stanowi 100,00% planu rocznego,
- ◊ szkół zawodowych – 17 557 824,43 zł, co stanowi 99,87% planu rocznego,
- ◊ szkół zawodowych specjalnych – 1 593 458,02 zł, co stanowi 99,96% planu rocznego,
- ◊ centr kształcenia ustawicznego i praktycznego – 3 498 194,39 zł, co stanowi 99,10% planu rocznego,
- ◊ stołówek szkolnych – 2 747 274,94 zł, co stanowi 100,00 % planu rocznego, oraz funkcjonowania ośrodków szkolenia, doksztalcenia i doskonalenia, dowożenia uczniów do szkół.

Edukacyjna opieka wychowawcza

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 8 841 676,14 zł, co stanowi 99,95% planu rocznego. W ramach powyższych środków sfinansowano m.in.:

- ◊ świetlice szkolne - 1 140 824,02 zł,

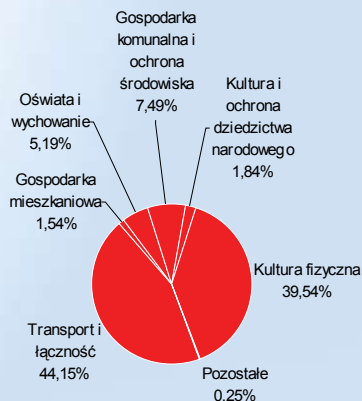
- ◊ specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze – 1 092 151,76 zł,
- ◊ poradnie psychologiczno-pedagogiczne – 1 371 691,53 zł,
- ◊ placówki wychowania pozaszkolnego – 1 483 046,79 zł,
- ◊ internaty i bursy szkolne – 1 728 592,54 zł.

Pomoc społeczna

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 48 805 734,31 zł, co stanowi 99,42% planu rocznego. W ramach powyższych środków sfinansowano m. in.:

- ◊ placówki opiekuńczo-wychowawcze – 2 127 924,53 zł,
- ◊ domy pomocy społecznej – 6 295 559,38 zł,
- ◊ ośrodki wsparcia – 457 874,00 zł,
- ◊ rodziny zastępcze – 2 301 396,10 zł,
- ◊ świadczenia rodzinne – 20 774 640,47 zł,
- ◊ składki na ubezpieczenie zdrowotne – 192 877,55 zł,
- ◊ zasiłki i pomoc w naturze – 2 027 341,80 zł,
- ◊ dodatki mieszkaniowe – 3 859 810,48 zł,
- ◊ ośrodki pomocy społecznej –

Wykres 6.2.3 Struktura wydatków inwestycyjnych miasta Suwałki w 2010 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego Urzędu Miejskiego w Suwałkach

4 641 636,86 zł,

- ◊ ośrodki adopcyjno-opiekuńcze – 318 120,00 zł.

Gospodarka komunalna i ochrona środowiska

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 17 833 515,93 zł, co stanowi 95,93% planu rocznego. W ramach powyższych środków sfinansowano: wydatki związane z gospodarką ściekową i ochroną wód w kwocie 141 620,50 zł, wydatki związane z realizacją gospodarki odpadami w kwocie 127 574,64 zł, oczyszczanie miasta w kwocie 4 668 270,73 zł, utrzymanie zieleni w kwocie 1 293 899,37 zł, ochronę gleby i wód podziemnych w kwocie 45 217,40 zł, funkcjonowanie schroniska dla zwierząt w kwocie 344 109,45 zł, oświetlenie uliczne w kwocie 2 635 412,91 zł, dotację przeznaczoną na zakup sprzętu dla Zakładu Usług Komunalnych w kwocie 181 890,00 zł, wydatki związane z gromadzeniem środków z opłat i kar za korzystanie ze środowiska w kwocie 128 218,62 zł, pozostałą

działalność w kwocie 8 267 302,31 zł.

Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 9 688 357,91 zł, co stanowi 99,89% planu rocznego. W ramach powyższych środków sfinansowano m.in. dotacją wydatki: Biblioteki Publicznej im. Marii Konopnickiej – kwota 1 494 000,00 zł, Muzeum Okręgowego – kwota 2 782 295,00 zł, Regionalnego Ośrodka Kultury i Sztuki – kwota 3 765 667,00 zł.

Kultura fizyczna

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 51 418 025,07 zł, co stanowi 98,71% planu rocznego. W ramach powyższych środków sfinansowano funkcjonowanie m.in.:

- ◊ obiektów sportowych – 37 979 159,09 zł, co stanowi 99,93% planu rocznego,
- ◊ instytucji kultury fizycznej – 11 887 087,58 zł, co stanowi 94,85% planu rocznego.

Tabela 6.2.7 Wydatki Miasta Suwałki w latach 2007-2010

Wydatki (w tys. zł) według działów klasyfikacji budżetowej	2007	2008	2009	2010
Rolnictwo i łowiectwo	5,80	12,74	24,20	27,04
Leśnictwo	0,58	2,05	0,56	0,56
Transport i łączność	13 159,69	19 295,55	41 177,67	59 845,75
Turystyka	3 151,49	299,26	455,09	85,25
Gospodarka mieszkaniowa	4 205,32	6 823,88	5 973,39	6 431,68
Działalność usługowa	1 258,86	445,02	1 872,69	526,80
Administracja publiczna	10 697,09	10 856,50	12 152,74	12 838,71
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	170,60	9,62	98,25	262,69
Obrona narodowa	1,13	4,49	9,03	3,09
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	5 866,40	5 934,65	6 504,70	5 982,79
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	163,07	202,07	238,68	226,04
Obsługa długu publicznego	3 339,47	4 480,78	3 085,00	3 521,95
Oświata i wychowanie	80 758,32	84 998,25	92 833,69	98 568,80
Szkolnictwo wyższe	2 093,22	32,57	16,45	7,27
Ochrona zdrowia	2 558,06	3 435,64	1 971,38	2 458,32
Pomoc społeczna	45 541,17	45 021,40	45 816,44	48 805,73
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	1 782,11	2 604,10	3 905,85	3 122,35
Edukacyjna opieka wychowawcza	10 323,84	8 464,75	8 231,20	8 841,58
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	13 100,47	9 863,76	12 312,86	17 833,52
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	8 462,23	9 863,65	8 195,35	9 688,36
Kultura fizyczna	5 403,57	7 858,39	19 981,00	51 418,03
Ogółem	212 042,47	220 509,10	264 856,22	330 496,31

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2007-2010

Deficyt budżetowy, poziom zadłużenia i obsługa długu

W 2010 roku budżet Miasta Suwałki zanotował deficyt w kwocie 33,16 mln zł. W 2009 roku w wyniku wykonania budżetu odnotowano deficyt w kwocie 11,11 mln zł, natomiast w poprzednich dwóch latach budżetowych tj. w 2007 roku i 2008 roku odnotowano nadwyżkę dochodów nad wydatkami w kwotach odpowiednio 8,24 mln zł i 8,42 mln zł.

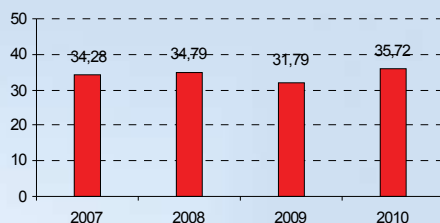
Tabela 6.2.8 Dynamika zadłużenia Miasta Suwałki w latach 2007-2010

	2007	2008	2009	2010
Dochody wykonane ogółem	220 277,00	228 931,00	253 750,00	297 334,00
Kredyty i pożyczki	75 514,00	79 661,00	80 681,00	106 211,00
Wskaźnik zadłużenia	34,28%	34,79%	31,79%	35,72%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2007-2010

Na dzień 31 grudnia 2010 roku kwota zadłużenia Miasta Suwałki z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek wyniosła kwotę 106 211 657,77 zł, tj. 39,08% zrealizowanych dochodów (limit ustawy wynosi 60%) i w stosunku do roku 2009 (31,79%) wzrósł o 3,93%. Na obsługę zadłużenia, spłatę kapitału i odsetek, przeznaczono 16 046,52 tys. zł, co stanowi 5,40% wykonanych dochodów miasta (limit ustawy wynosi 15%).

Wykres 6.2.4 Wysokość wskaźnika zadłużenia w latach 2007-2010

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Tabela 6.2.9 Projekty inwestycyjne dofinansowywane ze środków Unii Europejskiej realizowane w 2010 roku

Tytuł projektu	Tytuł programu oraz numer działania	Kwota dofinansowania	Rozpoczęcie realizacji	Zakończenie realizacji
Miejskie Centrum Usług Publicznych, Kultury i Sportu – Aquapark z pływalnią	RPOWP na lata 2007-2013, Działanie 3.1 Rozwój atrakcyjności turystycznej regionu	22 799 278,10 zł	11.06.2008	29.04.2011
Przebudowa ul. Reja w ciągu drogi wojewódzkiej nr 655 w Suwałkach	RPOWP na lata 2007-2013, Działanie 2.1 Rozwój transportu drogowego	30 094 562,90 zł	19.01.2007	14.12.2010
Poprawa funkcjonowania systemu transportu publicznego miasta oraz gminy Suwałki – etap II	RPOWP na lata 2007-2013, Działanie 2.3 Rozwój transportu publicznego	18 157 879,32 zł	12.05.2009	30.09.2011
Przebudowa hali sportowej OSIR w Suwałkach wraz z zapleczem i zagospodarowaniem terenu	RPOWP na lata 2007-2013, Działanie 3.1 Rozwój atrakcyjności turystycznej regionu	3 283 274,25 zł	05.05.2008	31.08.2010
Miejskie Centrum Usług Publicznych, Kultury i Sportu – sala koncertowo-teatralna w Suwałkach	RPOWP na lata 2007-2013, Działanie 3.1 Rozwój atrakcyjności turystycznej regionu	20 000 000,00 zł	10.07.2010	29.11.2012
Poprawa infrastruktury publicznej stref przemysłowych w regionie transgranicznym Litwy i Polski	Program Współpracy Transgranicznej Polska-Litwa, Działanie 1.1 Modernizacja małej infrastruktury ekonomicznej	1 373 175,00 € (m. Suwałki)	03.08.2009	02.08.2011
Kierunki rozwoju subregionalnych biegunów wzrostu i instrumentów wsparcia byłych miast wojewódzkich Polski Wschodniej na przykładzie Elbląga i Suwałk	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej, Działanie 1.4 Promocja i współpraca	894 600,00 zł w tym m. Suwałki 447 300,00 zł	10.2009	10.2011
Platforma Współpracy EGO SA	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej, Działanie 1.4 Promocja i współpraca	2 696 943 zł w tym m. Suwałki 539 388,60 zł	01.10.2009	12.12.2011
TRANS IN FORM	Program Regionu Morza Bałtyckiego na lata 2007-2013, Działanie 4.2 Zwiększona konkurencyjność i tożsamość BSR	237 150,00 € (m. Suwałki)	14.12.2009	14.12.2011
Zawód to klucz do sukcesu	Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007- 2013, Działanie 9.2 Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego	219 967, 75 zł	01.09.2009	30.06.2010
Poznaj siłę wyobraźni	Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007- 2013, Działanie 9.2 Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego	264 000, 00 zł	01.09.2009	31.07.2010
Termomodernizacja Zespołu Szkół nr 4 przy ul. Sejneńskiej w Suwałkach	RPOWP na lata 2007-2013, Działanie 5.1. Rozwój infrastruktury ochrony środowiska	1 301 784,25 zł	20.05.2009	24.12.2010
Termomodernizacja Zespołu Szkół nr 6 przy ul. Sikorskiego w Suwałkach	RPOWP na lata 2007-2013, Działanie 5.1. Rozwój regionalnej infrastruktury ochrony środowiska	1 390 093,54 zł	12.06.2007	31.12.2010
Rozbudowa bazy turystycznej OSIR w Suwałkach wraz z infrastrukturą sportowo-rekreacyjną	RPOWP na lata 2007-2013, Działanie 3.1 Rozwój atrakcyjności turystycznej regionu	10 742 075,98 zł	28.10.2009	30.06.2011
Poprawa warunków kształcenia zawodowego w Zespole Szkół nr 4 w Suwałkach	RPOWP na lata 2007-2013, Działanie 6.1. Rozwój infrastruktury z zakresu edukacji	873 456,06 zł	21.05.2010	12.10.2011
Od nauki do sukcesu - adaptacja pomieszczeń do praktycznej nauki zawodu w Zespole Szkół nr 6 im. Karola Brzostowskiego w Suwałkach	RPOWP na lata 2007-2013, Działanie 6.1. Rozwój infrastruktury z zakresu edukacji	916 563,18 zł	17.02.2010	05.09.2011

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Strategii i Rozwoju Urzędu Miejskiego w Suwałkach

6.3. Urząd Miejski

Struktura organizacyjna Urzędu Miejskiego

Organizację i zasady funkcjonowania Urzędu Miejskiego w Suwałkach określa Regulamin Organizacyjny nadany przez Prezydenta Miasta Suwałki. Zgodnie z Regulaminem strukturę Urzędu tworzą wydziały i równoważne komórki organizacyjne. Kierują nimi naczelnicy i kierownicy, na których spoczywa odpowiedzialność za właściwą organizację pracy, ustalanie zasad funkcjonowania oraz zakresy obowiązków pracowników.

Strukturę organizacyjną w 2010 roku tworzyło 16 wydziałów i równorzędnych jednostek organizacyjnych:

- ◊ Biuro Rady Miejskiej
- ◊ Wydział Organizacyjny
- ◊ Wydział Finansowy
- ◊ Wydział Strategii i Rozwoju
- ◊ Wydział Architektury i Gospodarki Prze-strzennej
- ◊ Wydział Geodezji, Gospodarki Nierucho-mościami i Rolnictwa
- ◊ Wydział Ochrony Środowiska i Gospo-darki Komunalnej
- ◊ Wydział Oświaty, Wychowania i Sportu
- ◊ Wydział Zdrowia i Pomocy Społecznej
- ◊ Wydział Kultury, Turystyki i Promocji
- ◊ Wydział Spraw Obywatelskich
- ◊ Urząd Stanu Cywilnego
- ◊ Straż Miejska
- ◊ Wydział Komunikacji
- ◊ Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków
- ◊ Wydział Informatyki

Kierownikiem Urzędu jest Prezydent Miasta, który kieruje jego pracą przy pomocy dwóch Zastępców Prezydenta, Sekretarza i Skarbnika. Zastępcy Prezydenta zapewniają w powierzonym zakresie kompleksową merytoryczną realizację zadań oraz nadzorują wydziały i inne jednostki organizacyjne realizujące te zadania.

Sekretarz Miasta zapewnia warunki organizacyj-ne umożliwiające sprawne wykonywanie zadań przez Radę Miejską, Prezydenta i Urząd.

Pełnomocnik ds. Systemu Zarządzania Jako-ścią zapewnia:

- ◊ koordynację prac związanych z opraco-waniem, wdrożeniem i utrzymaniem Systemu Zarządzania Jakością wg nor-my PN – EN ISO 9001 : 2008,
- ◊ ustanowienie, wdrożenie i utrzymywanie procesów niezbędnych w Systemie Za-rządzania Jakością,
- ◊ upowszechnienie w Urzędzie świadomo-ści dotyczącej wymagań Klienta,
- ◊ współpracę z konsultantami zewnętrznymi i jednostkami certyfikującymi w zakre-sie Systemu Zarządzania Jakością.

Skarbnik Miasta zapewnia prawidłową gospodar-kę finansową miasta i jako główny księgowy budżetu realizuje wynikające z tego tytułu zada-nia określone w odrębnych przepisach. Koordy-nuje i nadzoruje prace dotyczące opracowania projektu budżetu miasta oraz czuwa nad praw-dłową jego realizacją, opracowuje określone analizy i sprawozdania w tym zakresie, parafuje dokumenty, w których ustala się zobowiązania finansowe miasta i Urzędu Miejskiego.

Statutowe zadania wydziałów:

1. Biuro Rady Miejskiej:

- ◊ obsługa Rady i jej organów,
- ◊ ewidencja uchwał i innych aktów Rady oraz wniosków komisji,
- ◊ ewidencja interpelacji, zapytań i wnio-sków radnych,
- ◊ wykonywanie zadań związanych z wybo-rami do Rady Miejskiej, Prezydenta Mia-sta Suwałk i Sejmiku Województwa, a w szczególności, obsługą Miejskiej Komisji Wyborczej oraz z wyborami do sołectw,
- ◊ wykonywanie zadań związanych z wybo-rami ławników sądowych,
- ◊ wykonywanie czynności zapewniających Przewodniczącemu Rady sprawne kiero-wanie jej pracami.

2. Wydział Organizacyjny:

- ◇ organizacja i funkcjonowanie Urzędu,
- ◇ obsługa Prezydenta,
- ◇ prowadzenie spraw pracowniczych,
- ◇ nadzór nad terminowym rozpatrywaniem i załatwianiem interpelacji i zapytań radnych, wniosków komisji oraz postulatów wyborców kierowanych do Prezydenta,
- ◇ rozpatrywanie skarg i wniosków kierowanych do Prezydenta,
- ◇ Prowadzenie spraw administracyjno-gospodarczych.

3. Wydział Finansowy:

- ◇ planowanie i realizację budżetu miasta,
- ◇ prowadzenie spraw dotyczących wymiaru podatków i opłat lokalnych,
- ◇ sporządzanie obowiązującej sprawozdawczości budżetowej określonej w przepisach szczególnych,
- ◇ opracowywanie projektów uchwał w sprawie stawek podatków i opłat lokalnych,
- ◇ windykacja należności z tytułu podatków i opłat lokalnych,
- ◇ prowadzenie spraw dotyczących częściowego zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego.

4. Wydział Strategii i Rozwoju:

- ◇ planowanie strategii i kierunków rozwoju miasta,
- ◇ realizacja zadań związanych z programami pomocowymi z Unii Europejskiej,
- ◇ opracowywanie i opiniowanie pod względem celowości projektów inwestycji oraz innych przedsięwzięć gospodarczych finansowanych z budżetu miasta,
- ◇ prowadzenie ewidencji działalności gospodarczej,
- ◇ prowadzenie spraw związanych ze sprzedażą na terenie miasta napojów alkoholowych.

5. Wydział Architektury i Gospodarki Przestrzennej:

- ◇ prowadzenie spraw dotyczących ładu przestrzennego,
- ◇ architektura i estetykę miasta,

- ◇ realizacja zadań związanych z gospodarką przestrzenną określonych ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz ustawą prawo budowlane – jako organ administracji pierwszej instancji.

6. Wydział Geodezji, Gospodarki Nieruchomościami i Rolnictwa:

- ◇ prowadzenie spraw z zakresu geodezji i kartografii poprzez m.in. prowadzenie zasobu geodezyjno – kartograficznego z obszaru miasta, zakładanie i prowadzenie ewidencji gruntów i budynków oraz gleboznawczej klasyfikacji gruntów, zakładanie i prowadzenie ewidencji sieci uzbrojenia terenu,
- ◇ prowadzenie spraw z zakresu gospodarki nieruchomościami, a w szczególności dotyczących komunalizacji mienia Skarbu Państwa, sprzedaży nieruchomości
- ◇ mienia gminnego i Skarbu Państwa lub oddawania w użytkowanie wieczyste, wywłaszczanie i zwrot nieruchomości, scalanie i podział, rozgraniczanie oraz zamiana nieruchomości,
- ◇ prowadzenie spraw z zakresu rolnictwa i leśnictwa, a w szczególności związanych z produkcją roślinną i zwierzęcą, ogrodami działkowymi, wspólnotami gruntowymi, rejestracją sprzętu pływającego służącego do połowu ryb oraz ochroną gruntów rolnych i leśnych.

7. Wydział Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej:

- ◇ należyta realizację zadań związanych z funkcją gminy jako właściciela mienia komunalnego,
- ◇ prowadzenie spraw z zakresu zieleni miejskiej,
- ◇ ochrona przyrody i środowiska,
- ◇ gospodarka wodną i leśną,
- ◇ utrzymanie porządku i czystości na terenie miasta.

8. Wydział Oświaty, Wychowania i Sportu:

- ◇ wykonywanie zadań związanych z zakładaniem, prowadzeniem przekształcaniem, utrzymywaniem oraz likwidowaniem przedszkoli samorządowych, grup żłobkowych, publicznych szkół i placówek oświatowych,
- ◇ prowadzenie spraw związanych z wpisywaniem do ewidencji niepublicznych szkół i placówek oświatowych oraz wydawaniem zezwoleń na zakładanie szkół i placówek publicznych,
- ◇ prowadzenie czynności dotyczących obowiązku szkolnego,
- ◇ analiza przestrzegania Karty Nauczyciela w jednostkach oświatowych,
- ◇ nadzór nad funkcjonowaniem przedszkoli samorządowych, szkół i placówek oświatowych prowadzonych przez miasto, jednostek organizacyjnych, zakładów kultury fizycznej i sportu.

9. Wydział Zdrowia i Pomocy Społecznej:

- ◇ prowadzenie spraw z zakresu ochrony i promocji zdrowia,
- ◇ zwalczanie patologii społecznych,
- ◇ rozwiązywanie problemów społecznych,
- ◇ zatrudnienie i rehabilitację osób niepełnosprawnych.

10. Wydział Kultury, Turystyki i Promocji:

- ◇ nadzór nad działalnością miejskich instytucji kultury,
- ◇ opracowywanie założeń programowych w zakresie rozwoju i upowszechniania kultury na terenie miasta,
- ◇ organizacja na terenie miasta uroczystości z okazji świąt państwowych i rocznic,
- ◇ współdziałanie ze stowarzyszeniami oraz innymi organizacjami i instytucjami prowadzącymi działalność w zakresie turystyki,
- ◇ budowa wizerunku Miasta i kształtowania relacji społecznych

11. Wydział Spraw Obywatelskich:

- ◇ sprawy ewidencji ludności,
- ◇ prowadzenie rejestru wyborców i sporzą-

danie spisów wyborców,

- ◇ rejestracja przedpoborowych oraz przygotowania i przeprowadzania poboru,
- ◇ realizacja zadań obronnych własnych i nadzorowanie ich w jednostkach organizacyjnych gminy miasta Suwałki,
- ◇ opracowywanie wieloletnich i rocznych planów działania w zakresie obrony cywilnej,
- ◇ opracowywanie i aktualizację Miejskiego Planu Reagowania Kryzysowego,
- ◇ organizowanie ochrony informacji niejawnych w Urzędzie Miejskim.

12. Urząd Stanu Cywilnego:

- ◇ należyte wykonywanie zadań wynikających z prawa o aktach stanu cywilnego, kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracyjnych w sprawie szczegółowych zasad sporządzania aktów stanu cywilnego, sposobu prowadzenia ksiąg stanu cywilnego, ich kontroli, przechowywania i zabezpieczania oraz wzorów aktów stanu cywilnego, ich odpisów, zaświadczeń i protokołów, a w szczególności:
  - ◇ rejestrację urodzeń, małżeństw i zgonów,
  - ◇ prowadzenie ksiąg stanu cywilnego,
  - ◇ prowadzenie akt zbiorczych i skorodźwów ksiąg stanu cywilnego.

13. Straż Miejska:

- ◇ ochrona porządku i spokoju w miejscach publicznych,
- ◇ czuwanie nad porządkiem – kontrola ruchu drogowego w zakresie określonym w przepisach o ruchu drogowym,
- ◇ ochrona obiektów komunalnych i urządzeń użyteczności publicznej.

14. Wydział Komunikacji:

- ◇ należyte wykonywanie zadań wynikających z ustawy prawo o ruchu drogowym, ustawy o transporcie drogowym oraz rozporządzeń wykonawczych, a w szczególności:

- ◇ prowadzenie spraw związanych z zarejestrowaniem i wyrejestrowaniem pojazdów,
- ◇ wydawanie uprawnień do kierowania pojazdami w ruchu krajowym i międzynarodowym,
- ◇ wydawanie dowodów rejestracyjnych,
- ◇ udzielanie licencji na transport drogowy.

15. Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków:

- ◇ realizacja zadań wynikających z przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- ◇ przygotowywanie wniosków do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o wpisanie lub wykreślenie z rejestru zabytków, obiektów stanowiących własność Miasta Suwałki.

16. Wydział Informatyki

- ◇ prowadzenie spraw z zakresu informatyki i komputeryzacji Urzędu,
- ◇ sprawowanie bieżącego nadzoru nad siecią komputerową i sprzętem komputerowym Urzędu,
- ◇ utrzymanie w sprawności technicznej sprzętu informatycznego i zainstalowanego oprogramowania wraz z ubezpieczeniem,
- ◇ archiwizowanie danych według potrzeb Urzędu (serwer i poszczególne stanowiska pracy), wykonywanie kopii danych i oprogramowania,
- ◇ gospodarowanie sprzętem informatycznym i oprogramowaniem,
- ◇ prowadzenie i konfigurowanie kont użytkowników,
- ◇ wykonywanie napraw i konserwacji sprzętu oraz oprogramowania,
- ◇ redakcja Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu,

- ◇ realizacja Polityki Bezpieczeństwa Informatycznego i pełnienie obowiązków Administratora Bezpieczeństwa Informacji,
- ◇ przygotowywanie projektów opinii, zestawień i innej dokumentacji informatycznej na potrzeby Urzędu,
- ◇ wdrażanie stosowania podpisu elektronicznego i elektronicznego obiegu dokumentów oraz innych programów usprawniających pracę Urzędu,
- ◇ przygotowywanie, wdrażanie, aktualizacja i nadzór nad procedurami bezpieczeństwa,
- ◇ dążenie do integracji poszczególnych systemów informatycznych, w celu ułatwienia wymiany informacji w Urzędzie,
- ◇ nadzór nad funkcjonowaniem miejskiego systemu monitoringu oraz koordynacja działań w zakresie jego rozbudowy,
- ◇ organizowanie i prowadzenie szkoleń wewnętrznych z zakresu oprogramowania i sprzętu,
- ◇ udział w przygotowaniu procedur zamówień publicznych związanych z zakupem sprzętu, oprogramowania i usług zewnętrznych,
- ◇ współpraca z jednostkami organizacyjnymi Miasta w zakresie rozwoju informatyki,
- ◇ monitorowanie rozwoju systemów informatycznych i wdrażanych rozwiązań z dziedziny nowych technologii na terenie Miasta,
- ◇ koordynacja rozwoju na terenie Miasta szerokopasmowych sieci informatycznych,
- ◇ nadzór nad systemem łączności Urzędu.

Struktura organizacyjna Urzędu Miejskiego

W Urzędzie Miejskim w Suwałkach obsługą klientów zajmują się wszystkie wydziały i równorzędne komórki organizacyjne. Najczęstszym sposobem załatwienia sprawy w Urzędzie jest obsługa bezpośrednia w komórkach organizacyjnych. W celu poprawy jakości obsługi klientów Urząd w 2005 roku ustanowił i wdrożył System Zarządzania Jakością zgodny z wymogami normy PN-EN ISO 9001:2008

Potrzeby klientów formułowane są poprzez:

- ◊ korespondencję kierowaną do Urzędu drogą pocztową i elektroniczną,
- ◊ bezpośredni kontakt pracownika z klientem,
- ◊ rozmowy telefoniczne,
- ◊ media,
- ◊ analizę skarg i wniosków,
- ◊ stronę internetową Urzędu www.um.suwalki.pl

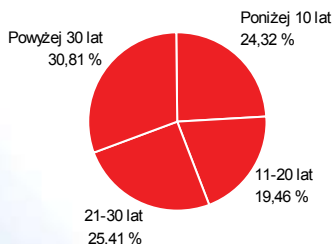
Na oficjalnej stronie Urzędu Miejskiego w Suwałkach znajdują się między innymi informacje dotyczące miasta, samorządu, gospodarki, kultury i turystyki, oświaty i sportu. Jest ona na bieżąco aktualizowana. Dodatkowo mieszkańcy miasta mogą uzyskać informacje dotyczące funkcjonowania Miasta oraz Urzędu Miejskiego poprzez stronę Biuletynu Informacji Publicznej (BIP).

Wykres 6.3.1 Struktura wykształcenia pracowników Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Wykres 6.3.2 Struktura zatrudnienia w Urzędzie Miejskim w Suwałkach ze względu na staż pracy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Suwałkach

6.4. Współpraca międzynarodowa

Miasta partnerskie

Alytus (Litwa) – od 1996 roku

Od kilku lat Suwałki wraz z Alytusem realizują wspólne projekty współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w sferze: gospodarki, edukacji, kultury, sportu i innych. Mieszkańcy obu miast biorą udział w licznych imprezach kulturalnych, jak np. obchody Dni Miasta, Jarmark Folkloru i Jadła Kresowego, Suwałki Blues Festival, itd.

Grande-Synthe (Francja) – od 1978 roku

Współpraca Suwałk z Grande-Synthe rozpoczęła się w latach 70-tych. Wtedy to powstało Towarzystwo Przyjaciół Grande-Synthe. W 1978 roku podpisano pierwszą umowę o współpracy. Rozpoczęły się wymiany turystyczne i kulturalne. Do Francji wyjeżdżały zespoły artystyczne (np. Zespół Pieśni i Tańca „Suwalszczyzna”), grupy młodzieży, sportowcy i inni. W 2007 roku obchodzono uroczystości 30-lecie współpracy Suwałk z Grande-Synthe. Obecnie współpraca miast dotyczy głównie działań kulturalnych (np. udział artystów francuskich w plenerze artystycznym „U”).

Marijampolė (Litwa) – od 1995 roku

Wieloletnia współpraca w dziedzinie kultury, sztuki, sportu i edukacji. Od kilku lat Suwałki wraz z miastem Marijampolė realizują wspólne projekty współfinansowane ze środków Unii Eu-

ropejskiej. W 2009 roku prowadzono dyskusję na temat możliwości przygotowania i realizacji wspólnych projektów dofinansowanych z Programu Współpracy Terytorialnej Litwa-Polska 2007-2013.

Notodden (Norwegia) – od 2008 roku

Dzięki współpracy miast zapoczątkowanej w ramach projektu „Innovation Circle”, INTER-REG IIIB, miasto Suwałki podjęło inicjatywę organizacji Suwałki Blues Festival (w każdy 3-ci weekend lipca). W 2009 roku w ramach współpracy miast został opracowany wspólny projekt pt. TRANS-IN-FORM, który uzyskał dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Regionu Morza Bałtyckiego. W ramach projektu m. in. zostanie opracowana nowa koncepcja architektoniczna Parku Marii Konopnickiej w Suwałkach.

Võru (Estonia) – od 1999 roku

Współpraca dotyczy głównie sportu i kultury. Od 2007 r. suwalscy uczniowie biorą udział w Zawodach Juniorów Miast Partnerskich organizowanych co roku w Võru.

Waren (Niemcy) – od 1999 roku

Współpraca dotyczy działań w dziedzinie: kultury, turystyki, oświaty i sportu.

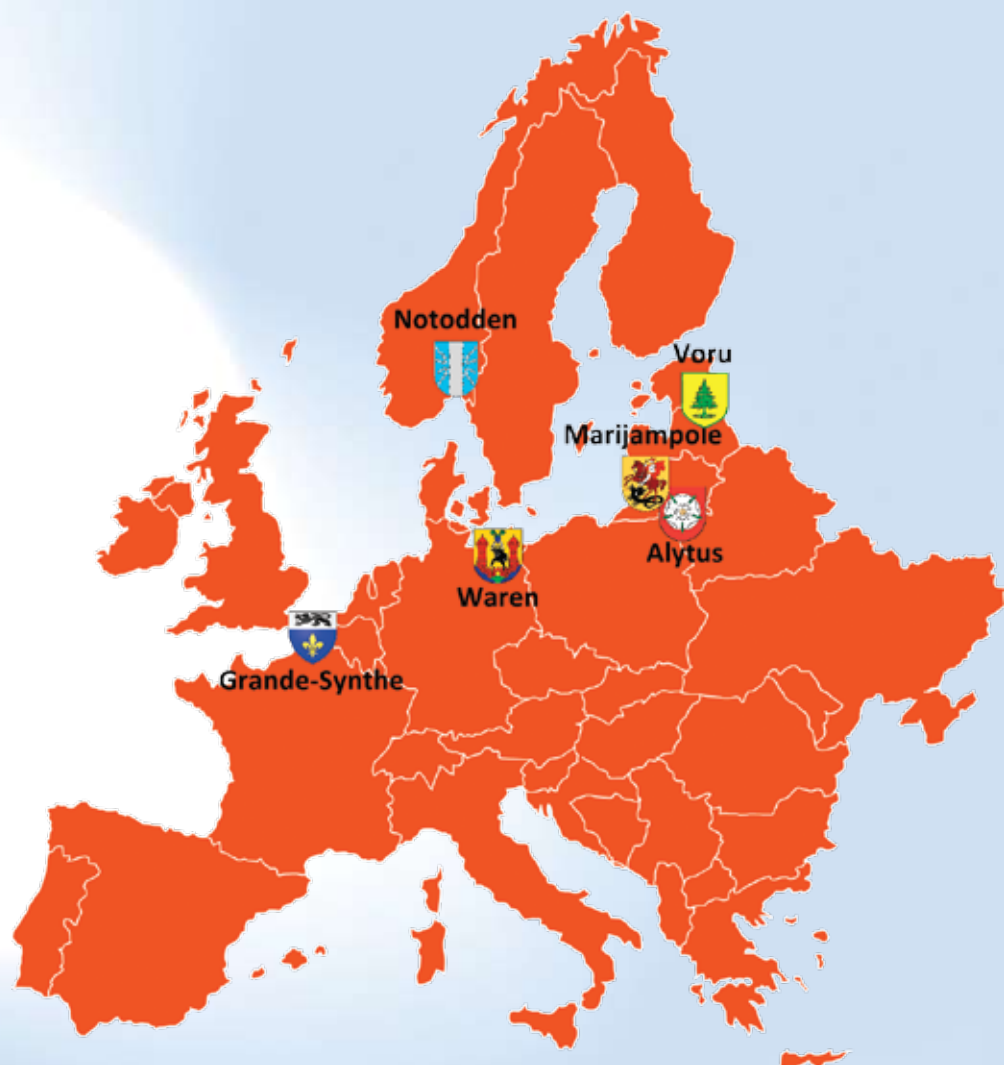

Tabela 6.4.1 Działania partnerskie w 2010 roku

Alytus	W ramach współpracy Młodzieżowego Domu Kultury w Suwałkach z Olickim Centrum Młodzieży zorganizowano cykl wykładów pt.: „ <i>Ku pozytywnym zmianom w szkole</i> ” (wykłady odbywały się na Litwie i w Polsce), praktyki po obu stronach granicy (wymiana nauczycieli, zdobytej informacji).	20.03- 19.12
	Centrum Międzynarodowej Informacji Kulturalnej i Turystycznej przekazało materiały promocyjne na Targi Turystyczne w Wilnie. Były to: - „Spacerkiem po Suwałkach” – wersja litewska 200 sztuk; - „Mapa atrakcji Suwalszczyzny” – wersja polska 50 sztuk; - „Mapa atrakcji Suwalszczyzny” – wersja angielska 50 sztuk;	23.02
	W Zespole Szkół Technicznych w Suwałkach odbyły się rozgrywki w piłce siatkowej dziewcząt i chłopców oraz koszykówki chłopców. W rozgrywkach wzięło udział 30 uczestników z Suwałk i Alytusa	26.03
	Centrum Międzynarodowej Informacji Kulturalnej i Turystycznej przekazało materiały promocyjne na do Alytusa i Druskiennik: - „Spacerkiem po Suwałkach” – wersja litewska 200 sztuk; - „Suwałki – turystycznie” – wersja angielska 60 sztuk; - „Mapa atrakcji Suwalszczyzny” – wersja angielska 400 sztuk	22.03
	Delegacja przedsiębiorców z Alytusa wraz z Merem Ceslovasem Daugela odwiedziła Suwałki w ramach misji gospodarczej	21.04
	W wyniku współpracy Automobilklubu Suwalskiego i Automobilklubu w Alytusie odbyły się zawody w ramach XXXV Suwalskiego Rajdu Samochodowego Alytus – Suwałki	24-25.04
	Przedstawiciel Centrum Międzynarodowej Informacji Kulturalno-Turystycznej uczestniczył w warsztatach i konferencji organizowanej w ramach projektów: TURPRO „Transgraniczny produkt agroturystyczny – rozwój i wspólny marketing” i DYNAMIC „Dynamiczna klasteryzacja Małych i Średnich Przedsiębiorstw w sektorze turystycznym w regionach przygranicznych Suwalszczyzny i Alytusa”	04
	Przedstawiciele Suwałk uczestniczyli w obchodach Dni Alytusa oraz w oficjalnym spotkaniu delegacji zagranicznych z Merem Alytusa Ceslovas'em Daugela	18.06
	W galerii Chłodna 20 odbył się wernisaż wystawy malarstwa i grafiki 10 artystów z Alytusa pt.: „Artyści z Olity Suwałkom”. Zaprezentowane zostały: malarstwo, grafika i techniki własne dziesięciu artystów tworzących w Olicie na Litwie	13.07-03.08
	Delegacja z miasta Alytusa uczestniczyła w obchodach Dni Suwałk'2010	14.08
Grande-Synthe	Centrum Międzynarodowej Informacji Kulturalnej i Turystycznej przekazało materiały promocyjne do Centrum Informacji Turystycznej Euroregionu „Szeszupa” na Litwie: - „Spacerkiem po Suwałkach” – wersja litewska 50 sztuk; - „Mapa atrakcji Suwalszczyzny” – wersja angielska 100 sztuk;	24.08
	Mer Alytusa Ceslovas Daugela uczestniczył w uroczystości otwarcia ul. Tysiąclecia Litwy w Suwałkach	30.08
	Oficjalna wizyta przedstawicieli Suwałk w Grande-Synthe.	22-24.06
	5 osobowa delegacja z Grande-Synthe odwiedziła Suwałki. Członkowie delegacji uczestniczyli w VIII Integracyjnym Biegu Ulicznym organizowanym przez DPS „Kalina” w Suwałkach we współpracy ze Stowarzyszeniem Przyjaciół DPS „Kalina”. W dorocznej imprezie uczestniczyły również osoby niepełnosprawne z Marijampola, Kowna i Prenai (Litwa)	15-19.06
	4 osoby z Suwałk wzięły udział w wyjeździe językowym do Francji.	1-11.07
	Centrum Międzynarodowej Informacji Kulturalnej i Turystycznej w Suwałkach we współpracy z Urzędem Miejskim w Grande-Synthe opracowała i wydała polsko-francuski przewodnik turystyczny pt.: „Poznaj swoje miasto partnerskie Suwałki-Grande-Synthe”. Publikację wydano w nakładzie 2000 sztuk, z czego 1000 sztuk przekazano miastu Grande-Synthe	01-06
	Mer Grande-Synthe Damian Careme uczestniczył w 3-ciej edycji Suwałki Blues Festival	15-17.07
	4-osobowa delegacja z Suwałk odwiedziła Grande-Synthe	20-24.09

Tabela 6.4.1 Działania partnerskie w 2010 roku - c.d.

Marijampole	Zawody sportowe pn. Wiosenne Mistrzostwa Zrzeszenia LZS w lekkiej atletyce gimnazjów na Stadionie lekkoatletycznym Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach	25.05
	Lekkoatletyczne zawody sportowe dla szkół ponadgimnazjalnych, w których wzięła udział 19 osobowa drużyna z Litewskiego Centrum Sportu „Suduva” z Marijampola	27.05
	Delegacja z Suwałk uczestniczyła w obchodach Dni Marijampola'2010 oraz w spotkaniu z delegacjami z miast partnerskich organizowanym przez Mera Marijampola Vidmantasa Brazysa	29.05
	VIII Integracyjny Bieg Uliczny organizowany przez Dom Pomocy Społecznej „Kalina” w Suwałkach we współpracy ze Stowarzyszeniem Przyjaciół Domu Pomocy Społecznej „Kalina” w Suwałkach	17.06
	2 osobowa delegacja z miasta Marijampola uczestniczyła w obchodach Dni Suwałk'2010	14.07
	Mer Vidmantas Brazys wraz z delegacją z Marijampola uczestniczył w uroczystości otwarcia ulicy Tysiąclecia Litwy w Suwałkach	30.08
	Miasto Suwałki we współpracy z Biurem Euroregionu Niemen z Marijampola oraz Miastem Czerniakchovsk w Obwodzie Kaliningradzkim Federacji Rosyjskiej oraz Suwalską Izbą Rolniczo-Turystyczną opracowało i złożyło wniosek na projekt pt.: „Rozwój turystyczny infrastruktury rowerowej w litewsko-polsko-rosyjskim regionie przygranicznym”. Po stronie polskiej, projekt obejmuje m.in. rozbudowę ścieżek rowerowych na odcinku z Suwałk w kierunku Sobolewa	09
	Ostatnie zawody na otwartym stadionie w sezonie 2010 odbyły się w litewskim Mariampolu	07.10
Notodden	Uczniowie Szkoły Podstawowej nr 7 w Suwałkach kontynuowali współpracę z uczniami Tinnemoen skole w Notodden	01-06
	Odbyła się oficjalna wizyta delegacji na czele z Panią Lise Wiik - Burmistrzem Notodden	13.04
	3-cia edycja Suwałki Blues Festival odbyła się w dniach 15-17 lipca 2010 roku. Burmistrz Notodden Lise Wiik oraz Ambasada Norwegii objęły honorowy patronat nad tą imprezą	15-17.07
	4-osobowa delegacja z Suwałk uczestniczyła w Notodden Blues Festival	05-08.08
Võru	Urząd Miejski w Võru złożył projekt pt. „SMS” (Save Music for Saving..) do programu Europa dla Obywateli, w do współpracy zaprosił partnerów z Suwałk (Regionalny Ośrodek Kultury i Sztuki), jak również z Finlandii, Szwecji, Niemiec, Ukrainy, Francji, Bułgarii, Włoch. Niestety projekt nie uzyskał dofinansowania, ale planowane jest ponowne ubieganie się o finansowanie tego projektu w 2011 roku	01
	Grupa 43 osób z Suwałk uczestniczyła w IV Zawodach Juniorów Miast Partnerskich organizowanych w VÕRU w Estonii	04-05
	Urząd Miejski w Võru przesłał do Suwałk materiały informacyjne (ulotki, plakaty) zapraszające na Festival Folkloru Võru w dniach 8-11 lipca 2010r. Zostały one rozdane mieszkańcom Suwałk w Centrum Międzynarodowej Informacji Kulturalno-Turystycznej w Suwałkach	06
	2-osobowa delegacja z miasta Võru uczestniczyła w Dniach Suwałk	14.08
Waren	Regionalny Ośrodek Kultury i Sztuki nawiązał współpracę z artystą z Wuppertalu Jojo Darskim, w ramach której w dniu 14 maja 2010r. odbyła się prezentacja jego prac w galerii Chłodna 20 w Suwałkach	14.05
	W ramach działań informacyjno-promocyjnych Centrum Międzynarodowej Informacji Kulturalnej i Turystycznej w ramach współpracy z Centrum Informacji Turystycznej „Haus des Gastes” w Waren przekazało zestaw materiałów promocyjnych nt. Suwalszczyzny. Były to: - „Mapa atrakcji Suwalszczyzny” – wersja angielska – 100 sztuk; - „Mapa atrakcji Suwalszczyzny” – wersja niemiecka- 100 sztuk; - „Suwałki – turystycznie” – wersja angielska 30 sztuk; - „Witamy w Suwałkach” – wersja niemiecka – 80 sztuk;	07
	W Ośrodku Sportu i Rekreacji w Suwałkach odbył się Międzynarodowy Turniej Bokserski. We wspólnym treningu oraz turnieju uczestniczyli również zawodnicy z sekcji bokserskiej Sportverein Waren 09 z Niemiec	9-12.06
	Wizyta 6-cio osobowej delegacji z Suwałk do Waren. Wymiana doświadczeń z zakresu gospodarki komunalnej oraz otwarcie wystawy suwalskich malarzy.	30.09-3.10
Waren	Młodzież z Gimnazjum nr 5 w Suwałkach wraz ze swoimi nauczycielami języka niemieckiego spędziła tydzień w niemieckim Waren	10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Sprawozdań ze współpracy międzynarodowej

Promocja Miasta

Gmina-Miasto Suwałki w ramach dystrybucji materiałów promocyjnych dotyczących województwa podlaskiego współpracowała z Podlaską Regionalną Organizacją Turystyczną, Suwalską Organizacją Turystyczną oraz Centrum Międzynarodowej Informacji Kulturalno – Turystycznej.

Tabela 6.4.2 Promocja miasta Suwałki na targach turystycznych w 2010 roku

Wydarzenie	Data
Międzynarodowe Targi Turystyczne we Wrocławiu	12-14.02
Podlaskie Targi Turystyczne w Białymstoku	19-21.03
Międzynarodowe Targi Katowice GLOB	26-28.03
Krakowski Salon Turystyczny w Krakowie	9-11.04
Targi Tour Salon w Poznaniu	20-23.10
Targi Turystyki i Wypoczynku LATO 2010	25-26.04

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury, Turystyki i Promocji Urzędu Miejskiego w Suwałkach oraz Centrum Międzynarodowej Informacji Turystycznej w Suwałkach

Wydano wspólnie z Regionalnym Ośrodkiem Kultury i Sztuki w Suwałkach „Miejski Kalendarz Wydarzeń Kulturalnych i Turystycznych 2010”. W okresie sezonu odbyło się 35 imprez kulturalno-turystycznych.

Zamieszczono w „Gazecie Współczesnej” w module okolicznościowym płatny artykuł informacyjny o ważnych imprezach kulturalno-turystycznych w sezonie wakacyjnym.

Zakupiono foldery informacyjne „Suwałki – turystycznie” w języku polskim i angielskim.

Nawiązano współpracę nad realizacją projektu partnerskiego pt. „Kampania Promocyjna Suwalszczyzny jako jednej z marek turystycznych Województwa Podlaskiego”.

W ramach umowy partnerskiej z Norwegią i promocji markowych produktów turystycznych, uczestniczono w „Notodden Blues Festival” w Norwegii w dniach 5-8 sierpnia 2010 r.

Podjęto działania promujące obszar i produkty turystyczne występujące w ramach projektu „Platforma Współpracy EGO SA”.

Wyprodukowano film POGODNE SUWAŁKI, promujący miasto (na stronie internetowej miasta – www.um.suwalki.pl, na Festiwalu Filmów Internetowych w Gdyni, w autobusach komunikacji miejskiej i innych).

Wyprodukowano film promocyjny dotyczący Suwałk i Suwalszczyzny emitowany przez TVS Katowice.

Zakupiono ponadto 800 szt. kartek „korespondentek” promujących lokalne dukaty „suwałki”, Suwałki Blues Festival oraz jubileusz 300. rocznicy budowy kościoła i utworzenia parafii rzymskokatolickiej w Suwałkach promujących miasto.

Promowano Miasto Suwałki poprzez dystrybucję wydawnictw i materiałów promocyjnych.

Tabela 6.4.3 Promocja miasta Suwałki na targach gospodarczych w 2010 roku

Wydarzenie	Data
Międzynarodowe Targi Nieruchomości Inwestycyjnych Expo Real w Monachium	3-7.10
Targi inwestycyjne MIPIM Cannes 2010	15-19.03
Targi Produktów i Usług dla Samorządów Lokalnych GMINA w Poznaniu	23-26.11

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Strategii i Rozwoju Urzędu Miejskiego w Suwałkach

W ramach projektu: *Kierunki rozwoju subregionalnych biegunów wzrostu i instrumentów wsparcia byłych miast wojewódzkich Polski Wschodniej na przykładzie Elbląga i Suwałk*, powstał film promujący walory inwestycyjne miasta. Film prezentowany będzie na różnego rodzaju targach i spotkaniach biznesowych. Premierę swoją miał podczas targów inwestycyjnych EXPOREAL, które odbyły się w Monachium w październiku 2010 r.

Urząd Miejski w Suwałkach
ul. Mickiewicza 1, 16-400 Suwałki

tel. +48 87 562 80 00 (centrala)
fax +48 87 562 80 98
e-mail: org@um.suwalki.pl
www: <http://um.suwalki.pl>

Godziny pracy urzędu:
Poniedziałek-Piątek
w godz. 7.30 – 15.30